

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

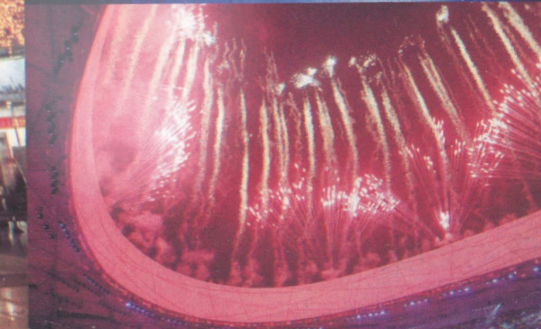
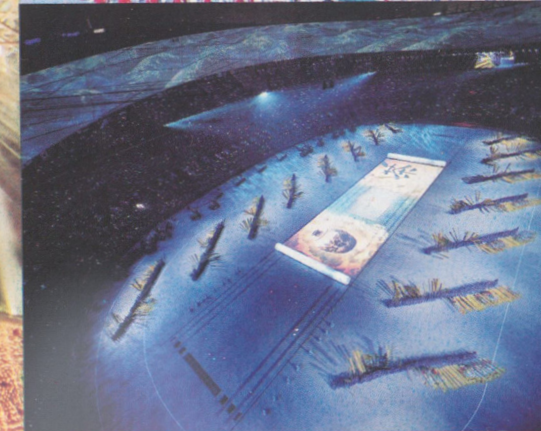
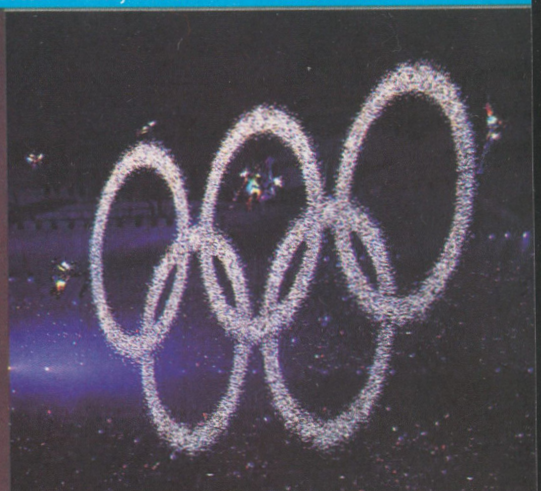
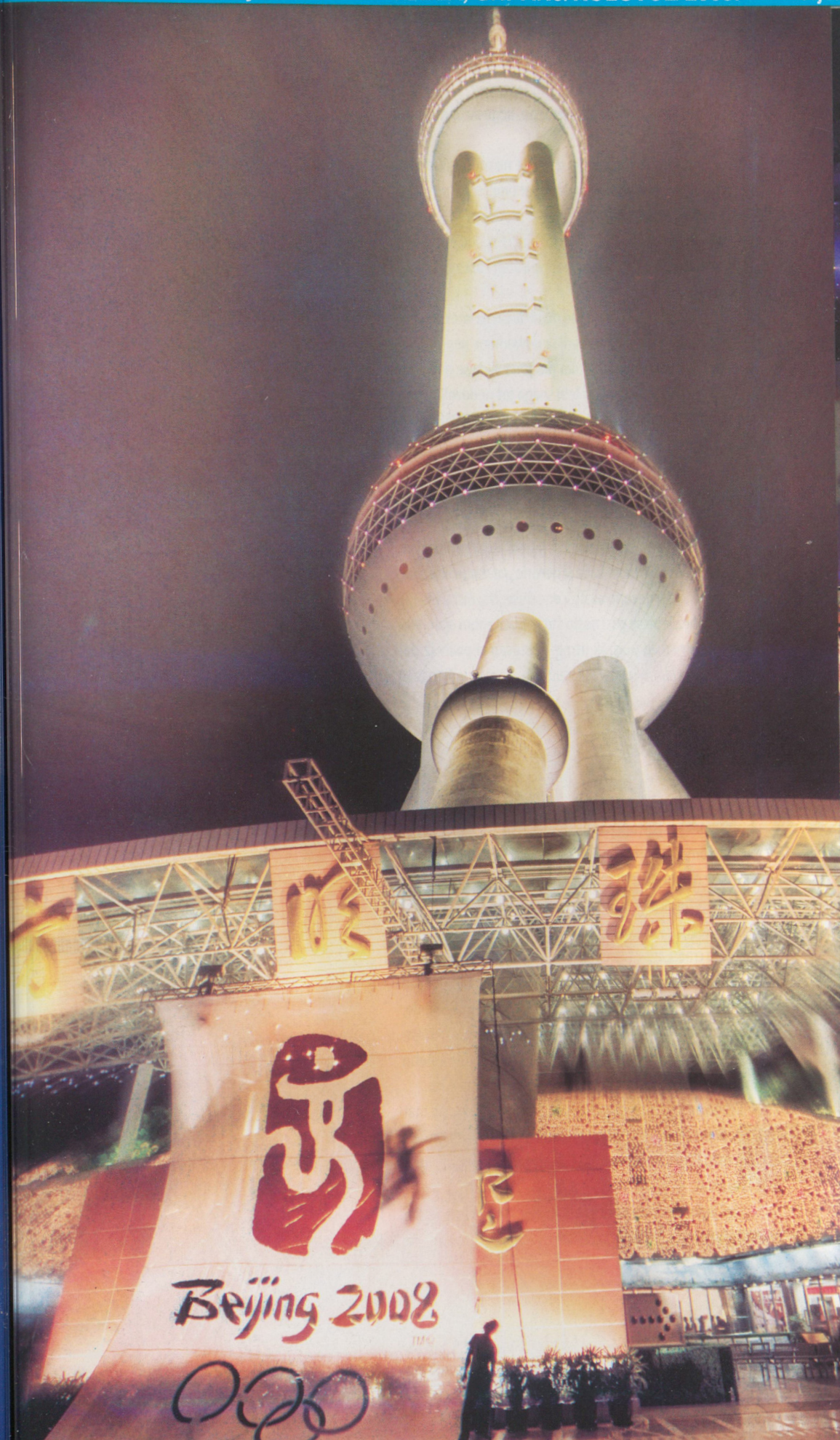
GODINA XVI

Broj 176

TUZLA, SRPANJ/KOLOVOZ 2008.

Cijena 1 KM, 4 Kn

ISSN 1840-1260

Dragi čitatelji pred Vama se nalazi novi, 176. broj Hrvatskoga Glasnika. Nakon duljeg vremena s ovoga Vam se mjesta ne obraća glavni i odgovorni urednik g. Juraj Novosel. Nećemo na ovome mjestu govoriti o tome koliko je g. Novosel zadužio Glasnik, Napredak, sva hrvatska društva u našem gradu, pa i sam grad Tuzlu. O tome ćemo nešto više reći u sljedećem broju HG-a. Dragi naš Jurek, svoj si posao uvijek radio dobro, pošteno i s ljubavlju. Hvala ti na tome. Počivaj u miru Božjemu.

Vrijeme godišnjih odmora je iza nas. Iskreno se nadamo da ste se svi skupa uspjeli odmoriti i usprkos velikim vrućinama, ipak provesti ugodno ljeto. Svi zajedno se sada moramo vratiti na stare uhodane puteve.

Tako i Glasnik. Nakon skoro dva mjeseca evo nas opet ponovno sa Vama. U ovome smo broju pokušali donijeti sve ono najznačajnije i najzanimljivije što se dogodilo u protekla skoro dva mjeseca, a tiče se tuzlanskih, bh-Hrvata i grada Tuzle općenito. Vjerujem da će svatko pronaći nešto za sebe.

Iza nas je najveći sportski događaj na našoj planeti. Njemu smo posvetili i naslovnicu. Od naših natjecatelja nismo niti očekivali neke velike rezultate. Nažalost čini se da je kod nas još uvijek važeće ono geslo *bitno je sudjelovati*. Nadajmo se ne još zadugo.

Još jedan izuzetno značajan događaj iz protekloga perioda jest i uhićenje Radovana Karadžića. Više o tome na stranicama Glasnika.

Ovom prigodom želimo sve naše čitatelje pozvati na otvaranje IX. Međunarodne likovne kolonije na Breškama koje će biti upriličeno u nedjelju 31. kolovoza u Župnoj crkvi na Breškama s početkom u 18 sati. Kolonija je uz HG najvažniji projekt HKD „Napredak“ Tuzla, a Vaša potpora nas uvijek raduje i daje snagu da nastavimo.

Još je jedan poziv upućen svima nama sa stranica ovoga broja HG. Poziv je to kojeg je uputila Središnjica HKD „Napredak“ iz Sarajeva, a tiče se predstojećih lokalnih izbora. Ovom se pozivu pridružujemo i mi. Izuzetno je bitno da Hrvati u BiH, pa tako i u Tuzli i Tuzlanskoj županiji iziđu na izbore i izaberu svoje predstavnike u institucijama lokalne samouprave. Mi Hrvati smo već dulje vrijeme svjesni svoga položaja u našoj domovini Bosni i Hercegovini, ali su konačno o tome počeli pričati i drugi o čemu najbolje svjedoči izjava Visokoga predstavnika za BiH g. Miroslava Lajčaka o preglasavanju Hrvata u entitetskim i državnim institucijama. Više o izborima, svakako u narednom broju Glasnika, a do tada pozivamo sve političke opcije na suradnju.

I na koncu, u ovom ćete se broju na našim stranicama susresti i s nekim novim suradnicima. Njima želimo dobrodošlicu i naravno dugu i plodnu suradnju. Osobito nam je drago što u ovom broju imamo i prilog našeg predsjednika prof. dr. Miroslava Petrovića, kojemu s ovih stranica također želimo da ustraje na svom putu oporavka. Na suradnju pozivamo i sve Vas.

Do sljedećeg broja srdačno Vas pozdravlja

UREDNIŠTVO

...UT DESINT VIRES, TAMEN LAUDANDA EST VOLUNTAS!...

Iako malakšu sile hvale
vrijedna je volja!

Dragi prijatelju, Juražu!

Ovo pismo ne slijedi kronologiju vremena, nego su to moja razmišljanja prema tebi.

I onda kada si već pomislio da dalje ne možeš, tada kao iz tajnog dubokog izvora potekla je i opet tvoja snažna misao i utisnula u papir pravo bogatstvo pisanih plodova riječi, koje će ubrati čitatelji Hrvatskoga Glasnika, čitajući tek pod inicijalima „J. N.“ Kao nepoznat, a toliko poznati spisatelj i urednik, duša i život lista.

Istom kad si pošao u život kao mladi hrvatski intelektualac, sručila se na tebe paklena mašinerija onovremene nepravde da te samelje ili da kloneš pod teretom progona ili da se podanički predaš. Ali tada se je ostvarila u Tebi snaga još nedovoljno poznatog patnika lepoglavskog uznika pod brojem 4018 koji je nakon komunističke optužbe rekao kao zavjet Bogu, „frangar, non flectar“ – mogu me lomiti, ali ne pokleknuti!

I ostao si dosljedan do kraja. Čestitam! Oni koji su te prepoznali, oni su te cijenili. Svojim radom i djelima podigao si sebi spomenik „aere perennius“, trajan spomen, ljudski – duhovno trajan.

Slušao sam te jednom kada si govorio „ne mogu više sam, a oni ne mare“. To si govorio ožalošćene duše. No, nisi ti bio taj. Ti si znao da bez Tebe se gasi nešto što je plamenom sjalo. Nisi dopustio da Hrvatski Glasnik utrne. Poslušao si poziv iz davnina... „Ex abundatio cordis, os loquitur“ ... Samo i jedino tako opet si bio neiscrpan izvor:

- pisane kulturne baštine kao društvene tako i crkvene,
- povijesti, zemljopisa, umjetnosti, izložbe, koncerti, zdravlje, recepti, zanimljivosti (promocije) predstavljanje knjiga,

- diplomiranje studenata,
- diplomatska predstavništva domaća i strana,
- i sve ostalo o čemu se piše u jednom listu.

Obavijestio si javnost u zbivanju rata i mira, kada je zemlja podrhtavala, a nebo se prijeteci sjalo, a plavetnilo neba bilo je obavijeno crnim, tmastim oblacima, a zemljom su jahali apokaliptički jahači i sijali smrt. Sve je više bilo mraka na zemlji.

A ti si unatoč svemu želio upaliti sjajnu zvijezdu, svjetlo, da ljudi ne žive u tami zablude i nasilne ljudske pokvarenosti kao u vrijeme Općeg potopa. Ti si bio „Božja duga“ na nebu „Bosne ponosne“, Tuzle, grada mira i bosanskih Franjevaca.

Drago mi je, dragi prijatelju Jura, što si u Tuzli bio priznat i čašćen, što si bio i ostao „prijatelj ljudi“. Zbog toga se može s pravom reći „Dignitas non moritur!“ Dostojnost ne umire. Jura, to je tvoj život.

I još jedna za Tuzlu s obzirom na tebe. Na neke papinske bule se dodaje: „Ad perpetuam rei memoriam“. S pravom, na trajni te spomen neka Tuzla ima!

Tvoj, Lovro Cindori, zgb. kanonik

Večernja zvijezda

Posvećeno
Jurju Novoselu

Večernje svijetlo kapi taman mrak

Sašti kaljina noći

Sobom ogrnuta opet snagu tijela

Dok se tamna noć klanja

Večernjoj Zvijezdi

Toplim prstima milujući tragove sna

Sutra će obrisi neba

Bojati korov, svijetlo i strah

Ostat će samo frule po gorama rasute

I svirat će crni zatamujeni mrak

Vama

Pred kojim će se pokloniti toplina

Zore

Još jednom pozdravljajući dan

Vama

Pred beskrajem neba

Letjeti će leptiri s čempresa

Sareni s nebeskog korova

U osvit zore procvatat će

Zvijezda Večernja

S Vašim imenom u latici cveta

Zvijezda i glazba

Miris i glas

Stopljeno susret neizbježen

U Vašoj ruci toplij

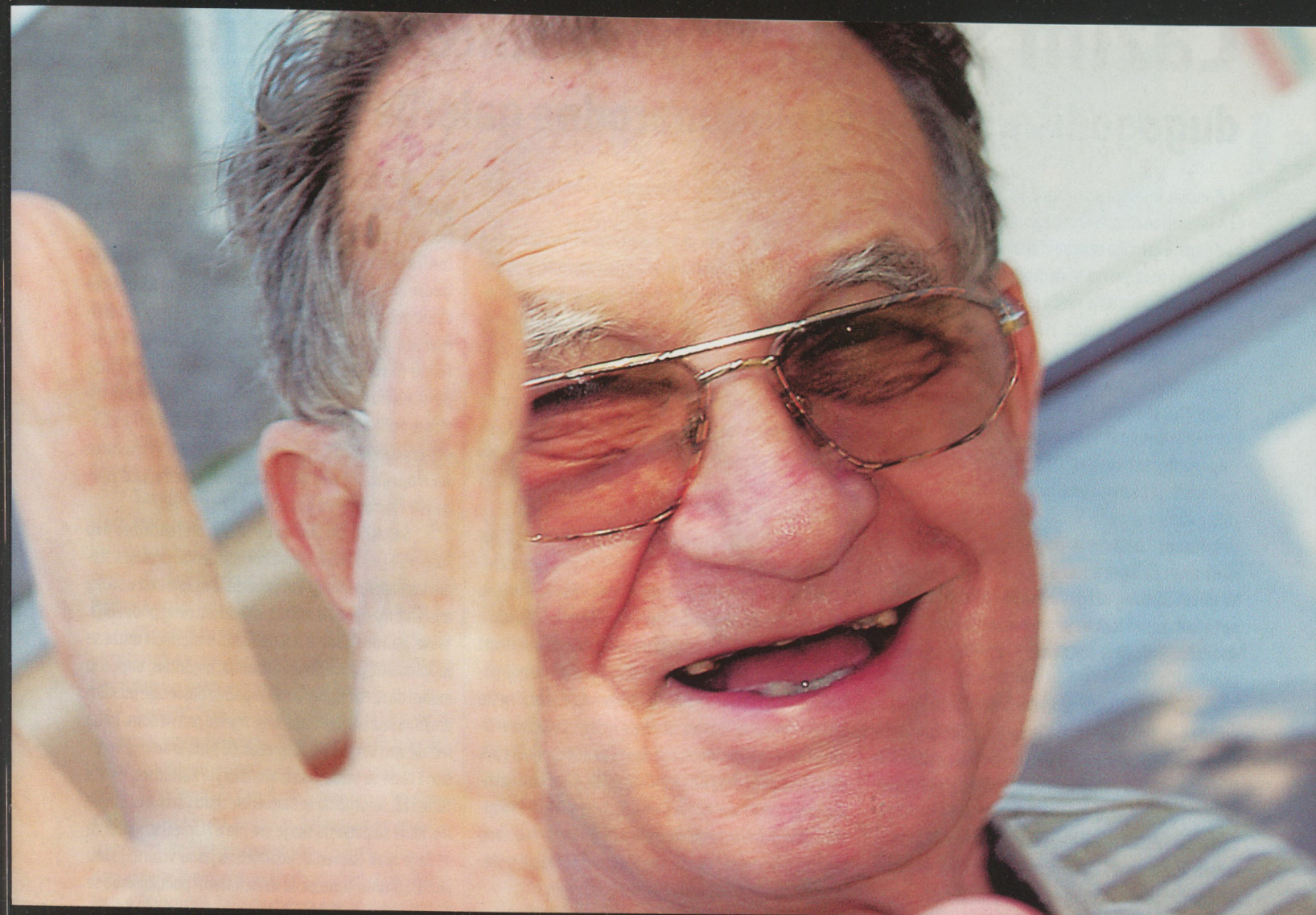
Zemirao je ljubavi cvijet

Vi ste rosa njegova

Naprasna

Ljiljana Tadić

1. 7. 2008. godina

ZBOGOM, DRAGI NAŠ JUREK!

RAZGOVOR

Čazim Sarajlić, povjesničar umjetnosti i dugogodišnji direktor Međunarodne galerije portreta Tuzla

Koncem mjeseca kolovoza u Tuzli će biti upriličena IX. Međunarodna likovna kolonija "Breške 2008". I ove godine kolonija će okupiti značajan broj umjetnika iz BiH ali i inozemstva te nedvojbeno potvrditi dobro poznatu činjenicu da je riječ o jednom u vrhu kulturnih događaja godine u gradu. Prilika je to da porazgovaramo sa jednim od naših tuzlanskih istaknutih umjetnika gospodinom Čazimom Sarajlićem bez kojeg je kolonija skoro nezamisliva.

HG: Gospodine Sarajliću, ove će godine HKD Napredak Tuzla organizirati devetu po redu Međunarodnu likovnu koloniju. Sama činjenica da je u pitanju deveta, govori da je riječ o jednom ozbiljnom kulturnom događaju koji doprinosi uzdizanju kulture u našem gradu. Možete li nam za početak ovog razgovora reći kako Vi doživljavate koloniju i kakav je općenito Vaš pogled na sadržaje koji čine Međunarodnu likovnu koloniju?

Sarajlić: Ova međunarodna likovna kolonija iz godine u godinu poprima fizionomiju jedne ozbiljne likovne kolonije na kojoj sudjeluju umjetnici iz različitih kulturnih sredina i ona po svom nekom osnovnom kulturnom opredjeljenju, dakle sadržajima koji nisu isključivo vezani za slikarstvo nego i sesije, okrugli stolovi sa temama vezanim za kulturni milje Tuzle i BiH, samo po sebi govori o veličini ovog kulturnog događaja.

HG: Koliki je po Vama značaj Međunarodne likovne kolonije za Tuzlu i BiH?

Sarajlić: Teško je iz ove perspektive govoriti o tom značaju, ali svakako je značajno to da se ona dogodila u jedno vrijeme nevremena da tako kažem. Uopćeno govoreći, likovne kolonije još uvijek imaju jedan neriješen status, no ova kolonija po svojoj nekoj profilaciji okuplja umjetnike koji su odlučni da stvaraju i da poslije njih ta djela ostanu kao neka kulturna vrednota ovog područja, ali i područja sa kojih oni dolaze. Kolonija na Breškama po svojoj tradiciji i onome što ona predstavlja i znači, ima svoje mjesto u kalendaru kulturnih događanja našeg grada i županije.

HG: U kojoj mjeri Međunarodna likovna kolonija po Vama uspijeva poboljšati segment kulture koji je kako umjetnici često znaju prigovoriti, marginaliziran u našem društvu?

Sarajlić: Kod nas jeste na margini kulturni život i mislim da kulturne sredine, odnosno likovne kolonije pokušavaju nama samima da dočaraju i da dokažu nešto što nije dokazivo. Ustvari, govore o nekoj uzaludnosti činenja jer ipak likovne kolonije danas su najlagodniji oblik da dođete do jednog umjetničkog djela. Pozovete nekoliko umjetnika i oni ostave jednu ili dvije slike. Ti umjetnički radovi imaju svoju vrijednost i mislim da baš zbog toga na neki način i taj vid afirmacije i djelovanja u vlastitoj ili nekoj drugoj sredini je marginaliziran.

HG: Riječ je o kulturnoj manifestaciji koja pored domaćih umjetnika svake godine ugosti i poznata imena iz zemalja regiona. Također, kolonija nastoji dati priliku i mogućnost mladim ljudima da se pokažu ali i da uspostave kontakte i susrete sa starijim iskusnim kolegama. S obzirom da je HKD Napredak organizator ove kulturne manifestacije, takve stvari uopće ne čude jer sigurno će te se složiti sa mnom, Napredak uistinu veliku pozornost pridaje kulturi ali i afirmiranju mladih i uspješnih ljudi. Kako vi gledate na Napredak i sve ono na što se bazira rad njegovih članova i rukovoditelja?

Sarajlić: Mislim da ne bi bilo pretenciozno ako kažem da je od svih nacionalnih udruženja i društava Napredak najrelevantnije kulturno društvo koje ima u svojoj misiji afirmaciju autentičnih vrijednosti ovog podneblja. Svake, pa i ove godine dolaze mladi umjetnici i druže se sa kolegama pjesnicima i slikarima, međutim, uopćeno mislim da se danas nedovoljno pažnje posvećuje mladim umjetnicima i da oni traže svoje mjesto pod nebom. Treba reći da ono što je HKD Napredak do sada uradio je vrijedno i kada se bude pisala kronologija kulturnog života Tuzle i TŽ, sigurno da će Napredak imati i ima svoje mjesto. Kada se pogleda tko je sve bio u Napretku, vidjet će se da je ipak Napredak imao jednu jasnu vizuru, jednu jasnu kulturnu koncepciju da ne kažem i politiku kada se tiče prezentacije kulturnih dobara ovog područja i šire.

HG: Koliko se uopćeno po Vama pridaje pozornost promociji naše kulture u inozemstvu i obrnuto?

Sarajlić: Mi mislimo da smo centar svijeta. Mnogo jače nacije i sredine žive od tradicije i mi moramo da živimo od tradicije i da tu tradiciju prezentiramo na jedan adekvatan, autentičan način bez improvizacija. Danas ima jako puno animatora kulture koji se bave kulturom, a ustvari nemaju nekih osnovnih pojmova, naznaka i oznaka što je za jednu sredinu bitno, nebitno, autentično ili manje autentično. Međutim, mi moramo imati i određenu autocenzuru baš zbog toga što mislimo da se svijet okreće oko nas. Mi se moramo okretati oko svijeta. Mi smo jedna mala zemlja, zemlja različitih pogleda na život i na svijet i zbog toga moramo utjecati na to da afirmiramo ovu jednu malu kulturu, jer ljudi sa ovih prostora, kulturni djelatnici, imaju i mogu što da kažu.

HG: Porazgovarajmo i o drugim temama. Od nedavno ste nositelj titule "Vitez Reda umjetnosti i književnosti." Ovo vrijedno priznanje jedno je od četiri ministarska reda Republike Francuske i predstavlja jedno od najznačajnijih počasnih odlikovanja. Možete li nam ispričati kako se uopće to dogodilo i kako ste se osjećali prilikom iskazivanja te časti?

Sarajlić: Da budem iskren, ja sam iznenađen tim priznanjem jer u životu nisam dobio nikakva priznanja. Do sada sam obično dobivao diplome i zahvalnice i nisam očekivao takvo što. Ja sam radio ne misleći na priznanja i zato me ovo priznanje francuskog ministarstva za kulturu i komunikaciju toliko prijatno iznenadilo, ali mi donijelo i teret jer kada živite u maloj kulturnoj sredini kakva je Tuzla onda nailazite na zavist, ljubomoru, na blaćenje itd. Ja nikad nisam radio da dobijem priznanje i to mi je priznanje vrlo teško palo u tom smislu da se trebam nositi sa takvim teretom koji bi trebao da bude lijep. Ja sam se držao maksime Antuna Branka Šimića koja kaže "Čovječe pazi da ne hodaš malen ispod zvijezda". Međutim, ovo naše nebo je šaroliko i ljudi priželjkiju da drugi nemaju plodove svoga rada. Tako bi ovom prilikom istakao komentar jednog od mojih prijatelja koji je kazao da je ovo moje priznanje izazvalo "cunami ljubomore".

HG: Koliko je ljudi s prostora BiH uopće došlo do ovog priznanja?

Sarajlić: Koliko znam, u pitanju su dva, tri čovjeka. Inače, ovo priznanje se dodjeljuje promicateljima kulture uopće i francuske kulture. Ove godine u čitavom svijetu 49 ljudi dobilo je ovo priznanje, a među njima je i moja malenkost.

HG: Da li to priznanje na neki način ima povezanosti sa vašom inicijativom o otvaranju Francuskog kulturnog centra u Tuzli?

Sarajlić: Francuski kulturni centar je samo jedna epizoda u mom djelovanju. Inače, ja sam za francusku kulturu i uopćeno prezentiranje francuske kulture vezan od 1975. godine kada sam dobio jednomjesečnu stipendiju francuske vlade te obišao najznačajnije muzeje u Francuskoj. Poslije sam organizirao izložbe francuskih slika u bivšoj Jugoslaviji, ali i bosanskohercegovačkih slika u Francuskoj. Tako da sam ja ovu nagradu između ostalog dobio i zato, ali i kao animator kulture i organizator nekih izložbi te kao inicijator za otvaranje Francuskog kulturnog centra u Tuzli.

HG: Zaslužujete uistinu sve čestitke glede ovog priznanja i mi Vam ih od srca upućujemo. Recite nam da li ste možda nakon ovog priznanja nešto drugačije tretirani u BiH?

Sarajlić: BiH je jedan čudan ambijent. Tu važi ona helenska maksima koja kaže "Budi dobar, ali nemoj biti dobar u svom selu". Moji malobrojni prijatelji koji me vole i cijene su to priznanje svesrdno podržali i čestitali, ali bilo je ljudi koji su mi čestitali tek nakon tri mjeseca ili koji mi uopće nisu čestitali. Čovjek mora živjeti s ljudskom zlobom i s ljudskom ljubomorom. Bio bih lažno skroman da mi nije drago što sam dobio tu nagradu ali teret te nagrade je vrlo opasan u sredinama kakva je Tuzla i BiH, kakav je ovaj naš primitivizam.

HG: Ovo zasigurno nije jedino priznanje koje ste do sada dobili. Kojim priznanjima Vas je odlikovala naša zemlja?

Sarajlić: Na žalost, ova naša zemlja nije me ničim odlikovala i ja za tim ne želim. Volio bi da sam se rodio na Marsu.

HG: Kakav je uopćeno odnos BiH naspram umjetnosti? Da li je u prošlom sustavu bila bolja situacija?

Iz Ateljea Ismeta Mujezinovića

Sarajlić: Bio bih neiskren kada bi rekao da prošli sistem nije posvećivao pozornost kulturi. Kultura u prošlom sistemu bila je organizirana. Danas se na žalost vodi stranačka kultura, imamo stranačku diplomaciju, ekonomiju itd. Današnja kulturna politika je manifestacionog karaktera i ona je bazirana od danas za sutra, nema projekata za budućnost. Mi danas imamo jako puno talentiranih ljudi u mnogim segmentima. Npr. jedan čudan fenomen je npr. glazbeni život u našem gradu kojem se ne polaže zasluzena pažnja.

HG: Gotovo čitav svoj radni vijek proveli ste u Međunarodnoj galeriji portreta, jedno vrijeme kao kustos, a zadnje desetljeće kao direktor. Kako i na koji način djeluje Međunarodna galerija portreta? Ima li nekih stvari koje biste željeli promijeniti, možda poboljšati?

Sarajlić: Želio bih ja dosta toga poboljšati. Međunarodna galerija je kulturna konstanta ovog grada i ovog područja. Međutim, dolaze novi ljudi, nove inspiracije, novi političari koji misle da svijet od njih počinje. Međunarodna galerija portreta nije samo zgrada sa nekoliko ljudi, već je riječ o 4.000 umjetničkih jedinica koje se nalaze pod ovom institucijom. Kao što rekoh, u nas se vodi politika manifestacijske kulture, od danas do sutra i mišljenja sam da će se to nama vrlo brzo vratiti kao bumerang. Jer, kako tumačiti činjenicu da mi imamo Univerzitet koji ima oko 15.000 studenata, a da ti studenti do završetka studija nikad nisu bili u galeriji? Ili npr. imate 500 metara zračne linije od galerije, osnovnu školu, a da nikada ne dođu nastavnici likovnog odgoja. Da paradoks bude veći, iz Srebrenika, odnosno Donje Klokotnice dođu ljudi specijalno da pogledaju Međunarodno bijenale portreta. To govori o našoj prirodi i o našim odnosima. Ustvari, govori da nema neke dugoročnije projekcije u stvaranju i planiranju kulturnog miljea ove sredine, pa i šire.

HG: Pred nama je i Internacionalno Bijenale portreta u tehnici crteža i grafike koji ove godine po trinaesti put organizirate u našem

gradu. Možete li za naše čitatelje iznijeti neke pojedinosti?

Sarajlić: To je jedna od najstarijih likovnih manifestacija u BiH i jedna od četiri na prostoru bivše Jugoslavije koja se održava od 1980. godine. Ove godine okuplja autore iz 15 zemalja iz cijelog svijeta i ove za razliku od prethodnih godina, ima sigurniju kulturnu i likovnu misiju jer živi od potpore federalnog ministarstva za kulturu i obrazovanje, od Ministarstva za nauku, kulturu i sport TŽ i najvećim dijelom od Općine Tuzla.

HG: Prije nekoliko mjeseci nakon deset godina imali ste izložbu u Tuzli. Zašto ste tako dugo čekali?

Sarajlić: Stalno izlaženje na neko vrijednosno polje čovjeka može da iznevjeri i da ga isprovocira. Mislim da personalne i individualne prezentacije nekad više vam mogu da naškode nego da pomognu. Imao sam tu izložbu i imao sam još par izložbi u zemlji i inozemstvu. Početkom mjeseca rujna imat ću jednu sveobuhvatniju izložbu u Mostaru gdje ću se predstaviti sa nekih 50 slika a pored toga bit će upriličena i promocija moje knjige "Kritika - likovne zabilješke, osvrti i priкази" koja donosi oglede, prikaze i kritike koje sam napravio u periodu od 1975. godine pa sve do 2008. godine.

HG: Je li Tuzla po Vama grad umjetnosti?

Sarajlić: Tuzla jest grad umjetnosti. Čovjek bi bio neiskren da kaže obrnuto, međutim, mora tu biti reda. Nažalost, sve je u funkciji politike. U Tuzli umjetnost ima neke svoje domete, ali ima i svoja ograničenja. Ako je to u interesu ove ili one stranke, onda se to pomaže. Za grad Tuzlu može se reći uvjetno da je grad umjetnosti, ali to dijete se mora njegovati, što do sada nažalost nije bio slučaj. Mi nažalost uvijek počinjemo iznova jer kako kaže ona maksima *Pobjednici pišu povijest!*

Ankica S. Č.

Detaljs otvaranja izložbe

LJUBOMIR AŽDAJIĆ

PRISJEĆANJA NA IDEJU I PRVA OKUPLJANJA OKO HRVATSKOG GLASNIKA

Ovih je dana u Tuzlu nakon šest godina koje je proveo u Americi, došao ugledni i poznati profesor Ljubomir Aždajić. Aždajić je rođen u Kraljevoj Sutjesci, u Sarajevu je studirao i jedno vrijeme radio, ali veći dio svog radnog vijeka je proveo u Tuzli gdje je dočekao rat. Rijetko koji Tuzlak se ne sjeća ovog profesora koji je pored motocikla volio i kako mnogi znaju reći previše pričati, bolje rečeno u svim je situacijama i okolnostima bio slobodan reći ono što misli bez obzira da li se drugima njegovo mišljenje sviđalo ili ne. Ima i drugih stvari po kojima je karakterističan ovaj profesor no, teško je njegovih sedam desetljeća staviti u ovaj kratki tekst pa ćemo se bazirati na period rata kada je ovaj ugledni gospodin iako su ga kako kaže mnogi zaobilazili i pokušavali ignorirati, bio jedan od inicijatora i prvi glavni i odgovorni urednik Hrvatskog Glasnika. Pa, prisjetimo se početaka.

Ako može Zovik, može i Tuzla
Kako nam je ispričao Ljubomir Aždajić, sve je počelo kada je fra Petar Matanović donio jedan listić koji se zvao «Glas Zovika» i nekolicini svojih suradnika i prijatelja među kojima je bio i Aždajić kazao da jednu takvu sličnu ideju, ne bi bilo loše razmotriti te nešto slično pokrenuti i u Tuzli. Nakon što se pročula ta inicijativa, počeli su se okupljati novinari, te mnogi ugledni ljudi sa ovih prostora različitih konfesija. Obzirom da je bilo previše zainteresiranih, izvršena je određena selekcija i napravljen uži izbor ljudi koji će se baviti ovim listom. Izabrani su se okupili u Živinicama kod tadašnjeg župnika don Šime gdje su dogovarali buduću strategiju. Prvi glavni urednik Hrvatskog Glasnika kaže da ekipa koja se tada okupila, na njega nije računala te on na taj sastanak nije bio niti pozvan. No dogodilo se nešto neplanirano. «Stjecajem okolnosti našao sam se u Živinicama kod svog rođaka Bože Bo-

nića. Njegovi kod kuće su mi rekli da je otišao kod don Šime pa sam se i ja tamo uputio. Tako sam se slučajno našao na tom sastanku, nepozvan. Iako su se tamo okupile sve „pametne glave“, nitko nije htio pristati da bude glavni urednik. Tada me je fra Petar pozvao i rekao da bi on htio da ja budem glavni urednik. Iako sam ja bio zadnja ili bolje rečeno jedina preostala osoba u tome razmišljanju, moram da kažem da sam ja ipak zajedno sa fra Petrom bio inicijator da se uopće i osnuje taj list.“ Iako je Aždajić imao od ranije novinarsku karijeru jer je nekoliko godina radio na Radio Sarajevu, kaže da je ovo bilo nekako drugačije. Najradije se sjeća prvog sastanka koji je prema njegovim riječima bio impozantan. „Nisu toliko bitne osobe koliko je bitno da je prevladala ideja da to treba da bude otvoreni list, list u kome će raditi ljudi svih nacionalnih opredjeljenja. List je tako i počeo izlaziti. Pratili smo događaje, propuštali ih kroz naše ogledalo i obojili hrvatskim predznakom“, kaže Aždajić. Protiv te vrste obojenosti nije imao ništa protiv jer je kako kaže i sam bio poput većine koja je u to vrijeme kada je zagustilo počela ići u crkvu i okretati se u nekom drugom pravcu.

Osim novinara, oko Hrvatskog Glasnika okupio se veliki broj ljudi koji su na razne načine željeli pomoći

U prvom broju Hrvatskog Glasnika u uvodniku su izišla načela po kojima je list izlazio ubuduće. «Najponosniji sam na svoje uvodnike koji su uvijek bili kratki jer mi je to davalo mogućnosti da ako ja mogu biti kratak, mogu kratiti i druge. Najteže mi je bilo kada su veliki političari htjeli da se u tom listiću koji je ispočetka izlazio na 15, objavljuju njihovi govori čak na 12 stranica.» Rukovodeći se činjenicom da u svim dobrim ima i loših a u lošim, i dobrih stvari, tako doživljava i sva ta događanja u tom vremenu koje je samo po sebi bilo specifično. «Ti počeci su bili specifični jer je sve u to vrijeme bilo

na neki način specifično. Počeo je rat i nismo znali gdje ćemo i kako ćemo. BiH je bila pretvorena u enklave“, kaže Aždajić te dodaje da je koliko god tadašnja situacija bila loša, ona na neki način utjecala na okupljanje ljudi, zajedničke poduhvate, ali i pokazala da ljudi bez obzira na teško vrijeme imaju snagu i volju baviti se i dobrim stvarima i pomagati na realiziranju ovog i drugih projekata. Mnogi ljudi su se okupili oko Hrvatskog Glasnika jer su znali da mogu pomoći na razne načine. Osim novinara tu je bilo i drugih ljudi koji nisu pisali i radili za list, ali su doprinosili na drugi način. Tako se uz novinare Avdića i Nosića, Aždajić prisjetio i jednog od članova obitelji Mott koji je uspio nabaviti papir iz Zagreba. «Bilo je jako puno ljudi koji su dolazili da nas podrže iako nisu bili vezani uz novine. Značajnu ulogu u mnogim situacijama su odigrali Juraj Novosel i fra Petar Matanović. Mott je donio prvi papir iz Zagreba bez kojeg ne bi mogli napraviti novinu. Tada je u Tuzli počeo izlaziti još jedan list, «Zmaj od Bosne» pa smo nekada mi njima, nekada oni nama posuđivali i na taj način se pomagali. To je onako bilo lijepo u to vrijeme. Ekipa iz Printcoma je također bila od velike pomoći. Nekako je sve to štimalo i list je izlazio“.

Ne treba odstupati od početnih načela
Iako se vrijeme dobro promijenilo i prošlo više od 15. godina od osnutka Hrvatskog Glasnika, Aždajić smatra da list ne treba mijenjati i ni u jednom dijelu odstupati od njegovih okvira. Istaknuo je još jednu činjenicu koju smatra jako bitnom, a to je nepodložnost stranačkim utjecajima. «To je jedini način da se list uspio održati. Da je bilo drugačije, do sada bi ako ništa drugo, više puta morao da mijenja samo ime kako to čine neke stranke.“ Iako je bilo neželjenih i nemilih situacija, ponovno napominje da u zlu ima i nečeg dobrog te pridodaje da je to vrijeme bilo ponajbolje da se ljudi sagledaju u pravom svjetlu, odnosno to vrijeme je doprinijelo da na vidjelo iziđu prave činjenice o ljudima kakvi su zapravo. Neki su kako kaže bili zamazani raznim bojama, ali je bio i veliki broj onih koji su dokazali da su zapravo i unutra onakvi kakvim su se pokazali izvana. «U ratu su se odjednom počeli pojavljivati ljudi u bojama i ta dramaturgija rata i ratovanja bila je veoma izazovna. Zato je trebalo napraviti novinu i zabilježiti sva ta događanja da se ne zaboravi“, kaže Aždajić. Hrvatski Glasnik je uistinu bilježio sve značajne događaje u Tuzli i okolici a njegov značaj i uloga je tim veća što je izlazio u vrijeme kada su drugi listovi koji su izlazili odranije na ovim prostorima propadali, a jedno vrijeme bio je i jedino glasilo sa ovih prostora. Iz tih razloga, dakle u pogledu donošenja in-

formacija o bitnim povijesnim događajima, njegov značaj je nemjerljiv. «Hrvatski Glasnik je bio jedan vrlo važan list koji danas može poslužiti za povijest Hrvata u Tuzli. Tamo su napisane bitne stvari o tim događajima koji su dramaturški veoma intenzivni. Prema tome, list je pratio događanja u Tuzli gdje se vidio taj zajednički život, dakle stanje onako kakvo je u ratu. Mislim da je povijesno prezentiranje Tuzle tijekom rata praktički nemoguće bez Hrvatskog Glasnika jer se tu vide sva previranja, sve ono što donosi rat. Situacija je davala jače obilježje Hrvatskom glasniku jer se puno toga značajnog pojavilo u toj novini», kaže Aždajić.

Hrvatski Glasnik je bio tu kad je grmilo i bitno je utjecao da se konsolidira život u ratu

Upitali smo ga i što misli da li je Hrvatski Glasnik na neki način doprinio očuvanju mira na ovim prostorima? Nije mogao odgovoriti na pitanje, a da se ponovno ne dotakne političara kojima je kako je kazao

Prva redakcija

ponajveća okupacija bila zauzeti prve redove, što bliže kćer Agata. U međuvremenu liječnici su otkrili i da ima kardiovaskularne i neke druge poteškoće zbog kojih mora biti pod njihovim nadzorom. «Dobio sam dobru poziciju u zanatu koji je najlakše naučiti, a to je – ne raditi ništa. Moj život danas je na neki način kao život u mirovini. Moram da vam kažem i to da umalo nisam kupio motocikl koji je moja ljubav još od studentskih dana u Sarajevu, ali sam zato kupio bicikl. To je bio savjet mojih liječnika, no i po tome sam bio specifičan jer sam bio jedan od rijetkih kojima je biciklo služilo za transport, a ne samo rekreativno.» Današnji život u BiH i previranja nije mogao komentirati jer kako kaže, o tome kako se ovdje živi zna jedino na temelju onoga što pročita u Hrvatskom Glasniku. «Da ne dobivam Hrvatski Glasnik skoro da ništa ne bih znao o tome kako se živi u BiH. Ja sam se u ovih šest godina bavio više Amerikom nego BiH. Sa distance je mnogo lakše kritizirati neke stvari, zato ja ne bih želio da upadnem u tu zamku», kaže Aždajić te dodaje da je današnjica donijela mnoge negativne rezultate koje je on nekada u svojim tekstovima predviđao.

Ankica S. Č.

PRVI UVODNIK

PRENUTI SE IZ USNULOSTI

Evo, ako Bog da, od ovoga Božića Hrvatski Glasnik će izlaziti redovito. Nakon što su naši znameniti novinari i biznismeni došli, uzeli nam oko mjesec dana, isprepadali nas financijskim i zakonskim zavrzlamama, pa otišli, grupa novinara – amatera podastire vam za Božić ono što su sastavili. Ovaj list je naš trenutačni medijski domet. Ali, vrijeme je pred nama. List ima i neke crte velikih novina. Rađen je na brzinu i u ratnim uvjetima.

Hrvatski Glasnik bi trebao biti duševan, duhovan i poučan list koji bi čitala cijela obitelj. Bio bi jedno od naših sredstava koje afirmira i na organiziranost potiče Hrvate našeg kraja. Budio bi Hrvate iz kulturne, političke i odgojne usnulosti.

Živimo u sredini u kojoj smo u manjini po broju, što ne znači da smo maleni po značaju. Kao konstituirajući narod Republike Bosne i Hercegovine, poštujući prava drugih, nastojat ćemo se organizirati na osnovu svoje vlastite kulture, odgoja, politike i gospodarstva. Hrvati, političari po tuđem ključu, Hrvati Jugoslaveni, komunisti, reformisti i ini, oni iz mješovitih brakova i ateisti neka nam priđu! Dođite da se dogovorimo! Otvorena srca očekujemo suradnju i pomoć u našim nakanama naše braće drugih vjera i pripadnika drugih naroda. Svi bi trebali da nam pomognu zaštititi interese hrvatskoga naroda u omjeru koji mu pripada. U tome je naša nakana i naša svrha!

Mudri ljudi su po prirodi stvari inertni i sumnjičavi. Mudri i značajni Hrvati u Tuzli su inertni, sumnjičavi, uz to i uplašeni. Većina njih je držana na marginama društvenog života! Teško ih je bilo organizirati u Napredak, dovesti u vrhovništvo Hrvatskog vijeća obrane. Ali, kreće se! Teškoće, jedna za drugom se savlađuju. Mi idemo naprijed!

Za Hrvate, ovo vrijeme može biti prilika da od značajne manjine postanu, manjina od značaja. To je naš cilj! U ratu smo na pravednoj strani. Naš doprinos borbi protiv agresora nije sporan. Ponosni smo na naše sudjelovanje i učinkovitost.

Ovaj naš list, Hrvatski Glasnik, jeste i glas hrvatskoga naroda. On je, istodobno i poziv. Hrvate, vjernike i agnostike koji se u sve značajnijem broju okupljaju u crkvi i oko crkve, Hrvate članove naše političke stranke, mlade Hrvate, bivše Jugoslaveni, komuniste, reformiste treba okupiti u zajedničku frontu da bi realizirali naše ciljeve i ostvarili naše interese, ne ugrožavajući pri tome interese drugih naroda.

Hrvatski Glasnik je mjesto gdje se javno može definirati i objavljivati narodni interes, on je mjesto objavljivanja ideja, mjesto za artikuliranje interesa s drugim narodima, Hrvatski Glasnik je i sredstvo animacije hrvatskog pučanstva. Ali istodobno, on je i njegovo ogledalo na kojem ćemo raspoznavati kako afirmativnu, tako i kritičku svijest.

Uz najljepše želje za blagdan, poklanjamo Vam Hrvatski Glasnik na dar.

Ljubomir Aždajić

Prvi regionalni susret urednika glasila manjinskih zajednica i njihovih medijskih partnera

ZA AKTIVNU ULOGU MANJINSKIH MEDIJA

Izlaganja sudionika ovog susreta bit će objavljena u Zborniku, uz dopunu pristupom rješavanju manjinskih problema u oblasti informiranja Hrvata iz Austrije, Makedonije, Rumunjske, Australije... Dogovoreno formiranje radne grupe za pripremu Regionalne asocijacije manjinskih medija

Prvi regionalni susret urednika glasila manjinskih zajednica i njihovih medijskih partnera održan je u Kotoru 17. 07. 2008. u organizaciji Hrvatskog građanskog društva Crne Gore. Suorganizator je Skala radio, a potporu su dali: Ministarstvo za ljudska i manjinska prava Vlade Crne Gore, Ministarstvo za kulturu, medije i sport Vlade Crne Gore, Hrvatska matica iseljenika, Općina Kotor, Veleposlanstvo i Konzulat Republike Hrvatske u Crnoj Gori.

Nazočne je u ime Općine Kotor pozdravila gradonačelnica **Marija Čatović**, a u ime organizatora dr. **Ivan Ilić**, predsjednik HGDCG.

Prvi voditelj bio je pomoćnik ministra kulture, sporta, medija u Vladi Crne Gore **Željko Rutović**, koji je istaknuo da medije manjinskih zajednica u Crnoj Gori vidi kao činioce aktivne medijske politike interakcije i dijaloga.

Vlada Crne Gore je spremna uspostaviti aktivan dijalog s nacionalnim manjinama, rekao je Rutović. Dodao je da bi u cilju međusobnog uvažavanja, na multikulturalne razlike trebalo gledati kao na prednost.

Jedni o drugima moramo znati više, a Vlada Crne Gore izražava spremnost za snaženje programa čiji su sadržaj manjinske zajednice u Crnoj Gori.

Integriranje manjinskih zajednica u život Crne Gore prioritet je u dijelu koji se tiče pridruženja Europskoj uniji i euroatlantskim integracijama, ocijenio je Rutović. On vjeruje da su ovakvi i slični susreti od velike koristi za razmjenu iskustava i znanja, kako bi se na visokokvalitetan način unaprijedila medijska politika manjinskih etničkih grupa.

Vlada Crne Gore i resorno ministarstvo kroz aktivan odnos prema manjinskim grupama, žele da na nov način postave to pitanje u korpusu ljudskih prava, kroz sufinanciranje projekata, kazao je Rutović.

Nenad Zakarija, glavni urednik Matice (Hrvatska matica iseljenika), govorio je na temu: Hrvatska matica iseljenika i časopis Matica – most hrvatskog zajedništva. Prenio je pozdrave i potporu ravnateljice HMI **Danire Nakić Bilić**.

U svom izlaganju istaknuo je ulogu i značaj koji Matica ima za Hrvate van matične države, i ponudio suradnju, kako u časopisu, tako i na web portalu HMI.

Uvodničar dr. **Radomir Pavićević**, predsjednik Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske, govorio je o mogućnostima međugranične suradnje predstavnika nacionalnih manjina, već realiziranim

projektima i suradnji s HGDCG. **Danilo Ivezić**, urednik Crnogorskog Glasnika, objasnio je kako funkcionira redakcija ovog dvomjesečnika.

Pokrenuta je diskusija oko toga koliko EU štiti manjine.

Ne bih rekao da je EU baš toliko zabrinuta, moramo se sami izboriti, istaknuo je **Tomislav Vuković**, novinar-urednik Glasa Koncila.

Voditelj **Jasminka Dulić**, urednica Hrvatske riječi iz Vojvodine, govorila je o odnosu između nacionalnih vijeća kao osnivača, nacionalno-manjinskih stranaka i nacionalno-manjinskih medija.

Ona je objasnila kako funkcionira NIU Hrvatska riječ i s kojim se sve problemima suočava. Nazočne je osobito interesiralo kako se zaštititi od upliva osnivača i kako vijeća utječu na formiranje uređivačke politike.

Štitimo se praćenjem standarda profesije, a o pravima zaposlenih brine i Sindikat, objasnila je Dulić.

Već u ovom dijelu susreta konstatirano je kako su mnogi problemi svima zajednički, dok je, naravno, pristup rješavanju problema različit, u ovisnosti od sredine i uvjeta u kojima djeluju.

Jezik je osnovna odrednica manjine, kazala je voditeljica **Branka Pavić Blažetin**, urednica Hrvatskog Glasnika iz Mađarske, koja je govorila na temu: Šezdeset godina novinstva Hrvata u Mađarskoj; Hrvatski Glasnik – "oaza hrvatske pisane riječi u Mađarskoj".

S tom konstatacijom složio se voditelj **Damir Murković**, predsjednik Zajednice Hrvata u Trstu, koji je govorio na temu: Hrvati u Italiji jučer i danas. Specifičnost hrvatske zajednice u Trstu.

Nazočni se nisu složili oko trebaju li mediji u, npr. Mađarskoj, Italiji biti dvojezični ili ne.

Voditelj **Tomislav Vuković**, Glas Koncila, govorio je o odnosu manjina i crkve, ali i iskustvima glasila u Rumunjskoj, Rusiji... On smatra da se diplomacija mora aktivnije uključiti u rješavanje manjinskih problema.

Reagirao je prvi tajnik Veleposlanstva RH u Podgorici **Nebojša Kirigin**, objasnivši na koji način se diplomacija, kroz Povjerenstvo, aktivno uključuje u pomoć afirmaciji hrvatske manjine u Crnoj Gori.

Slavko Mandić i Tamara Popović

Potporu jačanju uloge manjinskih medija dao je i njegov kolega, prvi konzul **Radojko Nižić**.

Od početnih kritika na račun diplomacije uopće, stiglo se na kraju do pohvala. Nazočni su istaknuli da prvi put vide diplomate kako do kraja ostanu na ovakvom skupu i aktivno sudjeluju u diskusiji.

Nikola Čiča, dopredsjednik HKD Napredak – Tuzla je takvu pohvalu izrekao i na račun pomoćnika ministra **Željka Rutovića** i njegovog savjetnika **Rajka Markuša**.

Zbunjen sam činjenicom da Hrvati u drugim sredinama, u kojima su manjine, imaju više prava od Hrvata u Bosni, koji su konstitutivni narod, kazao je Čiča. On i njegov kolega, urednik Hrvatskog glasnika iz Tuzle **Ivica Kovačević**, govorili su na temu: Uloga medija u očuvanju nacionalnoga identiteta.

Voditeljica ispred albanske nacionalne manjine u Crnoj Gori bio je **Nikola Camaj**, koji je govorio o Medijima u službi afirmacije kulture manjina.

Predsjednik Savjeta muslimanske nacionalne manjine u Crnoj Gori **Sabrija Vulić**, kritički se osvrnuo na izvještavanje o manjinama u Crnoj Gori.

Organizator susreta, urednica Hrvatskog Glasnika **Tamara Popović**, zahvalila se na kraju nazoč-

nima što su se odazvali pozivu na susret i najavila tiskanje Zbornika u kojem će biti objavljena izlaganja s ovog susreta, uz dopunu temama o pristupu rješavanju manjinskih problema u oblasti informiranja Hrvata iz Austrije, Makedonije, Rumunjske, Australije...

Moderator skupa bio je **Slavko Mandić**, direktor Skala radija.

Nakon završetka radnog dijela susreta, organiziran je posjet Perastu i otoku Gospa od Škrpjela, gdje je domaćin bio **don Srećko Majić**. Navečer su sudionici skupa posjetili Hrvatsko građansko društvo Crne Gore, gdje ih je s aktivnostima društva upoznao predsjednik HGDCG dr. **Ivan Ilić**, te članovi Upravnog odbora **Selma Krstović**, **Tripo Schubert** i **Slobodan Vičević**.

Urednici su prethodne večeri nazočili predstavi „Dundo Maroje“.

Predstavnici glasila manjinskih zajednica kazali su na kraju susreta da je ovakav skup od iznimnog značaja, jer skraćuje puteve među ljudima i doprinosi razmjeni informacija i iskustava.

Tamara Popović

Prostorije HGDCG

Zaključci

Sudionici Prvog regionalnog susreta glasila manjinskih zajednica i njihovih medijskih partnera, održanog u Kotoru 17. 07. 2008. iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Vojvodine (Srbija), Mađarske, Italije i Crne Gore suglasni su da:

1. Aktivno rade na unaprijeđenju međusobne suradnje koja bi se manifestirala kroz kvalitetniji kontakt i češću zajedničku komunikaciju, razmjenu iskustava u predlaganju podizanja kvalitete programskih sadržaja medija manjinskih zajednica;

2. Aktivno rade na otklanjanju svih nejasnoća koje su opterećivale međusobne odnose razvijajući u svojim sredinama kulturu tolerancije, borbu protiv ideologija i prakse koje raspiruju mržnju, nasilje i svaku vrstu diskriminacije;

3. Njeguju aktivnu ulogu medija i spremnost medijskih profesionalaca na punom doprinosu borbe protiv netolerancije, njegovanjem višenacionalnog i viševjerskog razumijevanja u društvu;

4. Stalno rade na unaprijeđenju i primjeni profesionalnih standarda i prakse koji su odlika demokratskog društva po standardima Europske unije;

5. Rade na programima zajedničke edukacije, osobito kad je riječ o istraživačkom novinarstvu;

6. Regionalni susreti urednika glasila manjinskih zajednica i njihovih medijskih partnera organizirali bi se svake godine u Kotoru, u 7. ili 8. mjesecu;

7. Daju puni doprinos promociji partnerstva i suradnje s nacionalnim vladama u cilju unaprijeđenja i implementacije medijskog zakonodavstva u skladu s visokim standardima i prepoznatim održivim demokratskim praksama.

Dr. Ivan Ilić, predsjednik HGDCG

Lilanje je tradicionalni običaj koji katolici proslavljaju noć uoči blagdana sv. Ilije. Ovom običaju posebno se vesele djeca koja se već od ranije počinju pripremati.

Čim počne padati mrak zapali se velika vatra na kojoj djeca potpaljuju svoje lile i mašu s njima kako bi se vatra što više rasplamsala. Inače, lile djeca prave od kore drveta trešnje ili breze koja se nekoliko dana ranije oguli i ostavi sušiti kako bi bolje gorjela. Ta kora se namotava na štap i uvezuje žicom kako za vrijeme gorenja ne bi došlo do raspadanja. Cilj je da se vatra održi što je dulje moguće, a također i da se lilanje vidi što dalje. Tako se obično lilanje odvija na proplancima ili najvišim uzvisinama u mjestu da bi moglo biti promatrano i iz drugih krajeva. Za vrijeme lilanja djeca pjevaju pjesmu: "Gori lila uoči Iline a godini bila."

U organizaciju ovogodišnje devete po redu organizirane proslave lilanja u Doknju bili su uključeni društvo Hrvatski dom Tuzla i KUD "Sv. Ilija" iz Doknja.

Običaji i tradicije tuzlanskih Hrvata

LILANJE U DOKNJU

Polaganje cvijeća, paljenje svijeća i molitva pred spomenikom palim braniteljima, izložba nošnji i starih alata babe Mande, izložba i kušanje zaboravljenih jela, bacanje kamena s ramena, skok s mjesta u dalj, povlačenje konopa, penjanje uz banderu, paljenje lila (baklji) i bogata večera za goste, u najkraćem su sadržaji Manifestacije „Lilanje 2008.“, održane 19. srpnja 2008. godine u hrvatsko-tuzlanskom selu Dokanj

Višestoljetna tradicija i običaji, obnovljeni pod zaštitnim znakom Društva „Hrvatski dom“ Tuzla, je i lilanje – paljenje baklji od kore sušene trešnje. Po katoličkom kalendaru to se u hrvatsko-tuzlanskom selu Dokanj svake godine održava 19. srpnja, u predvečernjim satima, a uoči blagdana svetog Ilije. Prema nekim tumačenjima, riječ je o tradicionalnom običaju slavenskih naroda kojim se obilježava ljetni solsticij, najduži dan i najkraća noć u godini. Tradicija počiva na drevnom vjerovanju da se njima može osigurati zdravlje ljudi, dobri usjevi, dugo ljeto i zaštita od groma. Po pravoslavlju kalendaru i u mnogim srpsko-pravoslavnim selima lilanje se priređuje uoči Petrovdana, odnosno 11. srpnja. A, da je ova tuzlansko-dokanjska manifestacija stekla pravo građanstva i prerasla lokalno-seoske okvire dokaz je i činjenica da je dobila i zaštitni znak "Ljeto u Tuzli". Znači i financijsku potporu iz gradskog proračuna.

Polaganje cvijeća, paljenje svijeća i molitva pred spomenikom palim braniteljima, izložba nošnji i starih alata babe Mande, izložba i kušanje zaboravljenih jela, bacanje kamena s ramena, skok s mjesta u dalj, povlačenje konopa, penjanje uz banderu. Paljenje lila (baklji) i bogata večera za goste, u najkraćem su sadržaji Manifestacije „Lilanje 2008.“ Narodno veselje, uz izvornu glazbu, do kasno u noć, također je nezaobilazni sadržaj manifestacije. Uz sve što spada u zvanični program, kapital ove narodne priredbe su ljudovanja i ljudska susretanja. Za mnoge samo tom prigodom u kalendarskoj godini.

Generalni tajnik Društva „Hrvatski dom“ Tuzla, gospodin **Zvonko BOSANKIĆ**, jedna od najzaslužnijih osoba za obnovu i održavanje lilanja, ima običaj reći kako je ovaj dokanjsko-tuzlanski i katoličko-hrvatski običaj teško, gotovo nemoguće, opisati. Znači, večer uoči svetog Ilije, treba doći u Dokanj, vidjeti, čuti i doživjeti sve ono što vrijedne kućanice i domaćini, iz Doknja, prirede. Siromaštvo i nedostatnost ljudskih i spisateljskih riječi daleko su od mogućnosti opisa ovog događaja. Osim viđenja i izravnog doživljaja, televizijski snimci i novinske fotografije nadomjestak su te manjkavosti. Radi toga je i ovaj prilog Hrvatskoga Glasnika bogatiji foto - zapisima, nego tekstem.

N. J. IVANOVIĆ

Molitva za poginule

Izložba babe Mande uvijek privuče najveću pozornost

POSAVINO U SRCU TE NOSIM

U subotu, 2. kolovoza u Gradačcu je održano šesto "Posavsko sijelo". Riječ je o tradicionalnoj manifestaciji koja okuplja gotovo sva kulturno umjetnička društva s područja Posavine, ali i iz drugih krajeva BiH i Republike Hrvatske.

Posavsko sijelo započelo je okupljanjem kulturno umjetničkih društava u centru Gradačca gdje je kao i prethodnih godina upriličen defile kroz grad. Nakon toga, sudionici su se uputili put Sparr centra gdje je na platou ispred, uz brojne goste i posjetitelje, održana prava smotra folklor, narodnih nošnji, tradicije i običaja Hrvata Posavine i drugih krajeva. Organizator ove prekrasne manifestacije je HKD Napredak Gradačac čiji je predsjednik, vlč. Miroslav Agostini u kratkom obraćanju podsjetio da je 2008. godina, međunarodna godina multikulturalnosti, te da je to odlična prilika da pokažemo da je naša domovina BiH bogata ne samo hrvatskom, nego i bošnjačkom i srpskom kulturnom baštinom. Kako je kazao, za ljepšu zajedničku budućnost pozvani smo da narodne kulture u našim mjestima življenja predstavljamo, upoznajemo, poštujemo i gdje god nam se pruži prigoda, s njima surađujemo. Takva prigoda je upravo ovo Posavsko sijelo koje prema Agostinijevim riječima opravdava tri cilja: "Prvi cilj je očuvanje stare kulturne baštine Hrvata Bosanske Posavine u oblicima folklor, nošnje, običaja i izvorne pjesme. Potrebno je to sačuvati pred naletom različitih modernih oblika kulturnih trendova koji su danas opći i masovni. Drugi cilj je to da nam staro i tradicionalno budi uspomene na život naših starih naraštaja Hrvata koji su svoj stvaralački rad od duhovne, materijalne, narodne, vjerske, kulturne i druge vrijednosti, znali svima s ljubavlju i zalaganjem prepoznatljivo predstavljati. To je danas posebno važna povijest i socijalna sastavnica kulture i opstanka hrvatskog naroda. Treći cilj je sada ovdje najbliži, a to je prijateljsko druženje koje nam donosi mir, radost, zaborav nevolju, nadu u sreću i uspjeh" – kazao je vlč. Miroslav Agostini. Ove godine na Posavskom sijelu nastupili su: KUD Žeravac – Brod, KUD Ravnica Oštra Luka Bok, KUD Nada iz Kostrča te HKUD Ljubče. Šesto Posavsko sijelo posebno su učinili lijepim članovi udruge Hrvata "Rodna gruda" iz Dugog Sela, Republika Hrvatska, koji su nastupili na početku i na kraju manifestacije. Ova udruga utemeljena je travnja 2005. godine i okuplja sve Hrvate iz BiH koji su doselili u Republiku Hrvatsku s ciljem očuvanja narodnih običaja i kulturne baštine svoga kraja. Njihova folklorna skupina specifična je po tome što ima narodne nošnje iz svih krajeva BiH, ovisno od toga iz kojih krajeva dolaze njezini članovi. Iako djeluju tek tri godine, do sada su imali brojne nastupe kako u Hrvatskoj tako i inozemstvu. Posebice izdvajaju nastupe na petom festivalu u Ljubljani i smotri festivala mladih u Samoboru. Kažu da im je osobita čast bila nastupiti u hotelu Sheraton u Zagrebu gdje su prigodom božićnih i novogodišnjih blagdana nastupali pred predsjednikom Republike Hrvatske Stjepanom Mesićem, te drugim uglednicima iz javnog života. Udrugu Hrvata BiH kao i Udrugu Prsten čiji su članovi također bili na ovogodišnjem Posavskom sijelu, velikim dijelom čine ljudi koji su nekada živjeli u Bosanskoj Posavini. Putem ove, ali i drugih manifestacija koje potiču i za koje izdvajaju značajna sredstva da ne bi bile ugašene, potvrđuju ono što mnogi znaju, da Posavinu nose u srcu i da ni jedna nova sredina u kojoj su danas ili u budućnosti, neće utjecati da zaborave tradiciju i običaje svojih predaka.

U pjesmi, igri i običajima koji su predstavljeni tijekom šestog Posavskog sijela uz brojne posjetitelje uživali su i mnogi uglednici i dužnosnici iz društveno političkog, kulturnog i vjerskog života Gradačca i okolnih mjesta. Između ostalih, nazočni su bili i predsjednik HKD Napredak Zagreb Vlado Lubić, član uprave HKD Napredak Zagreb i član udruge Prsten iz Zagreba Tomislav Dubravac, predstavnici općine Gradačac, te mnogi drugi. Pored spomenutih kulturno umjetničkih društava, u glazbenom dijelu nastupio je i izvorni sastav "Braća Tunjić".

Ankica S. Č.

IZBORNA SKUPŠTINA HKD NAPREDAK LUKAVAC

Dana, 6. srpnja 2008. godine u prostorijama Doma kulture u Lukavcu, uz nazočnost brojnih simpatizera Napretka, te ljudi iz političkog, kulturnog i privrednog života, održana je V. redovita, odnosno I. izborna Skupština HKD Napredak Lukavac.

Nakon Obnoviteljske skupštine 2003. godine i pet godina uspješnog rada istekao je mandat dosadašnjim članovima Upravnog odbora, te se pristupilo izboru novog rukovodstva.

O radu Društva u dosadašnjem periodu govorio je predsjednik Dragan Tomić koji je istakao da je Napredak bio nezaobilazan u svim kulturnim i vjerskim manifestacijama na prostoru općine Lukavac, a koje su imale za cilj čuvanje tradicije i običaja Hrvata ovoga kraja. Tako se u suradnji s vlč. Perom Iljkićem uspješno i sada već tradicionalno organiziraju Pokladne maškare, te proslavljaju patron Župe sv. Ante Padovanskog, obilježava Uskrs, Božić, a redovito se obilaze i svešta diljem Bosne i Hercegovine, kao i Hrvatske.

Na kraju je istakao kao najveći uspjeh podružnice kupovinu novog uredskog prostora u gradu Lukavcu u suradnji sa Središnjom upravom i uz potporu Vlade Republike Hrvatske.

U izbornom dijelu Skupštine nisu se dogodile neke veće izmjene jer je velik broj starih članova potvrdio još jedan mandat. Tako su u predsjedništvo Društva:

Novoizabrana uprava

Predsjednik – Dragan Tomić, dipl. ing. rud.

Dopredsjednici – vlč. Pero Iljkić i Vedran Tunjić

Tajnik – Anto Crvenković

Rizničar – Gordana Tomić

Članovi Upravnoga odbora su: Milica Tunjić, Franjo Đaković, Stjepan Pejić, Šimo Tunjić, Zoran Tomić, Josip Božić i Mato Pejić.

Članovi Nadzornog odbora su: Mirjana Crvenković, dipl. ecc, Marija Tunjić i Vesna Đaković.

Na Skupštini su još usvojeni i novi dokumenti Društva koji su usuglašeni sa Središnjom upravom i na taj način se otišlo korak dalje u organizacionom jedinstvu i homogenizaciji Društva.

Nakon završenih izbora za riječ se javio Suljo Suljević, predsjedavajući Općinskoga vijeća Lukavac:

„Čestitam na pet godina uspješnoga rada kao i na dobro organiziranoj Skupštini HKD Napredak. Ovo je institucija koja je vrlo značajna za našu općinu i hrvatski narod u cjelini, te kao takva se treba širiti, uključiti mlade i održati identitet svog naroda. Svojim ču zalaganjem nastojati uvijek podržati vaš rad.“

Na kraju je novi/stari predsjednik zahvalio na još jednom mandatu i tražio maksimalno sudjelovanje i doprinos, ne samo članova Napretka, već i svih onih koji svojim radom, zalaganjem i potporom mogu pomoći da društvo Napredak bude još uspješnije.

Anto Crvenković

Poziv na izbore

Hrvatsko kulturno društvo Napredak potiče sve glasače da izađu na predstojeće izbore. Razumljiva je prezasićenost naroda izborima i stalno prisutnim imenima političara koji vrlo brzo zaborave ono što su govorili na predizbornim skupovima, ali izborni rezultati utječu na položaj svih građana, pa tako i Hrvata u Bosni i Hercegovini.

Loš rad pojedinih političara nije nikakav razlog da se ne iziđe na izbore, nego se treba dobro razmisliti koga će se birati na sljedećim izborima.

Hrvati Bosne i Hercegovine, važno je pristupiti izborima! Time ćemo uvelike pridonijeti stabilnosti ove zemlje i boljitku nas samih. Nemojte dopustiti da vaš neizlazak bude presudan za neke odluke i rješenja! Nemojte dopustiti da vaš neizlazak dovede na čelo pojedinih općina ljude koji ovoj zemlji svim građanima i posebno Hrvatima ne žele dobro! I svi smo u određenom dijelu odgovorni. I naš neizlazak je glas, ali glas koji samo potvrđuje koliko nas nema.

Posebno pozivamo naše ljude koji žive u inozemstvu da izađu na izbore. To je najmanje što mogu učiniti, ali je vrlo važno što mogu učiniti za svoj zavičaj. I ovom prilikom pozivamo Hrvate, a i druge naše sugrađane, da se vrate u ovu lijepu zemlju.

Pozivamo sve hrvatske stranke i nezavisne kandidate da ne obećavaju nerealno i da se ujedine u stvaranju boljeg života u BiH. Pozivamo sve političare i stranke da ne siju malodušnost i pesimizam, nego da stvaraju pozitivno ozračje i da rade na boljim životnim uvjetima. Sve pozivamo da šire domoljublje prema ovoj zemlji. Kakva će ova zemlja biti i kakav će položaj Hrvata u njoj biti zavisi prije svega od političara koji imaju vlast, koji donose zakone i imaju u rukama financijska sredstva.

Stoga još jednom pozivam sve Hrvate i druge sugrađane da svi izađu na izbore.

Vanja Gavran

**PREDSTAVLJENA KNJIGA
UNUTARNJI SVEMIR I ŠUMOMI VREMENA II.**

U Napretkovom klubu Lira u Sarajevu 3. srpnja 2008. održano predstavljanje dviju knjiga. "Unutarnji svemir", zbirka pjesama književnika Zdravka Kordića kao i knjiga "Šumovi vremena II.", koja u sebi okuplja zbirku kritika o samom autoru, a objavljena je povodom tri-deset i pete obljetnice stvaralaštva ovoga autora. Obje knjige su objavljene u nakladi Hrvatskog kulturnog društva Napredak.

O knjigama su govorili akademik Vladimir Premec, književnik Pero Pavlović kao i sam autor Zdravko Kordić.

Vladimir Premec se posvetio samom filozofskom pjesničkom iskazu Zdravka Kordića istaknuvši da ovaj autor ne samo da stvara stihove već ih i živi. Također je naznačio mnogobrojna značajna imena koja su pisala o pjesništvu Zdravka Kordića.

Pero Pavlović je govorio o novoj zbirci pjesama autora te je rekao da je "...sve staze ovoga svijeta pjesnik prošao, nije se istrošio (nije klonuo) i sada je na pragu *unutarnjeg svemira*." Također se osvrnuo na neke određene pjesme iz nove zbirke.

Sam autor je pročitao jednu kritiku o njemu samomu autora Anđelka Vuletića kao i nekoliko pjesama iz nove zbirke.

Vanja Gavran

Napretkova bečka podružnica podijelila stipendije

Predsjednik HKD-a Napredak – Glavna podružnica Beč prof. Filip Zloušić 30. srpnja 2008. je u Napretkovom domu u Kreševu dodijelio šest stipendija u visini od 500 eura studentima iz nekoliko gradova Bosne i Hercegovine, tj. iz nekoliko Napretkovih podružnica.

Stipendisti s gospodinom Zloušićem

Nakon prikupljenih aplikacija Upravni odbor Napretkovog bečkog fonda za stipendiranje „Fra Ivan Franjo Jukić“ odlučio je dodijeliti stipendije: Andrei Kadić i Draganu Popoviću iz Zenice, Ivani Oborović iz Kreševa, Aneli Andrijić iz Modriče, Frani Ljušaninu iz Jajca i Dragani Krištić iz Vareša.

Zloušić je ovom prigodom istaknuo kako je glavna misija Napretka od osnivanja 1902. godine briga za mladež koja se školuje. Bečka podružnica svake godine osigurava nekoliko stipendija čime pridonosi cjelokupnom radu Napretka kada je riječ o studentima, a posebno se ističe po organizaciji ljetnih škola njemačkog jezika u Beču koja se ove godine organizira po deseti put od 3. do 23. 2008. Potaknuo je stipendiste da se što više uključe u rad Napretka jer se iz kroz ovo društvo trebaju izgrađivati za izazove koji stoje pred njima, a istodobno trebaju ulagati dio sebe za generacije koje dolaze.

Na svečanosti dodjele nazočili su roditelji studenata, predstavnici podružnica iz kojih dolaze studenti, predsjednica kreševske podružnice Napretka Dragica Bilela i glavi tajnik Napretka Vanja Gavran.

Vanja Gavran

DOBRO JE DA JE RADOVAN KARADŽIĆ UHIĆEN

Dobra je vijest da je Radovan Karadžić napokon uhićen. Pravda je spora, ali ipak dostižna. Očito su stekli uvjete za hapšenje formiranjem nove srbijanske vlade, a vjerujemo kako se na tome neće stati. I ovo pokazuje da ga se moglo uhititi uvijek, samo nije bilo političke volje.

Nadamo se kako će uskoro biti uhićeni i Ratko Mladić i Goran Hadžić, jer ovi zločini ne smiju ostati nekažnjeni. To je ljudska, a i Božja pravda.

Također, suđenje Karadžiću, Mladiću i Hadžiću treba biti i suđenje svemu onomu što su oni radili i napravili. Ne može ostati nekažnjeno toliko zločina, kako zbog onih ubijenih i mučenih tako i zbog onih preživjelih i prognanih.

Suđenje treba pomoći vraćanju prognanika u Republiku Srpsku i treba imati za posljedicu reviziju ustroja Republike Srpske i cijeloga Daytonskog sporazuma. Sad se stječu uvjeti za pravu reformu Daytonskog sporazuma i pisanje novog ustava.

Vanja Gavran

Nakon 13 godina potrage uhićen najtraženiji ratni zločinac

RADOVAN KARADŽIĆ KONAČNO U PRITVORU!

Nakon trinaest godina potrage, 21. srpnja u Beogradu je uhićen najtraženiji ratni zločinac Radovan Karadžić.

Najtraženiji haški bjegunac, i bivši predsjednik Republike Srpske, tijekom svoga aktivnog političkog života učinio je bezbroj ratnih zločina. Krenuvši kronološki, sve je započelo 14. listopada 1991. godine kada je Karadžić sa skupštinske govornice jasno poručio da bi «muslimanski narod mogao nestati».

Vjerujući svojoj bolesnoj zabludi i podršci balkanskog kasapina Slobodana Miloševića, Karadžić je nedugo zatim krenuo u ostvarenje svoga najavljenog zločinačkog pohoda, uz pomoć generala Ratka Mladića. Kao i drugih oficira manjeg ili većeg kalibra, ali istoga mentalnog sklopa. Radovan Karadžić je optužnicom Haškog tribunala optužen, kao jedan od osnivača i predsjednik SDS -a, te predsjednik i vrhovni komandant oružanih snaga Republike Srpske.

Prva optužnica protiv njega podignuta je 25. srpnja, a druga 16. studenoga 1995. godine, dok je bivša glavna tužiteljica Carla Del Ponte izmijenjenu optužnicu potpisala 31. svibnja 2000. godine.

Karadžić se tereti na osnovu individualne krivične odgovornosti i krivične odgovornosti nadređenog za genocid, sudioništvo u genocidu, istrebljenja, ubojstva.

U optužnici su nabrojana brojna masovna ubojstva Bošnjaka i Hrvata tijekom i nakon napada unutar općina gdje su živjeli pripadnici bošnjačkog i hrvatskog naroda.

Karadžić se tereti i za nanošenje teških tjelesnih ili duševnih povreda Bošnjacima i Hrvatima za vrijeme zatočenja u logorima.

Ova krivična djela obuhvaćaju i nečovječno postupanje i mučenje Bošnjaka, Hrvata i drugih nesrba, te konstantno ponižavanje i degradiranje, uključujući fizičko i seksualno nasilje.

Radovan Karadžić se tereti i za sustavno bezobzirno razaranje gradova, naselja i sela bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata, od strane snaga bosanskih Srba.

Između 1. travnja 1992. i 30. studenoga 1995. godine, snage bosanskih Srba sudjelovale su i u napadu na Sarajevo koji je trajao četrdeset i četiri mjeseca. Tijekom napada na Sarajevo ubijeno je više od 10.000 civila, od čega 1.600 djece. Karadžić se od ljeta 1996. godine krio, nakon čega je za njim raspisana međunarodna tjeralica.

Radovan Karadžić, u proteklih godinama u potpunosti je promijenio svoj identitet. Pod lažnim imenom Dragan Dabić radio je u jednoj beogradskoj privatnoj ordinaciji, kao bioenergetičar, te se bavio alternativnom medicinom.

Prema pisanju beogradskog tiska pod lažnim imenom Dragan Dabić, najtraženiji haški bjegunac u ordinaciji gdje je bio zaposlen, liječio je poznate srbijanske pjevače, glumce kao i jednog političara. Također se navodi da je vodio potpuno novi život, slobodno se kretao gradom i pojavljivao na javnim mjestima, a da nitko nije znao za njegov pravi identitet.

Nakon uhićenja balkanskog zločinca Radovana Karadžića, mnogi se iskreno nadaju da će Tribunal u Hagu ubrzati suđenje, te da Tribunal neće ponoviti grešku napravljenu tijekom suđenja Slobodanu Miloševiću, kada je zbog predugog višegodišnjeg sudskog procesa, Milošević umro, a da nije dočekao izricanje presude Tribunala u Hagu.

Radovan Karadžić, alias Dragan Dabić, osim što je putovao diljem Srbije, nakon njegovog uhićenja je potvrđeno da je putovao i po europskim zemljama. Imao je svoju internet stranicu o alternativnoj medicini. Pisao je tekstove za magazin «Zdrav život», a da nitko nije znao njegov pravi identitet.

Ono što svakako zabrinjava jest činjenica da bez obzira na izravnu odgovornost za ratne zločine u Bosni i Hercegovini, mnogi građani Republike Srpske i Srbije uz svesrdnu pomoć SDS -a, i Srpske radikalne stranke, i dalje lik i djelo (op.a nedjeljo) Radovana Karadžića doživljavaju kao nešto najbolje i najpozitivnije za srpski narod i njegov opstanak.

Čini se da je ponovno na djelo manipulacija narodnim masama, s kojima se uvijek na ovim balkanskim prostorima moglo manipulirati, jer opće je poznato da su glavne karakteristike mase neinformiranost i visok stupanj primitivnosti.

Za nadati se da će Karadžić do kraja svoga života ostati u Haškom pritvoru, te da će Srbija nakon njega uhititi i preostalu dvojicu haških bjegunaca – Ratka Mladića i Gorana Hadžića.

Uhićenjem ratnih zločinaca na prostoru bivše Jugoslavije bit će završena ratno – postratna era, koja je svim narodima donijela dosta bola i patnje. Pogotovu onima koji su bili žrtve i čije su obitelji ubijene, domovi razoreni, od strane balkanskih krvnika.

Narodi bivše Jugoslavije imaju puno pravo na neko bolje sutra unutar Europske Unije, i na dobre dobrosusjedske odnose, što treba predstavljati novu stranicu nekih nadolazećih vremena.

Džanan Ribić

Reakcije iz Tuzle na uhićenje Radovana Karadžića

■ **Mijo Krešić - doministar sigurnosti BiH**

„Za mene ovo ne predstavlja nikakvo iznenađenje s obzirom da sam vjerovao da će se ovo dogoditi. Prema nekim mojim procjenama to se prolongiralo za nekih par mjeseci. Ovo je jedna jasna poruka svim ratnim zločincima i kriminalcima da će pravda stići sve, a Karadžić je najbolji primjer toga. Mislim da će ovo biti jedna prekretnica u odnosima kako u BiH tako i u regiji. Ovaj događaj ne treba biti nikakvo posebno iznenađenje, nego nešto što se trebalo dogoditi, ali ipak se dogodilo i to je veoma dobro. Moram svakako naglasiti da ni u kom slučaju nema govora o nekim izgredima u BiH i da je situacija u našoj zemlji potpuno sigurna.

■ **Jasmin Imamović – načelnik Općine Tuzla**

„Ovo je velika vijest za sve nas u BiH jer je uhićen jedan od najvećih zločinaca svijeta. On je 12. svibnja 1992. godine rekao da Tuzla mora pasti. Tuzla nije pala, pao je Radovan Karadžić. Svi kolektivno smo imali jedno nepovjerenje u pravdu, sada to povjerenja lagano vraćamo. Mislim da je sve oko njegovog uhićenja od prvoga dana trebalo biti jednostavno. Bilo je potrebno samo malo više političke volje i ono što je danas dobro jeste upravo ta politička volja“, rekao je Imamović i nezvanično dodao da se odlaskom Koštunice s vlasti u Srbiji sve nekako počelo odmotavati.

■ **Nada Mladina - predsjedavajuća Općinskog vijeća Tuzla**

„Skoro da smo i prestali vjerovati u uhićenje Radovana Karadžića. Ovaj svjetski baksuz je napravio toliko zla koje nitko nikada ne može zaboraviti. Ono što je učinio on i oni koji su ga štitali da su kod građana BiH izbili nađu da će ikada više biti uhićen Radovan Karadžić. Sretna sam zajedno sa svojom djecom. Podrinja koja su bila pacijenti u ono doba kada su protjerani i kada su čekali da se njihovi roditelji vrate. Ipak, očekujem i vijest da je Radovan Karadžić u Haagu. Sve dok ne bude tako ja nisam sigurna ni u ovu vijest da je uhićen“, kaže Mladina.

■ **Bajazit Jašarević - dopredsjednik SDA**

„Ja sam uvjeren da je većina svjetske javnosti iznenađena relativno brzim uhićenjem Karadžića poslije implementacije izbornih rezultata u Srbiji, ali i zbog toga što se uporno tvrdilo i tvrdi da zvanična vlast u Srbiji nema informacija gdje je Karadžić, namećući dilemi je li u RS-u ili Srbiji. Pouzdano se znalo da je on u Srbiji i da je njegovo uhićenje mjera iskrenog opredjeljenja Srbije da pristupi u skladu s presudom po pitanju Srebrenice. Konačno je došlo vrijeme da se na vrijeme iza nas počne stavljati točka i da se skine kolektivna sa srpskog naroda. Ovo je i krupan korak za Srbiju u napretku prema EU. BH javnost je pomalo umorna od stalnih obećanja da će Karadžić i Mladić biti uhićeni i vidi se da nema posebne euforije. Sasvim je očigledno da istražni organi i potpora Međunarodne zajednice su tako jaki da se moglo u svakom trenutku kada dođe do iskrenog opredjeljenja Radovan Karadžić mogao uhititi.“

■ **Mirnes Ajanović - BOSS**

„Ovo jeste veoma dobra vijest i veoma važna, ali ne treba biti previše euforije, jer još uvijek raznoraznih Karadžića hoda Bosnom i Hercegovinom i onih koji su nastavili sve ono što Karadžić nije uspio napraviti. Meni je samo žao što će od ovoga najviše profitirati Srbija, upravo ona država koja je najviše financirala zločinačku mašineriju, a na kraju je i skrivala Karadžića i sad oni ispadaju kao zemlja koja poštuje međunarodnu pravdu i norme. Ukoliko poživimo i dočekamo suđenje Radovana Karadžića mogli bismo dobiti nekih novih činjenica koje bi mogle poslužiti za obnovu tužbe protiv Srbije i vrlo je važno da iskoristimo uhićenje Karadžića i njegove strukture koje je uspostavio ugasimo. Nije cilj samo uhićenje i njegovo osuđivanje, nego ako ne ugasimo njegova nedjela zapravo ništa nismo napravili.“

Maja Nikolić

OBILJEŽENA 18. OBLJETNICA OSNUTKA HDZ BIH SOLI

U povodu 18. obljetnice od osnutka HDZ BiH Soli, u utorak, 8. srpnja upriličena je svečana radna sjednica predsjedništva ZO sa predsjednicima Općinskih organizacija koje su u sastavu Županijske organizacije Soli. Sjednica je održana u Domu na Husinu, a na početku nazočnima se obratio **Mijo Krešić**, predsjednik ZO HDZ BiH Soli Tuzla i doministar u Vijeću ministara BiH koji se zahvalio svima nazočnima, a posebne pozdrave uputio predsjedniku HDZ BiH **dr. Draganu Čoviću**, dopredsjedniku HDZ BiH **Marinku Čavari**, članovima predsjedništva **dr. Anti Domicu**, **Davoru Čordašu** i **Ivi Andriću Lužanskom**, **prof. dr. Jozi Budimiru**, glavnom tajniku HDZ BiH **Vladi Đojiću**, zamjeniku ministra Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i Predsjedniku Državnog povjerenstva za izbjeglice i raseljene osobe BiH **Slavku Marinu** te **Jasminki Mijatović**, ministrici pravosuđa i

ciju, mnogi su dolazili a neki su i otišli iz HDZ-a. No, ideja HDZ živi i danas, kazao je Krešić.

Do konca godine Hrvati trebaju imati jednu stožernu stranku

U svečanom dijelu sjednice nazočnima se obratio i **Ivo Andrić Lužanski** koji je podsjetio cijenjeni skup na dane kada je utemeljena HDZ na ovim prostorima s posebnim osvrtom na djelovanje u proteklom periodu. Lužanski se kao i Krešić zahvalio Katoličkoj crkvi koja je kako je kazao od samih početaka pa i danas uz HDZ te svima onima koji su uz stranku od njezinih početaka. Kako je kazao, ne treba zaboraviti ulogu Pere Vasilja, Drage Pavića, Tunje Ahmića, Peje Mazića i drugih. *"Ti ljudi više nisu s nama, ali sigurno ideja koju su ti ljudi nosili i danas je među nama"* – kazao je Lužanski. Biti članom HDZ-a na početku njezinog osnutka Lužanski je nazvao misionarskim poslom jer je okruženje bilo takvo da je na ovim prostorima prije svega bilo teško biti Hrvat. Podsjetio je i na jugoslavenstvo koje je bilo zamka i opasnost po hrvatski narod. *"Danas kada smo nacionalno osviješteni i kada znamo tko smo i što smo zahvaljujući HDZ-u, toga na svu sreću više nema, ali postoje druge zamke koje prijetu a posebice u vrijeme pred izbore."* U godini kada je osnovana, HDZ je ostvarila dobre rezultate i u svim sferama vlasti imala je predstavnike svoga naroda. Uloga stranke u vrijeme rata također je bila vrlo velika, kazao je Lužanski te dodao da su organizacije HDZ, kako općinske tako i županijske, dobile plebiscitarnu potporu. *"Na žalost, kao posljedica ukidanja 115. HVO brigade, Hrvati odlaze sa ovih prostora i taj proces još uvijek nije zaustavljen. Ipak, raduje me činjenica da danas vidim i hrvatsku mladost ovdje što znači da Hrvati na ovim prostorima uz potporu HDZ-a sigurno imaju budućnost"*. On je istaknuo da je godine 1998. zbog nezadovoljstva svojim statusom nekolicina članova izašla iz HDZ-a i formirala svoju stranku koja kako je kazao danas postoji jedino na papiru. Najteži period za HDZ na ovim prostorima bio je 2001. godine a riječ je o projektu Hrvatske samouprave. Do trvenja u HDZ dolazi i u 2005. godini kada je formirana još jedna nova stranka za koju je Lužanski mislila da će završiti kao i prethodne te da će se obistinuti najava dr. Čovića da će do konca ove godine Hrvati u BiH imati jednu stožernu stranku koja će se zvati HDZ BiH. *"Danas nakon 18. godina mi smo ostali kraljeznica hrvatskog naroda u BiH. Sada kada smo napunili 18. godina moramo biti još odgovorniji i znati odgovoriti na sve zadatke koje nam daje naš hrvatski narod"*, poručio je Lužanski.

Zahvala Bogu što je hrvatski narod oslobodio od komunizma

Nazočnima se obratio i fra Josip Zvonimir Bošnjaković koji je iz svoga kuta iznio neke pojedinosti koje

HDZ
Bosne i Hercegovine

Općinski odbor Tuzla
Županijski odbor Soli

PLAĆENI OGLAS

su vezane za osnivanje HDZ-a na ovim prostorima. Kako je kazao, HDZ kao i HKD „Napredak“ koje je osnovano u isto vrijeme, nastajali su u jako opasnim okolnostima. Inicijativni odbor stranke formiran je u Franjevačkom samostanu, 19. srpnja 1990. godine nakon čega se krenulo u osnivanje ogranaka HDZ Tuzle i okolice. U svakom od 20 hrvatskih sela, poglavito u Živicama i Lukavcu gdje je vrlo brzo konstituirana HDZ.

Sazrelo vrijeme za okupljanje Hrvata

Uslijedio je radni dio i obraćanje predsjednika Općinskog odbora koji su u sastavu Županijskog odbora HDZ Soli koji su prezentirali strategiju nastupa na predstojećim izborima. Obratio se i predsjednik HDZ BiH dr. Dragan Čović. *"Raduje me što smo mi u ovoj transformaciji od pokreta prema stranci uspjeli konačno postaviti se na noge. Omogućiti svima onima koji malo drugačije promišljaju, koji vide svoju osnovnu perspektivu s jedne druge pozicije, da nađu svoje mjesto u nekim drugim političkim djelovanjima. Uspjeli smo da dostignemo da nam 30% našeg članstva čine mladi a željeli bi svima mladima koji nisu sigurni u svoja politička opredjeljenja kao i u to da li vide egzistenciju na ovim prostorima, da pošaljemo poruku da se priključe stožernoj stranci hrvatskog naroda jer ja duboko vjerujem da će oni kada sagledaju razloge i rezultate formiranja drugih političkih*

opcija, razumjeti da je napravljena velika greška prije svega prema hrvatskom narodu", kazao je Čović te dodao da ohrabruje potpora iz Republike Hrvatske, a posebice od predsjednika HDZ RH da je u BiH sazrelo vrijeme da se Hrvati okupe oko HDZ BiH. Čović je istakao da je HDZ pred lokalne izbore ponudio svim hrvatskim strankama da zajednički nastupe na predstojećim izborima. To je uspjelo u RS te u nekoliko općina u Federaciji BiH. Na žalost, kako je kazao, nije bilo moguće napraviti jedinstvene liste u još nekim općinama ali duboko vjeruje da će takvo što biti moguće uraditi do kraja godine. "HDZ prihvaća svako rješenje za BiH u kojem su Hrvati jednakopravni i konstitutivni sa druga dva naroda. Sve ono što ne može proći kroz Parlament, nema smisla ni podržavati", kazao je Čović te dodao da se BiH konačno mora transformirati jer kao dvoentitetska država nema svoj put k EU, a samim tim je i besmisleno na takvoj poziciji graditi njezinu budućnost.

Nakon sjednice odigrana je i nogometna utakmica između ekipa HDZ BiH i zajedničke ekipe svećenika i veterana TŽ te upriličen domjenak.

Ankica S. Č.

POSJET PREDSJEDNIKU NAPRETKA

U okviru obilježavanja 18. obljetnice HDZ BiH Soli Tuzla, izaslanstvo HDZ-a, na čelu s **dr. Draganom Čovićem**, **Mijom Krešićem** i **Radom Pejićem** posjetili su predsjednika HKD Napredak Tuzla, profesora **Miroslava Petrovića**, te mu dali nesebičnu potporu u njegovu oporavku od bolesti pred kojom se našao.

HKD Napredak je oduvijek predstavljao veliki oslonac Hrvatima na prostorima Tuzle, a njegov predsjednik Miroslav Petrović je svojim stalnim zalaganjem uvijek bio spreman stati iza različitih inicijativa Hrvata.

Prilikom posjeta razgovaralo se i o daljnjim aktivnostima Napretka i daljem zalaganju Petrovića u njegovu djelovanju. Ono što je izaslanstvo HDZ-a najviše obradovalo jest Petrovićevo neposustajanje pred bolešću, njegova stalna borba. Naime, Petrović je tu svoju borbu potkrijepio skorajšnjim objavljivanjem još jednog Univerzitetskog udžbenika.

Izaslanstvo HDZ BiH vjeruje u Petrovićev oporavak, jer kao što Hrvati u Tuzli pronalaze oslonac u Napretku, tako je na ovim prostorima jedan od njihovih stalnih pratitelja i HDZ BiH Tuzla.

GOVOR FRA JOSIPA ZVONIMIRA BOŠNJAKOVIĆA POVODOM OBLJEŽAVANJA OSAMNAESTE OBLJETNICE OSNUTKA HDZ BIH SOLI

Gospodine Predsjedniče HDZ-a BiH, gospodine Predsjedniče HDZ-a TŽ, uvaženi gosti, draga braćo i sestre sve Vas, onako, tuto kompleto, od srca pozdravljam i molim, da mi dozvolite da Vam izložim, reljefno i ukrajno, tijekom osnivanja HDZ-a i Hrvatskog kulturnog društva «Napredak» u Tuzli.

Prije svega moram naglasiti da sam tada bio gvardijan i župnik u Tuzli i zato zahvaljujem dragom Bogu što mi je dao prigodu da budem jedan od glavnih aktera u političko-kulturnom organiziranju Hrvata Tuzle i njezine okolice.

Hrvatska demokratska zajednica kao i HKD «Napredak», nastajali su paralelno i osnivani su u jako opasnim okolnostima, kada su kroz Tuzlu prolazile veoma dobro naoružane paravojne i ostale vojne formacije ondašnje Jugoslavenske narodne armije, koje su pri povratku pucale na sakralne objekte, u vrijeme kada su «Živinički Sokolovi» na čelu s hrabrim i velikim hrvatskim sinom, gospodinom Ivanom Andrićem Lužanskim davali ubojiti otpor tim neprijateljskim postrojbama i kad je «KOS» pozivao pojedine Hrvate Tuzle na informativne razgovore i ispitivao ih kakve se to hrvatske organizacije osnivaju u Franjevačkom samostanu u Tuzli.

Drugim riječima, na ideju, da u Franjevačkom samostanu u Tuzli utemeljimo HDZ Tuzle, došao sam s pokojnim ing. Dragom Pavićem i g. Antom Zvonarom. Inicijativni odbor formirali smo u Franjevačkom samostanu navečer 19. srpnja 1990. godine. Ispred HDZ-a BiH bili su nazočni predsjednik HDZ-a BiH dr. Davorin Perinović, zatim njegovi suradnici, gospoda Mario Milošević, Zvonimir Jan i Stanko Kraljević. Među ostalim, nakon definiranja programa rada, sastavili smo i usuglasili tekst za novine da je u Tuzli utemeljena Hrvatska demokratska zajednica i poslali ga svim redakcijama ondašnje Jugoslavije, koji su sve Redakcije u svojim novinama i objavile.

Nakon toga smo krenuli u organiziranje Ogranaka HDZ-a Tuzle i oko Tuzle. U svakom od dvadeset hrvatskih sela, također i u Lukavcu i Živicama, zahvaljujući ing. Paviću, Ivanu Andriću Lužanskom, Juri Kordiću, Anti Zvonaru i mnogim drugim vrijednim i hrabrim Hrvatima, u najkraćem vremenu, konstituirani su Ogranci Hrvatske demokratske zajednice Soli, odnosno Tuzle.

Da bi što bolje funkcionirala Hrvatska demokratska zajednica u Tuzli i njezinoj okolini, ustupio sam joj i stavio na raspolaganje stan nas franjevaca koji se i danas nalazi na Zlokovcu, a u kojem je tada formirano tajništvo sa svim potrebnim uređajima. Godine 1990. nazočio sam i sastanku Središnjice HDZ-a, u Zagrebu na čelu s dr. Franjom Tuđmanom i članovima glavnog odbora HDZ-a RH. Tom zgodom je smijenjen dr. Perinović i na njegovo mjesto je došao gospodin Stjepan Kljuić. Na moj prijedlog, na tom sastanku je za člana HDZ-a BiH imenovan pokojni gospodin ing. Drago Pavić.

Nedugo poslije toga, sastao sam se sa svojim suradnicima i s gospodinom Stjepanom Kljuićem u hotelu u Dobroju, na njegov zahtjev. Razgovarali smo o nastupajućim prvim demokratskim izborima u BiH. Ni do danas mi nije jasno zašto on nije došao k nama u Tuzlu na razgovore i dogovore oko organiziranja predizborne promidžbe.

Možda je dobro da Vam spomenem da smo u Šikari organizirali veliki skup od preko dvije tisuće ljudi na kojem su govorili ing. Pavić, dr. Ante Kovačević, tadašnji zastupnik Sabora RH iz Zagreba, župnik iz Šikare fra Dominiko Batinić i moja malenkost. Tom zgodom sam rekao pred svima: *Zahvalimo Bogu što nas je oslobodio pedesetogodišnje komunističke torture i poručimo svim ljudima dobre volje, da mi Hrvati katolici poštujemo i volimo u Isusu Kristu i Muslimane i Srbe, Talijane, Mađare, Čehe i pripadnike svih drugih naroda, jer nam je svima zajednički Otac – Bog na nebesima. Zato čuvajmo se komunističkih bezbožnika, jer tko s njima tikve sadi, o glavu će im se obiti.* Nažalost, neki su novinari pisali o tom skupu veoma ružno i tendenciozno, a šikarski se župnik fra Dominiko Batinić ni kriv ni dužan našao pred sućem za prekršaje, da bi ubrzo bio oslobođen od takozvane krivnje. Poslije održanog skupa jedan mu je od župljana, neki Divković, nasilno uveo velikog psa u župnu crkvu, a grupa «jugonostalgičara», na cesti BUKINJE – LIPNICA, otela je od sudionika skupa hrvatsku zastavu i spalila je.

Nakon svih tih nemilih događaja, stavljen sam i ja sa nekim svojim suradnicima na marginu, a HDZ su preuzeli ljudi koji su se vrlo brzo otuđili od HDZ-a ili su prešli u druge opcije. Poštovane dame i gospodo, sve što sam vam elaborirao – ISTINA – je, a Krist kaže *Istina će Vas osloboditi.*

Čestitam Vam osamnaestu obljetnicu od utemeljenja HDZ-a Soli BiH. Hvala Vam lijepa i živjeli!

Fra Josip Zvonimir Bošnjaković, OFM.
Husino, 8. srpnja 2008.

Političari posljednjih dana sve više upozoravaju na nepravdu koja se nanosi Hrvatima

Hrvatski narod potpuno neravnopravan u BiH

“Diskriminacija Hrvata pri zapošljavanju najviše se događa upravo u Agenciji za državnu službu, gdje dolazi do nepoštivanja dovoljne zastupljenosti Hrvata u državnim institucijama i na taj način se krši Ustav”, kazala je Bradara za Hrvatski Glasnik

Predstavnici hrvatskih stranaka u posljednje vrijeme sve češće upozoravaju na loš položaj Hrvata u BiH. Ističe se nezadovoljavajući ustavni položaj Hrvata što je izravna posljedica Daytonskog sporazuma koji je po sebi nepravedan, ali i kasnijih neprincipijelnih revizija Ustava. Cjelokupna situacija u državi je dodatno otežana zbog izostanka povratka Hrvata u svoje domove i novim iseljavanjem. Poseban problem po-

rodnog kraja, žele vratiti i uporno mole i traže od političara da im se to omogući stvaranjem nužnih preduvjeta za življenje u rodnom kraju. Biskup Komarica je ipak naglasio da u zadnje vrijeme domaći političari pokazuju volju da te molbe i uvažavaju.

Kada je u pitanju loš položaj Hrvata u Republici Srpskoj, dopredsjednik tog entiteta iz reda hrvatskog naroda Davor Čordaš više je puta upozorio da su Hrvati

ophodno zauzeti aktivnu poziciju po ovom pitanju i omogućiti ljudima održiv povratak što bi omogućilo puku ovih krajeva da se aktivnije uključe u izborni proces, posebice zbog nadolazećih lokalnih izbora u listopadu ove godine.

U RS-u se nacionalna struktura nije mnogo promijenila u odnosu na kraj rata, to je po imenu, nacionalnom sastavu i vlasti ekskluzivni entitet srpskog naroda.

Diskriminacija pri zaposlenju

Problem Hrvata je izražen i kada je u pitanju zapošljavanje Hrvata u institucije Federacije, ali i cijele države. U izjavi za Hrvatski Glasnik izaslanica HDZ-a BiH u Domu naroda federalnog Parlamenta Lidija Bradara istaknula je kako je više nego evidentno da je zastupljenost Hrvata jako mala u svim državnim, pa i federalnim institucijama. “Takva je situacija izražena i u Sarajevu, koji je ipak glavni grad Bosne i Hercegovine, što je nedopustivo. Sadašnji Zakon o državnoj službi prilično potpomaže takvom načinu zaposlenja i misli da se diskriminacija Hrvata pri zaposlenju najviše događa upravo u Agenciji za državnu službu, gdje dolazi do nepoštivanja dovoljne zastupljenosti Hrvata u državnim institucijama i na taj način se krši Ustav”, kazala nam je Bradara. Ona napominje kako se takvoj situaciji treba stati u kraj i početi prije svega s Televizijom Federacije gdje se broj zaposlenika jednog naroda označava “cirkom”. “Znači, označava se da je broj zaposlenih Hrvata cirkom 13 posto. To na najbolji način govori o položaju Hrvatskog naroda u BiH”, kaže zastupnica Bradara.

Prema njenom mišljenju, ovaj se problem može riješiti izmjenom Zakona o državnoj službi tako da odgovorna osoba koja upošljava ima i odgovornost za cijeli proces, od raspisivanja natječaja pa do upošljavanja, a ne Agencija za državnu službu koja je, kako kaže Bradara, “država u državi”. I predsjednica Federacije Borjana Krišto više je puta javno upozorila da kad su u pitanju Hrvati postoji diskriminacija u nacionalnoj zastupljenosti u članstvima, u upravnim i nadzornim odborima, u državnim poduzećima koje kontrolira federalna Vlada. Predsjednica Federacije je upozorila da su propusti u nacionalnoj neizbalansiranosti očiti tako da Hrvata u pojedinim poduzećima uopće nema,

Hrvati ne mogu samostalno odlučivati

Jedino Hrvati u BiH nemaju niti jednog institucijskog tijela gdje mogu samostalno odlučivati. I iz te činjenice jasno se vidi neravnopravnost Hrvata s druga dva konstitutivna naroda.

Naime, Zastupnički dom Parlamenta BiH, Narodna skupština RS, Zastupnički dom Federacije i Vlada Federacije mogu donositi pravovaljane odluke bez podrške predstavnika hrvatskoga naroda. Od 16 ministara u Vladi RS-a samo tri su Hrvati, no i njih određuju Srbi.

Vladu Federacije čine: 8 ministara Bošnjaka, 5 ministara Hrvata, 3 ministra Srba. Treba svakako napomenuti i da se na čelu Vlade RS-a i F BiH od kraja rata nije nalazio Hrvat. Član Predsjedništva BiH kao najviši dužnosnik u vlasti BiH iz reda hrvatskog naroda može biti izabran bez nijednog glasa hrvatskog naroda.

te da uz sve druge kriterije prilikom izbora kandidata treba voditi računa i o kriteriju nacionalnosti članova upravnih i nadzornih odbora.

Šokantan je podatak da je u Službi Parlamenta Federacije i Vlade 112 uposlenih iz reda bošnjačkog naroda, 29 iz reda hrvatskog, zatim 10 Srba i 4 ostala.

Federacija za Hrvate neodrživa

Zastupnica HDZ-a 1990, u Federalnom Parlamentu, Slavica Josipović kazala je za Hrvatski Glasnik kako je Federacija za Hrvate neodrživa kada je riječ o segmentu zaposlenja. Josipovićeva nam je iznijela podatke o tome koliko je zaposlenih Hrvata u institucijama i poduzećima koja se financiraju iz proračuna. Tako je šokantan podatak da je u Službi Parlamenta Federacije i Vlade 112 uposlenih iz reda bošnjačkog naroda, 29 iz reda hrvatskog, zatim 10 Srba i 4 ostala. Također, u Federalnom je MUP-u od 209 uposlenih, 140 Bošnjaka, 35 Hrvata i 2 Srbina. U Federalnoj upravi policije od 737 uposlenih, 516 je Bošnjaka, 137 Hrvata, 58 Srba i 26 ostalih. Nadalje, u Sudskoj policiji uposleno je 288 Bošnjaka, 130 Hrvata, 60 Srba i 4 ostala. U Poreznoj upravi radi 828 Bošnjaka, 421 Hrvat, 35 Srba i 12 ostalih, dok je u Financijskoj policiji 38 Bošnjaka, 10 Hrvata i 1 Srbina. Josipovićeva je osobito istaknula činjenicu da u glavnom uredu Federalne Vlade od 13 uposlenih nema evidencije da je osim Bošnjaka netko drugi uposlen. Istakla je da se prema podacima o uposlenima u institucijama može zaključiti kako se na čelu oko 90 posto institucija nalaze čelnici iz reda bošnjačkog naroda.

Arijana Beus

PREDIZBORNE IGRE: Počela utrka oko prikupljanja glasova

IZBORNI CILJ OPRAVDAVA SVA RASPOLOŽIVA SREDSTVA

Po dobrom starom običaju građani Bosne i Hercegovine su već odavno navikli da svake druge godine izlaze na birališta i glasuju. Isti scenarij dogodit će se i 5. listopada ove godine kada se u našoj državi održavaju lokalni izbori.

Ako je suditi po posljednjim političkim dešavanjima predizborna kampanja odavno je, bar neslužbeno, počela. Bitka za mjesta načelnika i gradonačelnika, kao i vijećnička mjesta u općinskim i gradskim vijećima, bit će neizvjesna do samoga kraja.

Čast da otvore ovogodišnje predizborne igre imali su baš kao i prije dvije godine, premijer manjeg bosanskohercegovačkog entiteta Milorad Dodik, i bošnjački član državnog Predsjedništva Haris Silajdžić.

Svojom medijskom retorikom, ili bolje kazano svađom, očigledno dobro osmišljenom i ciljanom, obojica, svaki za svoju stranku, žele osigurati što veći broj glasova u listopadu.

Daleko ispred ostalih otišao je premijer Republike Srpske Milorad Dodik, koji iz dana u dan čini sve kako bi što više šokirao domaću i inozemnu javnost, i samim time još jednom potvrdio da ga apsolutno ni najmanje ne zanima sve što se odnosi na Bosnu i Hercegovinu. Kao ni na državne institucije, a ponajmanje građane federalnog dijela države.

U nizu svojih predizbornih igara Dodik nije birao ni mjesta, a ponajmanje sredstva. Tako je nedavno premijer Dodik u Trebinju sa stola za kojim je sjedio jednostavno bacio zastavu Bosne i Hercegovine.

Ovim činom Dodik je još jednom javnost uvjerio koliko mu je «stalo» do države zahvaljujući kojoj prima tako dobru plaću i ostale premijerske beneficije.

Za nadati se da građani Republike Srpske neće krenuti stopama svoga premijera, pa da i sami neće početi bacati i paliti državnu zastavu (op.a ukoliko ona negdje i postoji javno izložena u RS).

Ostaje da se vidi hoće li uopće državno tužiteljstvo razmatrati ovaj slučaj, ili jednostavno neće imati dovoljno dokaza da bi pokrenulo bilo kakav postupak. Da bacanje državne zastave neće biti jedini «ljetni predizborni hir» premijera Dodika uvjerrili smo se nekoliko dana kasnije.

Milorad Dodik javno je pozvao građane Republike Srpske da ne plaćaju televizijsku pretplatu Javnog RTV servisa Bosne i Hercegovine.

Naime, Dodik smatra da državna televizija nije objektivno izvještavala s komemoracije žrtava srebreničkog masakra u Potočarima.

Dodik također smatra da je izvještavanje državne televizije s komemoracije u Potočarima bilo štetno za građane i ugled manjeg bosanskohercegovačkog entiteta.

Shodno tomu građane RS je odlučio javno pozvati da ne plaćaju pretplatu, i samim time javno ih pozvati da krše zakonske odredbe, imajući u vidu da zakon nalaže plaćanje mjesečne pretplate.

Upravo onda kad smo se ponadali da je to sve od Dodika za ovo predizborno ljetno, uslijedio je novi šok. Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske majkama Srebrenice i Bratunca nije dozvolilo održavanje sata povijesti u Kravicama, u okolici Bratunca.

Majke Srebrenice i Bratunca sat povijesti trebale su održati na mjestu gdje je tijekom rata ubijeno oko 1500 Bošnjaka.

Međutim vlasti RS su odlučile da po svaku cijenu spriječe održavanje sata povijesti. U svom cilju na kraju su i uspjeli. Sat povijesti nije održan.

Nakon svih ovih događaja, postavlja se krajnje legitimno pitanje, mora li utrka za izbornim glasovima biti toliko prljava i nemoralna do te mjere da vrijeda samo postojanje čovjeka i njegovih zagarantiranih prava.

Pojam čovjeka u ovom kontekstu puno je dublji, jer se odnosi na čovjeka kao živo biće, i poštivanje mrtvih, koji su također nekada pripadali ovozemaljskom svijetu.

Znači li utrka za izbornim glasovima što više obezvrijediti državu? Tako što će se bacanjem državne zastave, i javnim pozivom građanima da ne poštuju zakon i da ne plaćaju pretplatu, pokušati utjecati na percepciju građana.

Na taj način stvara se ciljana percepcija koja se ogleda u intenciji da sve što je dobro za državu Bosnu i Hercegovinu u cijelosti, odmah po automatizmu nije dobro za Republiku Srpsku. I obrnuto, da sve što je dobro za Republiku Srpsku, mora biti još bolje i značajnije, ukoliko će nanijeti bilo kakve posljedice i štete, za Bosnu i Hercegovinu.

Bez obzira hoće li te posljedice i štete biti kratkoročne ili dugoročne, bacanje državne zastave sa stola najbolji je primjer.

Džanan Ribić

Parlamentarci...

vratka imaju Hrvati u Republici Srpskoj, gdje je u prošlosti povratak spriječen nedostatkom sigurnosti povratnika, a danas ga priječi nedovoljna ekonomska potpora održivom povratku i nedovoljna ulaganja u promet i komunikacije, zaposlenje i školovanje, zastupljenost hrvatskog jezika i drugo. Naime, u RS-u se nacionalna struktura nije mnogo promijenila u odnosu na kraj rata, to je po imenu, nacionalnom sastavu i vlasti ekskluzivni entitet srpskog naroda. “Od prijeratnih, oko dvjesto tisuća Hrvata, koji su živjeli na tom području, danas je ostalo samo oko desetak tisuća. Ilustracije radi, u Drvar, grad hrvatske većinske Hercegbosanske županije, vratilo se više Srba nego u cijelu RS Hrvata”, upozoravaju hrvatski političari.

Upozorenje biskupa

I banjolučki biskup msgr. Franjo Komarica ukazuje na vidljivo smanjenje broja vjernika u Banjolučkoj biskupiji. “U posljednjih godinu dana broj vjernika u banjolučkoj biskupiji se smanjio za oko 500”, kazao je biskup Komarica nakon nedavnog zasjedanja Biskupske konferencije i ponovio da ima više desetaka obitelji koje se i nakon 15 i više godina prisilnog izгона iz svog

Reforma Ustava nakon izbora

Iznimno loš položaj hrvatskog naroda u BiH trebao bi se riješiti reformom Ustava o čemu se posljednjih nekoliko mjeseci vode politički pregovori. Lideri šest hrvatskih političkih stranaka zauzeli su jedinstven stav po tom pitanju, te bi pregovori na državnom nivou trebali početi nakon lokalnih izbora u listopadu. Većina hrvatskih stranaka izrazile su spremnost podržati prijedlog koji je iznio HDZ BiH o državi s četiri federalne jedinice, odnosno tri federalne jedinice plus distrikt Sarajevo, no bošnjačke stranke teško će pristati na takav prijedlog.

Malonogometne utakmice svećenika Tuzlanske dekanije

UTAKMICE ZA INFARKT

Tijekom protekle i ove 2008. godine, katolički svećenici Tuzlanskog Dekanata, pod stručnim vodstvom uspješnog trenera preč. dekana Pere Iljića, odigrali su u Tuzli i na strani, sedam zanimljivih i veoma uspješnih i teških malonogometnih utakmica.

Prvu su utakmicu odigrali prošle godine u mjesecu ožujku, u sportskoj dvorani u Cerniku s ekipom katoličkih svećenika Novogradiškog Dekanata i pobijedili ih rezultatom 4:3. Uzvratnu utakmicu su izgubili u mjesecu srpnju iste godine, u sportskoj dvorani Međan u Tuzli, rezultatom 6:5. Posebno je bila zanimljiva, malonogometna utakmica, s dosta preokreta, s reprezentacijom pravoslavnih svećenika iz Modriče, Bosanskog Broda, Dervente, Bijeljine i Brčkog, u Tuzli, u mjesecu listopadu 2007. godine, u dvorani KŠC, u kojoj je domaćin vodio, pet minuta prije kraja, rezultatom 8:4 i koja je na kraju susreta završena neodlučnim rezultatom 8:8. U mjesecu ožujku 2008. godine, odigrana je dosta zanimljiva i taktički veoma dobro postavljena, revanš utakmica, u Sportskoj dvorani u Modriči, koja je završila pobjedom katoličkih svećenika iz Tuzle, rezultatom 11:5.

U Starom Petrovom Selu, kod Nove Gradiške i u Tuzli katolički svećenici tuzlanskog i novogradiškog Dekanata, odigrali su u jesen prošle godine i u mjesecu travnju ove godine malonogometne utakmice. Bile su to uistinu utakmice za infarkt, sa dosta efektnih pogodaka, neizvjesnosti i obrata, a na koncu su u oba susreta pobijedili svećenici tuzlanskog Dekanata, rezultatom 4:3 u St. Petrovom Selu, i u revanšu u Tuzli, rezultatom 10:8.

I napokon, 5. lipnja 2008. godine, odigran je malonogometni susret u dvorani Katoličkog školskog centra Sv. Franjo u Tuzli, između katoličke mladeži do 24. godine, to jest, između članova Udruge *Jula Ivanišević* iz St. Petrova Sela, i katoličkih svećenika tuzlanskog Dekanata, a koji je završio rezultatom 9:7 za domaće svećenike. Premda su ti mladići bili desetak godina mlađi i pobjednici Katoličke malonogometne lige Požeške biskupije, ipak je pobijedio iskustvo, snalažljivost, koncentracija i bolje ekonomiziranje s vremenom.

Najviše golova za reprezentaciju dao je fra Zdravko Anđić, gvardijan i župnik iz Tuzle, a zatim slijede, po broju postignutih golova, preč. Pero Iljić, dekan i župnik iz Lukavca, vlč. Jozo Batinić, vlč. Vlado Pranjić, fra Darko Drlo, fra Marijo Jelić – Žujo, vlč. Pero Tunjić i vlč. Vlatko Rosić. Na голу su branili, naizmjenice, vlč. Josip Šimunović, vlč. Ivan Kopic i vlč. Miroslav Karatović, koji su uvijek bili na mjestu kad je trebalo obraniti najteže udarce protivničkih igrača, premda je bilo i dosta neobranjivih eurogolova. Na utakmicama je bilo redovito više od stotinjak gledatelja, koji su bučno navijali za svoje ekipe. Poslije utakmica domaćini bi priredili raznovrsni domjenak

popraćen molitvom, pjesmom i zanimljivim razgovorima. Osim domaćinima na strani, u Tuzli treba posebno zahvaliti, za lijep prijem i organizaciju, gvardijanu i dekanu: fra Zdravku Anđiću i preč. Peri Iljiću, te vikaru i ekonomu samostana fra Marku Lovriću, fra Nikoli Matanoviću, župnom vikaru, časnim sestrama Nedjeljki i Mireli i za fotografiranje fra Martinu Antunoviću i vlč. Vlatku Rosiću, ravnatelju Katoličkog školskog centra, za dvoranu.

Zaista, svi su svećenici bili jedna bratska i odlična malonogometna ekipa, s visokom tehnikom, izvrsnim pregledom igre, odličnim markiranjem i nadasve obdareni dobrom fizičkom kondicijom i voljom, da se ne izgubi utakmica, pa se je nekim igračima događalo, da budu u tom zanosu povrijeđeni u igri, tako da nam je jedan igrač, od silne želje za pobjedom, završio u Zagrebu na Ortopediji.

Nadamo se, da će malonogometna reprezentacija katoličkih svećenika tuzlanskog Dekanata nastaviti sa svojim odličnim igrama jer do kraja ove godine, očekuju je novi izazovi i teške utakmice. Poželimo joj nove pobjede.

fra Josip Zvonimir Bošnjaković, franjevac, izbornik

NIŠTA NIJE LIJEPO KAO IĆI SVIJETOM I NAVIJEŠTATI EVANĐELJE

U nedjelju, 20. srpnja na Blagdan sv. Ilije pater Luka Lučić proslavio je 40 godina misništva. Iako je veći dio svog života proveo izvan rodnog mjesta, uglavnom u Africi gdje je oko 30 godina bio misionar, značajan jubilej proslavio je u Živinicama sa svojom rodbinom, vjernicima i velikim brojem prijatelja.

Prisjećajući se početaka u svom svećeničkom pozivu, pater Luka nam je rekao da nije riječ o osobnom izboru, nego je to u prvom redu Božji poziv koji je osjetio još od najranijih dana u svome životu. "Uvijek se rado sjećam svog prvog susreta sa svećenikom, tadašnjim kapelanom pokojnim Emilom Čondrićem 1943. godine. Od tog susreta s njim u meni se probudila želja da jednog dana postanem svećenik. Taj trenutak nikada neću zaboraviti" – kazao je, te dodao da je u njegovom slučaju ključnu ulogu u opredjeljenosti za svećenički poziv imala obitelj koja se temeljila na kršćanskim pravi-

lima življenja. "Rođen sam u obitelji koja je bila zbilja kršćanska. Osim što smo svake nedjelje odlazili na sv. misu, u obitelji nije protekao ni jedan dan bez molitve tako da je taj duh kršćanskog života ostao vrlo rano upisan u mojoj duši i srcu. Stoga mislim da su sv. misa i obiteljska molitva bili odlučujući faktori što se tiče mog izbora svećeničkog poziva, odnosno želje da postanem svećenik. Spomenuo bih još jednu zgodu koja mi je davala novi poticaj i neku vrstu snage. To je ujedno bio i test glede mog izbora. Naime, kao dječak sam u vrijeme dok je naš župnik bio u zatvoru, predvodio križni put i molitve u župnoj crkvi u Morančanima. Svi su me kroz to doživljavali kao budućeg svećenika. Moram priznati da sam bio jako ponosan na sebe". Sustav u kojem je pater Luka odrastao na ovim prostorima nije bio naklonjen katoličkim obiteljima i uopćeno odgoju u vjeri, dapače. U društvenom životu u to vrijeme to je smatrano kao zaostalo. Čak je kako nam je kazao bilo i neprijateljskih istupa od strane pojedinih ljudi. Međutim, to nije moglo ništa promijeniti u njemu, jer su njegova odluka i želja bile čvrste i konačne. U životu su se javljali i određeni izazovi, međutim glas koji se javljao u njemu bio je jači od svega i on 1954. godine odlazi u zagrebačko sjemenište. "Dolazak u sjemenište bio je za mene veliko otkriće, poseban trenutak, koji mi je na neki način dao snagu, ali i jedna vrsta ispita koji sam kako vidite uspješno prošao", kaže pater Luka, te dodaje da je ideji da postane svećenik sigurno potpomogla i molitva. Jedan od svetaca kojem su se članovi obitelji Lučić najčešće molili bio je sv. Franjo Ksaverski kojemu su se posebno molili za misionare koji "obilaze bijeli svijet i obraćaju zabludjele ljude Kristovu Evanđelju". Upoznavanje sa životom i radom sv. Franje uveliko je utjecalo da se opredijeli za Družbu Isusovu, a tu želju je povećao i način rada i života pro-

fesora isusovaca u Zagrebu. Veliki dio svog života, oko 30 godina pater Luka je proveo kao misionar u Africi. Tamo je uglavnom radio u bogoslovijama gdje je formirao mlade ljude da postanu svećenici. Kako nam je kazao, na svećenički put je izveo oko 150 mladih ljudi, a jedan od njegovih duhovnih sinova prošle godine je postao i biskup. "Rezultati rada u misijama mene i mojih kolega vide se u činjenici da su danas svećenici i biskupi većinom Afrikanci za razliku od vremena kada sam došao prije 30 godina kada je bilo sasvim drukčije. To za mene predstavlja pravo zadovoljstvo i sreću. Zato želim reći da ništa nije lijepo kao biti misionar i naviještati Evanđelje" – kaže pater Luka i dodaje da je za obavljanje njegovog posla bilo potrebno naučiti i dosta jezika. Tako on danas govori između ostalog grčki, latinski, francuski, njemački, talijanski i engleski, a naučio je i neke plemenske jezike, poput jezika Chiceva i Chibemba. "Mjesto u koje dođu misionari, prije svega časne sestre, oživi i postaje centar područja. Tu se odmah grade i otvaraju škole, bolnice, crkve. Ni jedna svjetska organizacija se ne može pohvaliti onim što čini glede pomoći afričkim zemljama naspram onoga što čini crkva. Zato bih u vidu apela želio reći da afrička crkva još uvijek treba pomoć Europe i duhovno i materijalno." Iako je prošlo već dvije godine otkad se vratio u domovinu, Afrika je kako kaže njegova zemlja. Naši ljudi bi prema njegovim riječima imali puno toga naučiti od afričkih katolika, a u prvom redu o kršćanskoj solidarnosti. "Oni imaju savim drukčiji pristup što se vidi u mnogim kušnjama života, a posebice u izazovu AIDS-a. Tu se vidi očit primjer kršćanske solidarnosti. Navest ću primjer jedne nekada visoko pozicionirane policijske službenice koja danas skrbi za oko 1000 siročadi čiji su roditelji oboljeli ili umrli od poštasti AIDS-a. To svim ljudima upada u oči. Takve žrtve ljubavi čine samo kršćani. Na tom primjeru bi i mi trebali učiti." Sada nakon 40 godina svećeništva onim što je postigao je jako zadovoljan. "Ostao sam vjeran zvanju, svećeništvu osobito u pogledu misijskog života. Ono što me posebno veselilo kroz sve ovo vrijeme je otvorenost tih ljudi prema Evanđelju. Evanđelje je zbilja riječ Božja", kaže pater Luka. Krivnju za krizu u svećeničkim pozivima na našim prostorima isključivo vidi u obiteljima koje su danas uglavnom malobrojne. Kako je kazao, gdje ima obitelji i djece, sva su zvanja zastupljena. "S obzirom na današnje vrijeme i situaciju kakva jest, ne čudi što je došlo do manjeg broja svećeničkih zvanja, ali se ne treba ni obeshrabriti. Vjerujem da i danas Bog djeluje u crkvi kao što je i od početka djelovao."

Mladim ljudima koji osjete svećenički poziv je poručio da to prime kao najveći Božji dar, kao izazov života i najveću radost. Tu radost kako je kazao, neće možda na početku osjetiti, ali nema veće radosti od ljubavi, i to one ljubavi koju nam je Gospodin pokazao, a koja se ponajprije ogleda kroz jednostavnost života, nešto što je suprotno materijalističkom poimanju.

Ankica S. Ć.

MLADA MISA U TOLISI

"TUZLANSKI ĐAKON" FRA PAVO FILIPOVIĆ PROSLAVIO SVOJU MLADU MISU

Jednom je netko rekao da se mladi đakoni koji neko vrijeme provedu na "kaljenju" u tuzlanskoj župi kao po pravilu, nakon nekog vremena, vrate ondje odakle su i krenuli na svoj svećenički put, u tu istu sredinu. Posljednji u nizu đakona ili svećenika koji još nije bio zaređen je fra Pavo Filipović, mladić koji se također izvjesno vrijeme zaustavio u župi Soli. Da bi potvrdio tradiciju "vraćanja" svećenika u Tuzlu fra Pavo je napravio glavni korak, rekao je svoju Mladu misu u Tolisi, u svojoj rodnoj župi. Sada ostaje vrijeme da pokaže je li Tuzla sudbonosna za mlade franjeve. Fra Pavina je zadnja postaja puta prema svećeništvu započela u sarajevskoj katedrali 29. lipnja na blagdan sv. Petra i Pavla, kada je zajedno sa svojih šest kolega zaređen za svećenika. Simbolično mladi svećenici su kao i prvaci Crkve sveti Petar i Pavao na njihov spomendan kročili u novi način života drukčiji od svih ostalih, u onaj posvećen Bogu i svome narodu.

Tko se zatekao 10. kolovoza u Tolisi mogao se uvjeriti u velikodušnost Tolišaka toliko ponosnih što se kod njih rodio i stasao još jedan svećenik. Mnoštvo vjernika se još od ranih jutarnjih sati kretalo prema crkvi da bi pred početak svete Mise cijelo dvorište već bilo ispunjeno.

Propovjednik je bio fra Kristijan Montana, fra Pavin prijatelj i kolega s Teologije čija je Mlada misa slavljena prošle godine u Sarajevu. Za crkvenog je kuma fra Pavo odabrao toliškog gvardijana fra Marijana Živkovića. Pod misnim je slavljem fra Pavo primio od roditelja mladomisnički blagoslov, kada roditelji od Boga istu pravi put za svoga sina. Nakon svete Mise okupljeni su pozvani pod šator koji je mogao ugostiti više od 2000 osoba. Veselje je trajalo do kasno popodne.

M. Bosankić

BLAGDAN SV. ILIJE PROSLAVLJEN NA ORAŠJU

Mjesto u kome se od najstarijih vremena štije sv. Ilija jest Orašje koje je smješteno na brdu Ilinčica iznad Tuzle. Sv. misu u novosagrađenoj kapeli na mjesnom groblju predvodio je tuzlanski gvardijan, fra Zdravko Anđić.

U svojoj propovijedi fra Zdravko je podsjetio na neke crtice iz života sv. Ilije. "Sveti Ilija zaštitnik je ovoga kao i mnogim drugim mjestima, ali i BiH. Riječ je o svecu koji je tijekom svoga djelovanja stalno postavljao pitanje: tko je moj Bog? Tko je onaj u koga ja vjerujem? Kakva je moja slika o Bogu? Cijelo vrijeme za svoga života postavljao je ta pitanja, a i druge je provocirao tim pitanjima da se i oni sami odrede zašto i kome vjeruju. Nailazio je na poteškoće, bio je osuđivan i proganjan, a ono što je značajno, bio je ustrajan i nikada nije doveo u pitanje u što i u koga vjeruje, te kakva je slika njegovoga Boga. Rekao je: moj Bog je Jahve, ja znam njega, ja vjerujem

njemu?" Fra Zdravko je pozvao vjernike da stanu pred sebe i sami vide tko je Bog u koga vjeruju, da se zapitaju znaju li uopće u što vjeruju, kakav je taj Bog u koga vjeruju i tko su sve Bogovi kojima se klanjaju dok zaboravljaju vjeru u pravoga Boga. Sv. Ilija je živio u jako delikatnom vremenu, vremenu u kome je bilo vidno lomljenje u izraelskom narodu između prave i krive vjere, između napuštanja ognjišta svojih djedova i odlaska u druge krajeve, između borbe onih koji su se predstavljali kao spasitelji naroda i onih koji su uništavali taj narod. Pojavljuje se u vremenu kada je pred mnogima bilo pitanje u koga to oni vjeruju. "Čovjek jedino može i mora se klanjati Bogu, a ničemu više. Čovjek se ne može klanjati smrtnosti, prolaznosti. Ne može se klanjati sebi. Čovjek je biće koje je stvoreno i ono se jedino može klanjati onomu koga je stvorio, a to je Bog" – kazao je fra Zdravko i dodao da je sv. Ilija cijeli svoj život proveo u borbi za pravu i čistu vjeru. Vjernike je pozvao da se mole i poštuju Boga jer kako je kazao, što više poštujemo Boga, više ćemo poštivati i čovjeka.

U Orašju se sv. Ilija prema zapisanim podacima proslavlja još od 14. stoljeća, a mnogi vjeruju da se štovao i ranije samo što za to ne postoje pisani tragovi. Na Ilinčici koja je i dobila ime po sv. Iliji u to vrijeme bila je kapela posvećena njemu te jedno od najstarijih groblja u BiH. Na toj lokaciji i danas se nalazi groblje samo što je ono izmijenjeno. Kako smo saznali od fra Zdravka, do nedavno se ovdje nalazilo mnoštvo dokaza koji su ukazivali na prisutnost katolika u 13. i 14. stoljeću. Danas nažalost, nema znakova koji bi ukazivali na povijest jer su ti spomenici sustavno uništavani. Iza kapele ima jedan grob iz 13. stoljeća koji se smatra svetim mjestom. Iako je u 17. stoljeću došlo do velike seobe i jednog vakuma od nekih pedesetak godina i puno toga zaboravilo, ipak su sačuvane kronike koje ne tako detaljno, ali ipak spominju neke pojedinosti na temelju kojih se mogu donijeti logični zaključci. Tako evo i samo ovo ime (Ilinčica) govori da je ovdje štovao sv. Ilija. U pisanim dokumentima osim kapele spominje se da je u blizini groblja bila voda koja se smatrala čudotvornom i ljekovitom te su tu dolazili mnogi koji su smatrali da ta voda može u mnogome utjecati na zdravlje čovjeka.

Ankica S. Č.

U subotu, 26. srpnja Župa Par-Selo proslavila je svoj patron - Blagdan sv. Ane i Joakima. Sv. misu je predvodio vlč. Filip Maršić župnik iz Dervente uz koncelebraciju prečasnog Pere Ilkića, dekana Tuzlanskog dekanata, fra Zdravka Anđića, tuzlanskog gvardijana, vlč. Luke Lučića, misionara te velikog broja svećenika iz okolnih župa. Nazočnima se na početku obratio župnik iz Par-Sela, vlč. Ivan Jukić koji je svojim župljanima čestitao patron, te imendan svima onima koji ga slave. Također se zahvalio svima onima koji su došli iz drugih župa kako bi zajedno proslavili blagdan roditelja Blažene Djevice Marije, brojnim gostima, predstavnicima javnog, kulturnog i političkog života, a na poseban način riječi zahvale uputio je onima koji su pomogli u organiziranju ove proslave.

U svojoj propovijedi vlč. Filip je kazao da iako o roditeljima Blažene Djevice Marije nema nekih velikih podataka, poznato je da su bili jako bogati i pobožni. Iako su ih zlobnici nastojali udaljiti od Boga predbacujući kako im je uzaludno to što su tako pobožni i što svoje bogatstvo dijele sirotinji jer nemaju djece, oni ni jednog trenutka nisu gubili nadu i u svojoj vjeri ostajali su još čvršći. "Sv. Ana i Joakim ostali su ustrajni u svojoj molitvi. Postili su 40 dana da ih Bog obdaru djetecom. Prošli su kroz mnoge kušnje, ali nikada nisu gubili nadu da ih Bog voli i ljubi i zato ih je Bog u poodmaklim godinama nagradio, darovao im najljepšu među ženama, darovao im za kćer Blaženu Djevicu Mariju. Zato je crkva uzdigla na čast oltara Isusovu baku i djeda, jer oni su ti koji su pomogli da se preko njih Božji glas spasenja ostvari na zemlji" – kazao je vlč. Filip, te dodao da se na Blagdan sv. Ane i Joakima mnoge majke u svijetu, a posebice one koje ne mogu roditi utječu njihovom zagovoru. On je pridodao da mnogi danas nažalost ne razumije što je to pobožnost pa smatraju da bi se Bogu trebali moliti samo kada dođu u potrebu, a da bi Bog isti tren trebao uslišati njihove molitve. Neki čak i odustanu od molitve. Zato je ovaj blagdan prilika da se svi mi zapitamo kakvi smo i kakva je naša pobožnost te da učeći na primjeru roditelja Blažene Djevice Marije, budemo ustrajni u molitvi, posvećeni Bogu jer je to siguran put da naše molitve budu uslišane.

"Često se dogodi da vrijeme na sv. misi pojedinci provedu u nekom svom razmišljanju tako da odu s mise, a da ne budu uopće svjesni što se dogodilo na oltaru. I onda se čudimo što nas Bog ne čuje. Ne može nas ni čuti kad mu često ništa ni ne kažemo. Zato draga braćo i sestre, nastojimo biti pravi vjernici, a ne samo vjernici na papiru" – kazao je vlč. Filip, te poručio vjernicima da vjeru stalno moraju obnovljati i potvrđivati. Kazao je također i to da je danas u obiteljima jako malo djece te da je upravo Blagdan sv. Ane prilika da roditelji razmisle o tom Božjem daru i nastoje slijediti primjere svojih roditelja, djedova i baka koji su živjeli u daleko težim vremenima, a imali daleko više djece i samim tim bili daleko sretniji i zadovoljniji. "Onaj koji se ne boji djece ima budućnost i vječnost" – kazao je vlč. Filip, te dodao da je sve to moguće ako vratimo Boga i molitvu u naše obitelji.

"Neka danas naš zavjet bude: Bože vrati nas k sebi da budemo ustrajni i uporni u molitvi poput sv. Ane i Joakima. A ti sv. Ano zagovaraj naše obitelji, naše majke da budu spremne roditi. Obaspi naš potomstvom da ne nestanemo. Blažena Djevicu Mariju zagovaraj nas kod svoga sina da njegov blagoslov uvijek bude u našim obiteljima, selima, župama. Onda kada mislimo da nas ne čuje, daj nam takvu vjeru da ne posustanemo, nego ustrajemo do kraja jer samo ustrajni dobivaju nagradu".

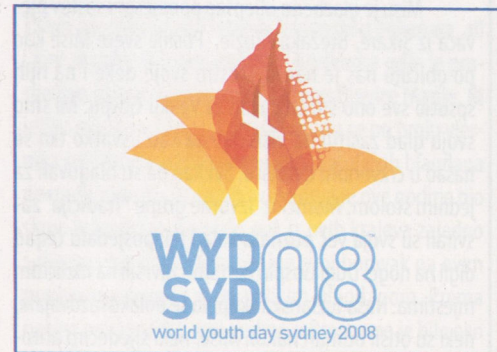
Župa sv. Ane u Par Selu osnovana je 1987. godine odvajanjem od župe Morančani. Nedugo zatim započela je gradnja crkve koja je završena tijekom rata za vrijeme vlč. Bartola Lukića. Crkva je prošle godine zahvaljujući dobrim ljudima uređena izvana, a u planu je unutarnje preuređenje. Osim župljana uređenje crkve pomažu i Vlada Republike Hrvatske, Općine Tuzla i Živinice, Rudnici Kreka Dubrave, te nekoliko poduzetnika.

Ankica S. Č.

Održan Svjetski susret mladih u Sydneyu

"Primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci"

Na svjetskom susretu mladih koji se ove godine održao u Sydneyu prisustvovalo je oko 470. 000 mladih iz Hrvatske i BiH. To je bio povod našeg razgovora s Emanuelom Borić, članicom Centra za mlade Vrhbosanske nadbiskupije Sarajeva. Mladi su od 10. do 15. srpnja bili smješteni u biskupiji Brokenbay u australskim obiteljima, zajedno s mladima iz Brazila, Njemačke, Francuske, a bio im je ponuđen i program koji se sastojao od različitih radionica i koncerata. Bili smo smješteni i u hrvatskom centru Blacktown. Prema zvaničnim informacijama iz Vatikana u Sydney je došlo 150.000 hodočasnika iz cijelog svijeta, mada je 20. srpnja na završnoj misi u Sydneyu prisustvovalo blizu pola milijuna ljudi; "kaže nam Emanuela. Što se tiče Bosanaca i Hercegovaca, njih je bilo tek 32, jer su avionske karte bile veoma skupe. „Najviše je bilo Hercegovaca, ali i mladih iz Vrhbosanske nadbiskupije uključujući i Banjaluku. Super je bio organiziran program ovog susreta. Bio je rađen u skladu s motom "Primit ćete dara duha svetoga i bit ćete mi svjedoci", a u skladu s tim od 16. do 18. srpnja su u Blacktownu bile organizirane kateheze koje je vodio pomoćni đakovački biskup Đuro Hranjić", kaže Emanuela Borić.

Pomoćni biskup Hranjić je mladima govorio i o važnosti duha svetoga u crkvi, ali i o njegovoj važnosti u svakodnevnom životu, obitelji i svakodnevnici. Mladi su poslije kateheza popodneve dane provodili u Sydneyu gdje su mogli prisustvovati na misi otvorenja susreta, dočeku pape, križnom putu zajedno s papom, te različitim plesnim i glazbenim performansama. „Atmosfera u Sydneyu je predobra, ulice su pune mladih koji radosno pjevaju i plešu ulicama Sydneya. Čuli smo komentare i samih Australaca kako je bolja atmosfera od one koja je bila 2000. godine kada je bila olimpijada u Sydneyu. No, ipak najviše su se obradovali Hrvati iz ovih krajeva koji su nas velikodušno i radosno prihvatili", kaže Emanuela. Inače, Svjetski susret mladih je katolički tjedan događanja za mlade i s mladima. Okuplja tisuće mladih ljudi iz cijeloga svijeta da bi slavili i učili o katoličkoj vjeri te gradili mostove prijateljstva i nade među kontinentima, ljudima i kulturama. Iniciran je od pape Ivana Pavla II., a održava se svake godine od 1986. kada je prvi put bio održan u Rimu. Inspiriran je velikim okupljanjima mladih ljudi u Rimu 1983.-1984., papa Ivan Pavao II. ustanovio je Svjetski susret mladih kao godišnji događaj i način da se izide u susret sljedećoj generaciji katolika, te prošire učenja crkve. Svjetski susret mladih je internacionalno slavlje vjere, prijateljstva i nade među ljudima i kulturama.

Maja Nikolić

NEKA MI BUDE PO RIJEČI TVOJOJ

Jedno od svetišta gdje se obilježava blagdan Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo, u narodu poznatiji kao blagdan Velike Gospe je Husino. Vjernici su se za blagdan pripremali kroz devetnicu, a tradicionalno najljepše i ove godine bilo je na Misi uoćnici.

Poželjna je veća briga o majkama

Ispred zavjetne kapele Gospe Husinske okupio se znatan broj vjernika koji su se došli pomoliti, ali i zahvaliti Blaženoj Djevici Mariji za sve dobro što je učinila, za sve uslišane molitve. Svetu Misu je predvodio preč. Stipo Knežević, dekan Travnickog dekanata i župnik u Novom Travniku uz sudjelovanje desetak svećenika Tuzlanskog dekanata. U svojoj propovijedi preč. Stipo je na temelju nekoliko navedenih primjera želio skrenuti pozornost mladih vjernika i ukazati im da je potrebno da se malo bolje brinu o svojim majkama i uopće svojim roditeljima. Kako je kazao, nebrojeno je primjera koji pokazuju veličinu ljubavi majke koja je nemjerljiva s bilo kojom drugom.

"Mi ovdje častimo Blaženu Djevicu Mariju. Od onog trenutka kada se stavila u Božanski plan spasenja pa sve do smrti, njezin život je mučenički. Iako je doživjela progone, rađanje izvanbračnog djeteta i puno toga koje bi bilo koja žena teško podnijela, ipak je postupila po danim riječima - Ne ka mi bude po riječi tvojoj i ostala vjerna Gospodinu Bogu. Zato se i mi trebamo zapitati koliko smo u našem običnom životu jedni drugima vjerni po riječi koju smo izgovorili", kazao je prečasn Stipo te dodao da čovjek mora ustrajati u vjeri i Blaženu Djevicu Mariju častiti svaki dan, a ne samo tijekom ovog blagdana. Mladima je poručio da roditelje ne doživljavaju kao smetnju te da na majčinu ljubav uzvraćaju ljubavlju jer će i oni jednoga dana ostarjeti, a ono što budu sada posijali, tada će žeti.

Husino – višestoljetno marijansko svetište

Blagdan Velike Gospe na Husinu se proslavlja još od davnina. Husinjani časte i slave sliku Gospe Husinske koja potječe iz XVII. stoljeća. "Stoljećima vjernici iz čitavog tuzlanskog kraja dolaze na Husino a posebno dan uoči blagdana Velike Gospe kada njih veliki broj dolazi na zavjet, da se pomole Gospi Husinskoj i da joj se zahvale", kazao nam je župnik sa Husina vlč. Marinko Mrkonjić.

Na Husinu je tradicija da se slika Gospe Husinske devet dana uoči Velike Gospe nosi u procesiji od zavjetne kapelice do crkve. Prvi dan devetnice počne se slaviti kod kapelice, a prve nedjelje u devetnici slika se iz crkve nosi u Gospinu zavjetnu kapelu gdje tu ostaje do dana uoči male Gospe kada se također u procesiji svečano vraća u crkvu. Na blagdan Male Gospe župa Husino proslavlja svoj patron.

Svih 300 godina slika je na Husinu

Župa Husino osnovana je 1997. godine i jedna je od mladih župa u Tuzlanskom dekanatu. Svetište Gospe Husinske je puno starije i prema pisanim dokumentima tu su za vrijeme Osmanskog carstva boravili fratri iz Tuzle. Prema župnikovim riječima interesantno je istaknuti da je slika Gospe Husinske svih ovih 300 godina bila na Husinu i nikada nigdje nije prenošena. "Gospa nikada nije napustila Husino. Kada je osnovana župa Morančani kojoj je pripadalo i Husino, postojala je ideja da se slika prenese u sjedište župe. Međutim, kada su u procesiji pokušali sliku prenijeti u Morančane, to im nije pošlo za rukom. Donijeli su je do groblja a dalje nisu mogli" – kazao je vlč. Marinko.

Zavjetna kapelica Gospe Husinske sagrađena je 1921. godine u vrijeme poslije Prvog svjetskog rata i poslije Husinske bune. Prije toga na tom mjestu je postojala drvena skromna kapelica. Ove godine župljani zajedno sa svojim župnikom započeli su radove oko vanjskog uređenja ovog svetišta. Osim vanjskog, bit će nastavljeno i unutarnje uređenje koje bi tijekom naredne godine trebalo biti završeno.

Ankica S. Č.

VELIKA GOSPA U BREŠKAMA

puno prošlo a već smo primijetili da smo se popeli, brzo da brže ne može bit. Mali predah i već smo gledali parkirane automobile i još ranije pripremljene table za parking. Iza toga su uslijedile tezge sa stvarima koje je nemoguće razgledati i užurbani koraci mase koja se u valovima već kretala tamo-vamo. Mogao bi se čovjek tu zaustaviti, razgledat, ranije smo i došli nego što smo planirali. Nismo se zadržavali, oznojeni, crveni i nasmijani došli smo do crkve i odmah ušli zahvaliti Gospi na svemu. Narod se već okupljao spontano pred vanjskim oltarom čekajući najsvetiji događaj u tuzlanskom kraju. Gotovo još sat do svete Mise imali smo da se odmorimo. Nije nam bilo do toga kao da se nismo ni umorili. Niti ovdje nije falilo čudnih pogleda.

Kao pripravljanje za sam blagdan Velike Gospe vjernici su tri dana ranije započeli trodnevnicu. Kroz ta tri dana svete su Mise predvodili mladi svećenici fra Mario Divković, fra Franjo Ninić, fra Leon Kikić rodom iz Driječe i Brežaka.

Počela je sveta Misa, župnik fra Franjo Martinović je pozdravio sve prisutne i nekoliko puta naglasio da trebamo biti sretni što imamo Mariju za majku. Nama deseterome je ovo posebno značilo i nije pretjerano reći da smo nesvjesno išli kao majci u zagrljaj kada smo se penjali uz ono brdo. Misno je slavje predvodio fra Marko Kepić, župnik iz Nove Bile, nekad na službi u Tuzli, a s njim je na oltaru stajalo još deset svećenika. Propovijed je bila protkana mislima o čovjekovu dostojanstvu koje je neizmjereno ako se otvori prema Bogu.

"Danas slavimo onu koja se do kraja otvorila Bogu i koja danas svima nama govori koliko je veliko čovjekovo dostojanstvo i do koje slave može rasti čovjek te koliko je

vrijedan. Čuli smo u čitanju kako Sveti Ivan s jednom nadom u teškim trenucima njegova života vidi Mariju s djetetom i velikoga zmaj koji je tako strašan. Ta nam slika govori da smo u naručju Marije, u naručju ljubavi i zato moramo biti sigurni u životu da nas Gospodin voli i prati. Tu osjećamo dvije slike. Znači da moramo kao ono dijete biti velikim povjerenjem, vjerovati što je Bog za nas učinio i da nas ljubi i biti sigurni da smo u naručju milosti.

I koliko god bio velik taj zmaj i koliko god bio zao svijet oko nas i ukoliko osjećamo da i zvijezde zmaj povlači repom i da ideali odoše negdje za zlom osjećamo i zahvaljemo Bogu da smo u naručju ljubavi, u naručju milosti. Sestre i braćo odavde iz Brežaka ne bi trebali otići bez nade i ovdje bi trebali doživjeti vedrinu, mi znamo koliko su ljudi danas potrebni vedrine, koliko je danas među nama očaja, ne smijemo odavde otići bez nade, ne smijemo otići, a da se nismo utvrdili u nadi i da nismo razvedrili svoje poglede, svoju dušu", poručio je fra Marko.

Misu je glazbeno uljepšao pomiješani sastav pjevača iz Šikare, Brežaka i Tuzle. Poslije svete Mise kao po običaju naš je narod prostrao svoje deke i na njih spustio sve ono što su čuvali za Veliku Gospu. Mi smo svoju glad zasitili na više mjesta kao i svatko tko se našao u crkvenom dvorištu. Svi kao da su blagovali za jednim stolom. Momci iz Izvorne grupe "Tradicijska" završili su svoja već poznata kola i tek posjedalu čeljad digli na noge. Dugi Gospin dan smo završili na različitim mjestima. Naša tuzlanska skupina se polako razdvajala, neki su otišli odmah nakon Mise, neki sljedećim autobusom, dok su se neki družili do duboko u noć.

M. Bosankić

VJERA JE VEDRINA KOJA POTJEČE OD BOGA

Tisuće vjernika iz svih krajeva Tuzlanskog dekanata, ali i šire okupilo se i ove godine u Breškama gdje je proslavljen blagdan Uznesenja Blažene Djevice Marije. Ni jedno mjesto u Tuzlanskom dekanatu se po broju vjernika koji dolaze na proslavu naših katoličkih blagdana ne može mjeriti s Breškama u kojima je ove godine bio skoro kompletan katolički puk iz ovih krajeva zajedno s dijasporom koja tradicionalno svoj boravak na ovim prostorima ravna s ovim velikim blagdanom. Prema nekim procjenama, ove godine u Breškama je bilo oko 10.000 vjernika.

Vjernici su se za blagdan pripravljalili kroz trodnevnicu. Na sam blagdan svečano Misno slavje predvodio je fra Marko Kepić, župnik iz Nove Bile uz koncelebraciju svećenika iz Tuzlanskog dekanata na čelu s dekanom, preč. Perom Ilkićem i tuzlanskim gvardijanom, fra Zdravkom Anđićem. Nazočne vjernike na početku je pozdravio brežacki župnik, fra Franjo Martinović, izrazivši veliko zadovoljstvo okupljenim brojem. Pozdravio je i kolege svećenike, predstavnike javnog, kulturnog i političkog života, medije, a na poseban način pozdrave i riječi zahvale uputio je velikom broju vjernika koji su na hodočašće došli u narodnim nošnjama te skupini mladih koja je u Breške hodočastila pješice iz Tuzle.

Božje darove dobivaju oni koji se otvaraju prema Bogu

"Jedan veliki teolog rekao je da Marija činom otvorene slobode otvara pukotinu u ljudskoj povijesti, a da Bog u hladnoći svijeta zapali plamen ljubavi. Evo, mi slavimo onu koja se do kraja otvorila Bogu i po kojoj je Gospod u hladnome svijetu upalio plamen ljubavi. Danas nam ova svetkovina govori koliko je veliko čovjekovo dostojanstvo i što se događa s čovjekom koji se potpuno otvori Bogu, kako je neiscrpno prijestolje milosti. Ova nam svetkovina govori i kako je veliko poniženje za čovjeka ne vjerovati u sve Božje darove. Božji darovi ne vise ovdje ili

ondje kao neke izgubljene stvari. Njih dobivaju oni koji se otvaraju Bogu", kazao je u svojoj propovijedi fra Marko te dodao da mi slavimo onu koja se do kraja otvorila Bogu i koja svima nama govori koliko je veliko naše dostojanstvo i do koje slave može rasti čovjek, što čovjek može biti i koliko je vrijedan. Podsjetio je na prvo čitanje u kojem se prikazuje sv. Ivan s jednom velikom nadom i vizijom u teškim trenucima svoga života kada na jednom otoku biva prognan. On vidi dijete i Mariju na oblacima ali vidi i velikog zmaj. "Danas nam ta slika govori da smo u naručju milosti i ljubavi, da smo u naručju Marije zbog čega moramo biti sigurni u životu da nas Gospod neizmjereno voli i stalno prati. Dijete u Marijinom naručju nam govori da moramo biti kao djeca, s velikim povjerenjem vjerovati što je Bog za nas učinio, koliko nas neizmjereno voli i biti sigurni da smo u naručju milosti. I bez obzira koliko velik bio taj zmaj i koliko svijet oko nas bio zao, trebamo osjećati i zahvaljivati Bogu što smo u naručju ljubavi i milosti", kazao je te dodao da vjernici iz Brežaka ne bi trebali otići bez nade i da bi na tom mjestu trebali doživjeti vedrinu.

Uzdignimo misli k Bogu

U svojoj propovijedi fra Marko je vjernike između ostalog pozvao i da se zapitaju zašto su tako umorni, zašto nema nade, zašto radije govorimo o zlu nego dobru i što utječe na to da današnji čovjek postaje sve mračniji? "Jedan veliki franjevački teolog, sv. Bonaventura kaže da bi čovjek letio na krilima nade, on mora biti kao ptica koja je svu snagu dala i iskoristila da pokrene krila. Tako i čovjek, sav se mora dati za dobro, da razmišlja koliko mu sve Gospod dobara daje, da se pokrene na krilima nade." Da bi u tome uspio, čovjek bi trebao uzdizati misli Bogu, svoj pogled bi trebao uzdizati ka gore, vidjeti duhovnu stvarnost koja ga okružuje, uzdizati svoje srce gore i onda će postati svjestan koliko je velika njegova nada.

Fra Marko je podsjetio i na riječi sv. Tome Akvinskog koji smatra da je dobro da razmišljamo o Očenašu koji sav priča nadom. "Ako ova molitva u sebi ujedinjuje naše svakodnevne probleme, naše odnose s drugima, naš odnos s Bogom, i ako nikada te probleme ne dovedemo u molitvu, onda još nismo stali na put nade. Ako se stalno bavimo problemima, o njima razmišljamo i nikad ih ne dovedemo pred obilje milosti, logično je da se zapitamo da li uopće više možemo biti ljudi nade?", kazao je fra Marko te dodao da današnji čovjek često moli Očenaš i priča o nadi, a tako je očajan i pesimističan. To je zato što u srcima ne razmišljamo koliko nam je darovano i što nikada ne stanemo na put nade i svoje probleme ne dovodimo pred obilje milosti. Da bi poletjeli na krilima nade i da bi osjećali što je to uzlazak u nebesku slavu, trebamo se svom snagom založiti za dobro, uzdizati misli, svoje osjećaje pokrenuti i razmišljati što Bog sve za nas čini. A onda duboko u srcu, u molitvi promišljati i donositi svoje probleme, moliti i govoriti molitvom nade.

Svetkovina Velike Gospe govori nam kako jedan kršćanin mora biti vedar, kako mora biti oduševljen s time što se njemu nudi i kako mora biti čovjek nade. "Čovjek se mora čuvati pesimizma, a ovaj susret i ova svetkovina bi svakog vjernika trebala učvrstiti u vjeri jer kako reče jedan teolog, vjera je vedrina koja potječe od Boga."

Nakon Mise proslava nastavljena narodnim veseljem

Nakon sv. Mise proslava blagdana Velike Gospe je nastavljena narodnim veseljem uz Izvorni sastav, "Tradicijska". Župa Breške osnovana je 1839. godine. Iduća godina posebno je značajna za ovu župu jer je to godina u kojoj će biti proslavljena 170 obljetnica župe, 120 obljetnica župne crkve koja je danas jedna od najljepših crkava u BiH, te 125 godina od kako su sestre Kćeri Božje ljubavi otvorile osnovnu školu u Breškama.

Ankica S. Č.

Pješaci

UGLJEN

PROŠLOST-SADAŠNOST-BUDUĆNOST

Od svih fosilnih goriva, ugljena ima najviše, a ima i najdužu povijest uporabe. Arheolozi su pronašli dokaze koji ukazuju da su Rimljani u Engleskoj koristili ugljen u drugom i trećem stoljeću. U sjevernoj Americi Indijanci su u XIV. stoljeću koristili ugljen za kuhanje, grijanje i izradu keramike. Industrijska revolucija bila je prvi pravi pokretač uporabe ugljena. James Watt izumio je motor na paru-parni stroj, koji je omogućio da strojevi obavljaju posao koji su prije obavljali ljudi ili životinje. Godine 1880. ugljen je prvi put korišten za proizvodnju električne energije. Prema Lloyd Georgeu slava Velike Britanije u XIX. stoljeću izgrađena je na ugljenu. U velikoj mjeri na bazi ugljena građeni su ekonomski potencijali Njemačke, SAD, Rusije i nekih drugih zemalja. Ovaj položaj u gospodarstvu, ugljen je zadržao sve do konca Drugog svjetskog rata. Poslije Drugog svjetskog rata slika se mijenja i udio ugljena u svjetskom gospodarstvu opada, a na njegovo mjesto stupaju nafta i zemni plin s tim da se trend rasta ovih energenata zadržao do danas.

Proteklih mjeseci svjedoci smo enormnog rasta cijena sirove nafte na svjetskom tržištu. Ista je dostigla vrtoglavi iznos od 124 \$/barelu. O razlozima ovakvog divljanja cijena može se pisati naširoko i nadugačko. Bez obzira na razloge jedno je sasvim sigurno. Svijet ulazi u novi ciklus oružanih međudržavnih sukoba zbog vitalnih resursa poput voda, šuma, plodnih oronica, energenata, itd. Razlog je to više da se u mnogim zemljama svijeta sve intenzivnije razmišlja o ponovnoj uporabi ugljena kao ključnog energenta koji bi u skoroj budućnosti trebao nadomjestiti naftu i prirodni plin.

Tehnologija za pretvorbu ugljena u pogonsko gorivo za automobile već odavno postoji, a pri sadašnjim, enormno visokim, cijenama nafte i plina ona nudi perspektivu za razvoj nove industrije.

Glavne uloge u svjetskoj predstavi o energetici pripadaju ugljenu i nafti. Ugljen i nafta su u centru svjetske energetske pozornosti, što zbog mogućnosti za njihovu eksploataciju, što zbog sudjelovanja u ukupnoj

**UGLJEN JE TOLIKO PROMJENJIV
MATERIJAL DA IZGLEDA KAO DA
SE JOŠ SJEĆA KAKO JE NEKAD
BIO ŽIVA MATERIJAL**

A. TERRA

svjetskoj energetskej bilanci, a s obzirom na analizu rezervi i zbog svog geostrateškog značaja. Analiza ovih resursa, njihovog geostrateškog rasporeda, količina i iscrpljivost rezervi, ima ogromnu ulogu u međunarodnom znanstveno-tehničkom razvoju i suradnji, općem napretku ljudske civilizacije, ali i negativne konotacije vezane za različito formulirane geopolitičke ciljeve i zaostavljanje međunarodnih odnosa ("rat za resurse").

Globalno, rezerve ugljena u svijetu znatno su veće od rezervi nafte i zemnog plina. Naime poznate rezerve nafte, prema procjeni Svjetskog energetskog vijeća (The World Energy Council), pri sadašnjoj stopi potrošnje, mogu trajati samo 40 godina, a prirodnog plina oko 65 godina. Ako se ima u vidu da će stanovništvo u svijetu porasti za oko 2,7 milijardi, odnosno da će oko 2020. godine na Zemlji živjeti oko 8 milijardi ljudi, očekivati je sve dramatičniju situaciju u pogledu energetike. Ali, to ne znači da ćemo mi uživati nared-

nih 40 godina, a onda će nafta odjednom nestati. Kada izvučemo polovinu nafte iz zemlje, biti će mnogo teže (a time i mnogo skuplje) izvlačiti preostalu polovinu nafte. Posljednju trećinu do četvrtinu nafte biti će izuzetno skupo izvlačiti - tako skupo da će mnogi izvori nafte biti zatvoreni jer će biti skuplje izvlačiti naftu u SAD nego je kupovati, ili će biti mnogo profitabilnije prevesti naftu brodom sa Bliskog istoka, čak i kada se plate troškovi prijevoza do SAD. Potrošači goriva se neće odreći prednosti koja imaju tečna i plinovita goriva u odnosu nad krutim samo na osnovu argumenata da će buduće generacije u dogledno vrijeme ostati bez nafte i zemnog plina i što će se ova goriva dobivati pod težim uvjetima. Novije znanstvene spoznaje, zasnovane na odnosu svjetskih rezervi i današnjeg tempa proizvodnje ukazuju na to da bi se ugljen u svijetu mogao eksploatirati još oko 236 godina.

Promatrano zemljopisno, Južna Amerika je kontinent s najmanje rezervi ugljena - samo 2,2% svjetskih rezervi. Afrika je također u lošem položaju s rezervama - samo 6%, a od tih 6% Južna Afrika ima 90% rezervi. Sjeverna Amerika i Azija imaju po 25% ukupnih rezervi ugljena. Europa zajedno s Rusijom ima 35% potvrđenih rezervi ugljena. Rezerve u Europi dominantno su podijeljene između Njemačke (21%) i Rusije (50%). Najveći napredak u proizvodnji i potrošnji ugljena na koncu XX. stoljeća dogodio se u Kini. U 1997. godini Kina je proizvela 1268 milijuna tona ugljena. U 1999. se dogodio pad proizvodnje na malo ispod 1000 milijuna tona, ali usprkos tome Kina je još uvijek vodeća država po proizvodnji i potrošnji ugljena. Pad proizvodnje prouzročen je rekonstrukcijom Kineske industrije za proizvodnju ugljena. SAD su povećale proizvodnju na 975 milijuna tona, ali je sve manje ugljena raspoloživo za izvoz. Manjak vlastite proizvodnje SAD podmiruju bilateralnim ugovorom između njih i Kanade. SAD uvoze i ugljen iz Kolumbije zbog jeftinog transporta do obale. Količina ugljena kojom se trguje na međunarodnom tržištu je relativno malena u poređenju s ukupnom svjetskom potrošnjom. U proteklih nekoliko godina to je 12-13% potrošnje ugljena na svjetskoj razini. Iako je trgovina ugljenom standardni parametar tijekom svih ovih godina, i nastaviti će se i u budućnosti, značajno se mijenja zemljopisni karakter ove djelatnosti. U proteklih godinama, trgovina ugljenom je bila obilježena velikim i snažnim rastom uvoza u Aziji i umjerenim rastom u Europi. Porast troškova proizvodnje domaćih ugljarskih industrija u zapadnoj Europi, kombiniranih s pritiscima da se smanje industrijski gubitci, kao i štetne nuspojave, doveli su do određenih smanjenja u proizvodnji i značajnijeg porasta uvoza. U Aziji se bilježi snažan porast potražnje za ugljenom, posebice u Japanu, Južnoj Koreji, Tajvanu, i kao posljedica se javlja znatno uvećan regionalni uvoz. U 2002. i 2003. godini, međunarodno tržište je doživjelo značajne izmjene, kako u prilivu, tako i u zahtjevima. Trgovina je dostigla vrijednost od 656 milijuna tona u 2002., pokazujući

tako povećanje od 1% u odnosu na prethodnu godinu. Vrlo značajan događaj za tržište ugljena je pojava Kine kao značajnog uvoznika. Ukupni uvoz Kine dosegao je 14 milijuna tona tijekom 2002. godine, što je daleko više od njihovog prosječnog godišnjeg uvoza koji je bio na razini od 2 do 4 milijuna tona.

Početkom 2004. godine, Kina je nizom uredbi, a zbog povećanog deficita i povećanih potreba za ugljenom u svrhu proizvodnje električne energije, smanjila izvoz, povećala isporuke domaćim potrošačima, i time poremetila tržište vezano za Istok. Japan, Južna Koreja, Taiwan i Filipini su bili prinuđeni da zamjene kontingente ugljena, prvobitno planiranog, za uvoz iz Kine, drugim kontingentima i pojačanom uvoznom aktivnošću na tržištu.

Iz ekološkog kuta promatrano, ugljen je najopasniji izvor energije. Ugljen je veoma složena mješavina minerala i macerala, nastao pod utjecajem veoma neujednačenih prirodnih procesa. Priroda je izmiješala ova dva elementa u prapovijesti, prije mnogo milijuna godina. Mi sada pokušavamo obrnuti ovaj vremenski tijek i odvojiti ono što je priroda tako delikatno i vješto sastavila. Za to nam na raspolaganju stoji čitav niz različitih tehnologija.

Niti jedna tehnologija se ne može smatrati superiornom u odnosu na sve ostale. Ugljen je, kao i svi fosilni izvori energije, najvećim dijelom sačinjen od ugljika i vodika. Unutar ugljena zarobljene su i neke nečistoće, kao naprimjer sumpor i dušik. Kad ugljen sagorijeva ugljik se miješa s kisikom iz zraka i na taj način formira ugljični dioksid.

Ugljični dioksid (CO₂) je plin bez boje i mirisa, a u atmosferi je jedan od stakleničkih plinova. Većina znanstvenika vjeruje da je globalno povećanje temperature uzrokovano upravo otpuštanjem ugljičnog dioksida u atmosferu. Sve ovo je razlog iz kojeg povećanje riječi "čist" i "ugljen" izaziva jezu kod zaštitnika životne sredine. Termoelektrane na ugljen su najveći pojedinačni izvori industrijskog onečišćenja zraka. Od deset najzagađenijih gradova svijeta, devet ih se nalaze u Kini i jedan u Indiji - svih deset koriste ugljen kao primarni izvor energije.

Na Konferenciji o klimatskim promjenama, održanoj u Kyotu 1997. godine, 39 najbogatijih zemalja svijeta složilo se oko kontrole emisija plinova staklene bašte. Međutim, nesuglasice između EU i SAD na samitu u Haagu, 2000. godine, spriječile su ratifikaciju rezultirajućeg Kyoto protokola. Do dogovora između predstavnika većine zemalja, bez SAD, je ipak došlo u Bonu, u srpnju 2001. godine. Japan, Australija, Rusija i Kanada pridružile su se u listopadu, nakon određenih ustupaka EU. Kyoto protokolu ostala je suprotstavljena Amerika, koja tvrdi da bi protokol doveo do ugrožavanja životnog standarda u toj zemlji. Nije ni čudo kada se zna da američka industrija ugljena upošljava oko 81 000 rudara u 25 država i proizvodi približno milijardu tona ugljena godišnje. Njegova vrijednost iznosi oko 20 milijardi dolara.

Prema informacijama Ministarstva energetike (Department of Energy-DOE), kopanje ugljena ima kombinirani direktni i indirektni utjecaj na ekonomiju SAD od 161 milijarde dolara godišnje. Ovo iznosi oko 600 dolara na svakog stanovnika SAD.

Iako svjetski stručnjaci predviđaju da će nafta biti dovoljno bar do 2030. godine, zbog njezine sve

više cijene te zbog pravodobnog postupnog osiguravanja zamjenskih izvora energije, mnoge zemlje već razvijaju alternativna rješenja. Tehnologija prerade ugljena u naftu i plin izmišljena je dvadesetih godina prošlog stoljeća u Njemačkoj te je korištena za proizvodnju goriva za vojsku u Drugom svjetskom ratu. U bližoj prošlosti je najviše korištena u Južnoafričkoj Republici, osamdesetih godina, kada se država nalazila pod sankcijama zbog politike apartheida. Južnoafrikanici su se za tu naizgled čudnu proizvodnju dizela odlučili jer imaju velike zalihe ugljena kojega vade u površinskim kopovima, čime je proizvodnja isplativa. Dodatni je razlog spoznaja da je korištenje ugljena sve problematičnije zbog strogih odredbi Protokola iz Kyota o smanjivanju globalnog zagrijavanja. Konkretno, Južnoafrička naftna kompanija Sasol kroz postupak isplinjavanja prvo iz ugljena proizvodi plin po sastavu nešto drukčiji od zemnoga, potom iz takvog plina posebnom tehnologijom proizvode dizel.

Ukoliko se problemi s naftom nastave usložnjavati, očekuje se da će tehnologiju za proizvodnju goriva iz ugljena početi koristiti i drugi, osobito zemlje bogate tim energetskeim izvorima. Kina već razmatra ulaganje milijardi dolara u postrojenja za proizvodnju goriva iz ugljena, energenta kojeg ima dosta, da bi smanjila sve veći uvoz deficitarne nafte. Naime, već kod cijene nafte između 40 - 50 \$/barelu postaje ekonomski opravdano instaliranje tehnologije za pretvaranje ugljena u naftu. Stoga nije daleko od istine da je cijena sirove nafte od 124 \$/barelu ciljano formirana i na taj način su širom otvorena vrata za ulazak nove tehnologije na svjetsku scenu.

Kina je zemlja koja se ovih dana nalazi u fokusu svih svjetskih zbivanja. Točno u osam sati navečer po lokalnom vremenu, u petak, 8. kolovoza 2008. godine na pekinškom je Nacionalnom olimpijskom stadionu nazvanom "Ptičje gnijezdo" velikim vatrometom započeo spektakl svečanog otvaranja XXIX. olimpijskih igara. Ali Kina je i zemlja koja se nalazi u fokusu svjetskih energetskeih zbivanja, zemlja izuzetno bogata energijom. Prema procjenama Vlade uvozi samo 6% energije, prema neovisnim procjenama oko 13% energije dok razvijene susjedne zemlje poput Japana i Južne Koreje uvoze preko 95% energije. Budući da ima bogata nalazišta ugljena, a malo nalazišta nafte odlučeno je kako će se graditi postrojenja za preradu ugljena u naftu i plin kako bi se maksimalno iskoristili lokalni potencijali nalazišta ugljena.

Anglo-nizozemska naftna kompanija Royal Dutch Shell i kineska grupacija Shenhua Ningxia Coal Industry dogovorile su zajedničko ulaganje vrijedno 6 milijardi dolara u sjevernokinesku pokrajnu Ningxia gdje će ugljen pretvarati u gorivo i kemikalije. Uprave dviju kompanija istaknule su u svojim izvješćima kako su potpisale ugovor o izgradnji postrojenja koje će dnevno proizvoditi 70.000 barela pogonskih goriva. Čelnici Shenhua Ningxia Coala vjeruju da će postrojenje s radom započeti 2012. godine, dok će sama izgradnja krenuti 2008. godine. Partnerstvo sa Shellom jedan je od dvaju projekata dogovorenih između tadašnjeg najvećeg proizvođača ugljena Shenhua Groupa i Vlade s ciljem pretvaranja 3,2 milijuna metričkih tona ugljena u benzin i dizel.

Priredio: prof. dr. sc. Miroslav Petrović

IZ TISKA IZAŠLA NOVA KNJIGA PROF. DR. MIROSLAVA PETROVIĆA

Nedavno je iz tiska izašla knjiga dr. sc. Miroslava Petrovića, profesora na RGGF. Donosimo vam izvode iz recenzija.

Zbog specifičnosti znanstvene oblasti «Priprema mineralnih sirovina», koja se na većini Rudarskih fakulteta u svijetu studira kao zaseban smjer, literatura koja prati navedenu problematiku je veoma obimna i ista pojedinačno obrađuje pojedine oblasti. Na našem fakultetu, navedena znanstvena oblast se izučava u formi dva jednosemestralna predmeta tako da je vrlo teško kroz jednu knjigu ispuniti sve zahtjeve nastavnog plana i programa. Iz tog razloga autor je obradio samo jedan segment Pripreme mineralnih sirovina kojemu u literaturi koju koriste studenti RGGF-a, nije posvećeno dovoljno pozornosti. Rukopis knjige dr. sc. Miroslava Petrovića, predstavlja vrijedno stručno i znanstveno djelo. S obzirom da sam imenovan za recenzenta djela pod naslovom «PRIPREMA MINERALNIH SIROVINA - OSNOVI AGLOMERIRANJA», autora dr. sc. Miroslava Petrovića, izjavljujem da ponuđeno djelo ispunjava sve uvjete za klasificiranje udžbenika i upotrebu u nastavnom procesu, pa preporučujem objavljivanje rukopisa kao udžbenika Univerziteta u Tuzli u nizu Manualia univesitatis studiorum Tuzlaensis.

Dr. sc. Božo Tomić, izvanredni profesor

U literaturi koju koriste studenti RGGF-a, pisanoj na našem jeziku, postoje i druga djela sličnog sadržaja ali se u njima ovom segmentu Pripreme mineralnih sirovina posvećuje vrlo malo prostora. Djela koja u značajnijem obimu tretiraju ovu problematiku pisana su na stranijim jezicima. Autor ovog rukopisa se duži niz godina bavi problematikom Pripreme mineralnih sirovina, a svoj naučno istraživački rad fokusirao je na problematiku aglomeriranja (okrupnjavanja) mineralnih sirovina. Taj rad rezultirao je odbranom magistarske radnje i doktorske disertacije kao i objavljivanjem više naučnih i naučno istraživačkih radova na temu aglomeriranja mineralnih sirovina. Na osnovu iscrpnog sagledavanja prezentirane građe, sa zadovoljstvom predlažem Komisiji za izdavačku djelatnost Univerziteta u Tuzli da da saglasnost za knjigu «PRIPREMA MINERALNIH SIROVINA - OSNOVI AGLOMERIRANJA», autora dr. sc. Miroslava Petrovića, kako bi bila štampana kao udžbenik Univerziteta u Tuzli.

Dr. sc. Sadudin Hodžić, redovni profesor

KRUŽNICA SONETOM

Suvremeno pjesništvo okrenuto je dominantno slobodnom stihu. To je u sasvim određenoj mjeri suprotstavljeno mišljenju prema kojem je ovladavanje tradicionalnim pjesničkim formama istodobno i najbolja škola pjesništva općenito, te da se upravo iz iskustva tradicionalne pjesničke forme – pjesnik može valjano suočiti s izazovom svog osjećanja u slobodnom stihu.

Uzroci tomu su višestruki. Na jednoj strani rašireno je mišljenje u mladih pjesnika da je pisanje u tradicionalnoj formi *katrena*, *terceta*, *distiha*, *soneta*, itd. – gubitak vremena unutar istrošenih pjesničkih modela. Na drugoj strani, mladi pjesnici slobodni stih vide kao neporecivu opciju za iskaz osobne pjesničke originalnosti. Svakako, riječ je o dvije jednake zablude.

Tako imamo pjesnike koji slove kao pjesnička imena lijepog ugleda, a da se nisu ni okušali u zahtjevnijoj formi *soneta*. *Sonetni vijenac* da i ne spominjemo. Držimo, kako je svaki pjesnički iskaz osoban neovisno o pjesničkoj formi originalan i nov, a da je to teško postići u tradicionalnim pjesničkim formama i slobodnom stihu – podjednako, te da je to u svakom primjeru uistinu stvar dara i rada.

Sonet je najpoznatiji, najznačajniji i najrašireniji metrički oblik koji nam je došao iz italijanske književnosti. Kompozicijski strog, sastoji se od četrnaest stihova najčešće od po jedanaest slogova, tj. od dva katrena sa po četiri stiha i dvije obgrljene rime /*abba*, *abba*/ i dvije tercine, također s dvije rime /*cdc* i *dcd*/. Duga uporaba sonetne forme od 14. stoljeća, donijela je brojne varijacije i odstupanja od prvobitnog modela. Tako, npr. *engleski sonet*, ima tri katrene s ukrštenom rimom i završni distih s parnom rimom /*abab*, *cddc*, *efef*, *gg*/, itd.

Sonetni vijenac, sastoji se od /15/ petnaest soneta od kojih, počev od drugog soneta svaki ponavlja završni stih prethodnog soneta kao svoj početni, dok početni stih prvog soneta predstavlja završni stih 14. soneta. Petnaesti ili magistralni – majstorski sonet, objedinjava prve stihove svih /14/ soneta po njihovom redosljedu.

Pjesnici južnoslavenskog jezičnog prostora bili su uspješni u susretanju sa sonetnom formom, posebno A. Palmotić, F. Marković, S. S. Kranjčević kod Hrvata, F. Prešern kod Slovenaca. Skender Kulenović piše sonet stihom od petnaest slogova.

Pouzdan, čitateljski promatrano, lijepo je presti sonet i mimo apostrofirane tradicije. Knjigu soneta, osobito. Neposredno, riječ je o Vesni Hlavaček i njezinoj knjizi *Pun krug*. Vesna Hlavaček je pjesnikinja, ali i urednica i voditeljica *Kulturnoga programa* na Radiju *Herceg Bosna*. Knjiga soneta *Pun krug* organizirana je u pet ciklusa soneta: *U potrazi za sobom* /21/, *Čežnja* /23/, *Molitva* /10/, *Svjetlo riječi* /13/ i *Mostar* /14/. Knjiga je opremljena pristupnim tekstom *Pjesma mijenja svijet* koji piše Tea Benčić Rimay i završnim tekstom *Pri slapovima soneta* prof. dr. Antuna Lučića. Kao

kuriozum ističemo, da je Vesna Hlavaček u svoju knjigu soneta, prema osobnoj volji i odabiru uključila /21/ dvadeset jednu reprodukciju slika hrvatskog slikara Tihomira Lončara s napomenom: *Sretna sam što su moje pjesme našle utočište među snovitim pejzažima Lončareva duha*. Knjiga u formatu A-5, printana je na kvalitetnom papiru za umjetnički tisak od 150 grama. Osnovne likovno-tehničke odrednice i dizajn – dala je sama autorica, a knjigu posvećuje svojoj djeci – *Ivi i Nadi*.

Svoje sonete Vesna Hlavaček ispisuje sljedstveno formalnim odrednicama o sonetu, ali i dodatno, za njezino pjevanje karakterističnim – *vezanim stihom*. Logično i posljedično *vezivanje*, mada neobvezatno, nakon drugog *terceta* – pojavljuje se usamljen stih kao unutarnji odjek tek napisanog soneta ili kao nagovještaj narednog. Vesna Hlavaček je visoko samosvjesna i odgovorna spisateljica i ne želi zatamiti riječi koje u njoj generira ispisana pjesma. Taj stih, koji staje između dva soneta, naglašava autorsku samosvijest kao odjek u duši koja je upravo iznjedrila pjesmu.

Vesna Hlavaček je pjesnikinja snažnog dara i velike intelektualne i senzibilne potencije. Unutar stroge sonetne forme koju uvažava postiže dojmive inovacije i estetske domete kao nedvojbeno literarna postignuća. Vesna Hlavaček pokazuje da tradicionalna pjesnička forma nije potrošena, već je za dar i intelektualnu zrelost tek izazovna opcija, u kojoj će pjesnikinja i sonetna forma, ma što do sada u sonetu bilo rečeno, biti i drukčiji i novi. Vođena snagom i dubinom svoga osjećanja, hrabra u oblikovanju pjesme, Vesna Hlavaček pokazuje velika znanja, iznimnu načitanost i široku kulturu.

Opredjeljujući se za sonet kao zahtjevnu pjesničku formu koja zadatostima ograničava slabe pjesnike, autorica je odlučila i napraviti *pun krug* ili *sonetom opisati / iscrčiti kružnicu* svoje pjesničke samosvijesti. U sasvim određenom smislu, to je svojim najznačajnijim dijelom i životna kružnica jednog izuzetnog čovjeka, linija intelektualnog i emotivnog dosega osobe koja se odlučila hrabro i otvoreno pjesnički suočiti sa svojim emotivnim i inteligibilnim stanjima, sa svojom slikom svijeta i spoznajom o njemu, s rastojanjem do sebe.

Vesna Hlavaček je zrela, hrabra, otvorena osoba i pjesnikinja. Njezina svijest o osobnoj spoznaji nadilazi

Vesna Hlavaček: PUNI KRUG. Soneti. Naklada DHK HB SYNOPSIS D. O. O. Mostar – Zagreb, 2008.

formalne zahtjeve / ograničenja koja sonet kao formalna zadatost postavlja, ona na sonet pristaje kao na plesni korak, kao na oblik i neizbježnost životne / pjesničke igre, a koja joj predstavlja trenutčan izazov i podstiče duh. Zato pjesničku formu soneta kao izazov, svladava lucidno i spisateljski vješto, literarno i estetski primjereno. Osjećanje da je njezina pjesma veća od veličanstva tradicionalne forme soneta, uzdiže je i nosi iznad zadatosti forme i svijeta, ispunjava je uzvišenim osjećanjem razumijevanja i radosti i koristi prigodu saopćiti svoj beskraj ljubavi. Istodobno, snagom svoga dara nadgrađuje karakterističnu sonetnu formu i čini je svome pjesničkom osjećanju blisko podešenom, ritmično, misaono i zvučno svojoj spoznaji primjerenom.

Takvim sonetom Vesna Hlavaček opisuje *Pun krug* ili iscrta kružnicu osobne pjesničke recepcije i artikulacije svijeta. Tako saznajemo u kojoj mjeri je život pjesnikinje uvjetovan pisanjem,

čak do mjere, pa će *nebo na zemlju pasti – ako prestane pisati, a luči će njegove prorogjet šume i ravni i mora će ključat geizirima*. Ta kružnica je, dakle, slika strašnog raspona životnog opstajanja: *Zar ne čuješ ječanje muklo što budi me iz prvog sna / ni kako prizivam smrt na koju pravo nemam. / Ti ne znaš – činilo se da se na dugi put spremam, / pa me stid i dužnost izvukoše sa dna. ... /sonet Bez nade! / Ili: Ljubavi i bol, vjera i tuga, / ruku pod ruku kroče mojim umom, / Kroče mojim tijelom, tim ranjivim drumom, / I do nose mi čas sreću, čas pustoš. Bez druga ... /sonet Ljubavi i bol! / Ili: Tek u pjesmi život šumi: Sreće slap. / Tek u stihu*

srce moli, žudi, voli, / Tebe zna. Tek u rimi ljubiti smijem, goli / život spasiti svoj... / U strofama, kap po kap... /sonet Moj život! / Ili: /.../ Smeđom bojom lišća vlažnog od kišnih kapi / Sivo se nebo naslanja na krovove zgrada / Između lišća i neba, starom ulicom grada / Nosi me vjor simbola, u kojoj mapi... /sonet Pun krug! / Ili: /.../ Sjećam se sreće, spokoja – ničega više nema. / Gorčina, mučnina, stid i beznađe, bol i strah / Drhtaji nad djecom, kajanje, isprekidani dah / Moja su stvarnost. Vjor se opaki sprema. /sonet Rasap! / Ili: Kako izreći taj san, što drhti na mom dlanu / Poput oblaka bijelog okrugle pahulje lete / K nebu, u prostore daleke, prepune svete / Neizrecive čežnje za istobitnošću s tobom, u danu / I.../ /San! /

I tako, iz soneta u sonet, iz ciklusa u ciklus, Vesna Hlavaček ispisuje svoj *Pun krug* ili, kako rekospo: kruž-

nicu svoga pjesničkog iskaza, svoga najintimnijeg osjećanja života i svijeta. Svoj život pjesnikinja savlada i relativizira pjesmom, tako i u svojoj svijesti kontrolira sliku opake stvarnosti i otkucuje svoga srca, tako voli i razumijeva ravnodušni svijet kao zadatost bez koje ni njezina stvarnost postoji.

Svoj *Pun krug* pjesnikinja ispisuje sonetima Dobro i zlo, Ljubav i bol, Moj prijatelj, Moj život, Put, San, Tren, Crni cvijet, Čežnja, Galeb, Listopad, Mati, Mi, Kćer, Sinu u daljini, Božić, Čovjek koji me voli, Isus, Molitva, Pitanje, Tajna, Dok lebdí glas Marije Calas, Neman, Ruke, Zvuk, Mostar, Noć u Hercegovini, itd. Naslovi soneta uzeti su nasumice, ali sugeriraju svo bogatstvo i obilje poetesinih interesa, a tako i tematsko-motivski raspon u kojem je ova izuzetna knjiga pjesnički uspješno ostvarena.

Vesna Hlavaček, po svojoj dobroj volji i dominantnom osjećanju likovno-estetskog dosega, u svojoj knjizi – koja donosi /71/ sedamdeset jedan sonet, ustupa čak /21/ dvadeset jednu stranu reprodukcijama *snovitih – duhovnih – pejzaža* hrvatskog slikara Tihomira Lončara. Ova pjesnička nesebičnost sugerira nam da pažljivo razgledamo kolor reprodukcije u knjizi.

U biti, riječ je o još jednoj potvrdi kako je suradnja između pjesnika i likovnih umjetnika plodonosna. Pejzaži Tihomira Lončara doista su *snoviti*, gusti i preobilni, emotivno zasićeni poput boja kojima su ostvareni. Estetsko biće Lončarevih slika ostvareno je upravo u nivou njegovog senzibiliteta do potpunog poistovjećivanja s njim. Lončar je slikar zgusnute i tamne game na paleti, a tako i u slici, a to je upravo *kozmos* u kojem se jednostavno prepoznaje i pjesnikinja Vesna Hlavaček. Pritisak doživljajnog je visok i snažan, a *duhovni i snoviti* pjesaži Tihomira Lončara bliski su joj upravo kao estetski predlošci identificiranja za prepoznavanje i osobne stvarnosti. U sonetu *Crni cvijet*, pjesnikinja će to i reći: *Iz ove pjesme niknut će crni cvijet. / Svi vjetri, sve bure neka me sada nose. / Neka ispletu užad od žalosne moje kose. / Njom neka opašu vascijeli ovaj svijet. U pjesmi Duša i tijelo, pjesnikinja kaže: Ono što bih ti htjela reći, šapat je naprsle zore / iz čijih se pukotina pomaljažu ružičasti traci; / to što bez riječi govorim, nose u sebi sumraci / golubje sivih sutona, što meko se spuštaju nad gore. Riječ je o stihovima i strofama koje vrlo blisko, čak imanentno biću Lončarevih slika – donose pejzaže duše i vidimo kako je srodnost dva umjetnika različitih opredjeljenja, slikara i pjesnika – stvarna. U sonetu *Jedno*, pjesnikinja će i eksplicite reći: *Jer su nam jednom davno duše bile jedno, / i tijela, prah praha, sljubljena u tišini, / poslije stoljeća i eona, prepoznali smo se u tmini / vremena, osvjetljenog našom ljubavlju. Dno / I.../**

S razlogom pomišljamo, kako su strogi formalni zahtjevi soneta koje je pjesnikinja morala ispuniti na putu do svoje pjesme, pogodovali eruptivnoj snazi njezinoga pjesničkog dara i temperamenta u nivou u kojem su dobili smiraj – i pjesnikinja i sonet i poezija.

Atif Kujundžić

Međunarodni književni susreti **Cum grano salis** Tuzla

PET ROMANA U UŽEM IZBORU ZA NAGRADU MEŠA SELIMOVIĆ

U užu izbor za prestižnu književnu nagradu *Meša Selimović* koja se u okviru Međunarodnih književnih susreta *Cum grano salis* svake godine dodjeljuje za najbolji roman objavljen u prethodnoj godini na području Bosne i Hercegovine, Srbije, Hrvatske i Crne Gore, ušli su romani: *Ludvig*, *David* Albaharija, *Grad u zrcalu*, *Mirka Kovača*, *Tragom zmijske košuljice* *Josipa Mlakića*, *Ruski prozor*, *Dragana Velikića* i *Anastasia Dalibora Šimprage*.

Ovu je informaciju predstavnicima medija u Tuzli saopćio Mile Stojić, predsjednik žirija VIII. međunarodnih književnih susreta *Cum grano salis*, koji se od 4. do 7. rujna održavaju u Tuzli.

„Žiri je imao težak, ali ugodan posao. Nakon čitanja četrnaest romana nominiranih za nagradu *Meša Selimović*, donijeli smo odluku da u užu izbor uđe pet odličnih djela. Kada bi postojala mogućnost svaki od ovih romana trebao bi dobiti prvu nagradu, ali propozicije su takve da ćemo 6. rujna samo jedan roman moći proglasiti najboljim“, kazao je nakon objavljivanja naslova najboljih pet romana Mile Stojić. On je naglasio da su dva romana koja su ušla u užu izbor, *Tragom zmijske košuljice* *Josipa Mlakića* i *Grad u zrcalu* *Mirka Kovača*, nominirana od po dvije zemlje, ali da to neće značajnije utjecati na konačnu odluku, jer je žiri odlučio da odabere najbolji roman, za koji će biti dodijeljena nagrada *Meša Selimović*, statua *Mastionica* i pero i novčana nagrada od 7.000 konvertibilnih maraka.

Novinarima se obratio i načelnik općine Tuzla g. Jasmin Imamović, podsjetivši da su književni susreti *Cum grano salis* najznačajnija smotra romana na Balkanu i da se iz godine u godinu književnici u sve većem broju pojavljuju u Tuzli tijekom trajanja Susreta. „Nagrada *Meša Selimović* je najznačajnija regionalna nagrada za roman i stoga smo mi odlučili da ove godine novčani iznos sa pet, bude povećan na sedam hiljada maraka. U ime građana Tuzle obećavam da će naš grad i ove godine biti dobar domaćin književnicima i slavistima iz cijelog svijeta, kao i poklonicima pisane riječi, tako da im svima želimo dobrodošlicu u grad *Meše Selimovića* i *Ismeta Mujezinovića*. Koincidencija je da će se upravo u vrijeme trajanja književnih susreta *Cum grano salis*, odvijati i važna međunarodna likovna manifestacija *INTERBIFEP* u Međunarodnoj galeriji portreta *Ismet Mujezonović*, tako da će naš grad biti otvoren za sve umjetnike i prijatelje umjetnosti i Tuzle“, kazao je načelnik Imamović.

Podsjetimo, književni susreti *Cum grano salis* bit će otvoreni 5. rujna u Narodnom pozorištu u Tuzli, a dodjela književne nagrade *Meša Selimović* bit će upriličena 6. rujna na kompleksu Panonskih jezera u Tuzli.

BMG

Na marginama sumnjiva i netočna pisanja povijesti

IZMIŠLJENI RAT U MEĐUGORJU

Nepoznata povijest kaže da se 1991. i 1992. u Međugorju dogodio rat klanova u kojem su sudjelovali svi mještani, od kojih je više od stotinu mrtvih, nekoliko desetaka nestalih i više stotina izbjeglih. O tome je profesor Mart BAX, nizozemski antropolog, objavio, u nakladi amsterdamskog sveučilišta, knjigu "Međugorje: vjera, politika i nasilje u ruralnoj Bosni", koju se u radovima znanstvene zajednice u posljednje vrijeme nekritički mnogo citira. No, to ne bi bilo neobično da nije riječ o posve izmišljenom događaju, što je prvorazredni akademski skandal!

Ivica je RADOŠ, u Jutarnjem listu, od 10. kolovoza 2008. godine, napisao analitički tekst pod naslovom "Mali rat" u Međugorju. Analizirao je pisanje izvjesnog, nizozemskog antropologa Marta Baxa i usporedio to s izjavama hrvatskih znanstvenika. S obzirom na to da ovaj novinski tekst, kao i neka ranija, znanstvena i crkvena reagiranja nisu polučila dovoljnu i potrebitu reakciju spram teme, HRVATSKI GLASNIK, priređivanjem ovog priloga, daje bar simboličan doprinos razjašnjenjima. Tim prije što Gospa iz Međugorja, kao mjesto višedecenijskog hodočašća, za be-ha katolike, ali i za ostale ima veće i sasvim drugačije značenje, kakvim ga prikazuju koje-kakvi svjetski nazovi znanstvenici.

Nepoznata povijest kaže da se 1991. i 1992. u Međugorju dogodio rat klanova u kojem su sudjelovali svi mještani, od kojih je više od stotinu mrtvih, nekoliko desetaka nestalih i više stotina izbjeglih. O tome je profesor Mart BAX, nizozemski antropolog, objavio, u nakladi amsterdamskog sveučilišta, knjigu "Međugorje: vjera, politika i nasilje u ruralnoj Bosni", koju se u radovima znanstvene zajednice u posljednje vrijeme nekritički mnogo citira. No, to ne bi bilo neobično da nije riječ o posve izmišljenom događaju, što je prvorazredni akademski skandal! Bax je izmislio "mali rat" klanova u Međugorju koji se tobože dogodio 1991. i 1992. i u kojem su sudjelovali svi mještani od kojih je više od stotinu mrtvih, nekoliko desetaka nestalih i više stotina izbjeglih. Na problem s Baxovom knjigom iz 1995. ovih je dana redakciju Jutarnjeg upozorila ekipa hrvatske Wikipedije, te smo provjerili istinitost navoda Baxova uratka.

Izmišlja ili prenosi laži

U Međugorju nitko nikada nije čuo za događaje koje spominje Mart Bax; ni obični ljudi, ni hrvatski sveučilišni profesori ni fratri, pa ni fra Ivan LANDEKA, međugorski župnik od 1991. do 2000., koji se "kroz maglu" sjeća Baxa. "Sjećam se da je dolazio niži čovjek, s bradicom. Razgovora o temama o kojima je pisao nije bilo. U njegovu članku je, koliko se sjećam, bilo govora o sukobu obitelji u Međugorju", prisjeća se fra Landeka. "Jedini sukob", priča fra Landeka, "u župi je bio prijepor između dva sela, Međugorja i Bijakovica, što je vezano za gradnju crkve pedesetih godina prošloga stoljeća. Naime, krajem XIX. stoljeća izgrađena je crkva, ali su župljani morali 1834. početi graditi novu crkvu zbog trusnog tla, i to samo stotinu metara dalje od postojeće. Nova crkva sagrađena je 1969. na darovanom zemljištu na području sela Međugorja, što se nije sviđalo mještanima Bijakovica. Čest je slučaj da se zbog lokacije na kojoj je se gradi crkva događao sukob. Jednom prigodom, na sv. Jakova, zaštitnika župe, pedesetih godina

XX. stoljeća, prilikom tučnjave na korzu stradao je jedan mladić. Takvo što uvijek povlači nove napetosti, ali u doba rata nikakvih sukoba tu nije bilo, ni ubojstava ni tučnjava. Moj je dojam da je Bax imao pogrešnog informatora, pogrešne izvore, ili nije razumio priču koju je slušao, pa je događaje iz pedesetih godina premjestio u ratne ili je namjerno napisao laži. Teško je reći o čemu je tu riječ. Sve su mogućnosti otvorene", pojašnjava fra Landeka i dodaje da je odmah nakon objavljivanja knjige 1995. župni ured u press-biltenu demantirao Baxove napise.

"Takvi tekstovi izazivaju pozornost, jer je prostor BiH zanimljiv za razne spekulacije zbog ratnih i drugih okolnosti. Za njih je Balkan divlje mjesto. U svim tim napisima ima više slojeva: najprije, to su tragovi Drugog svjetskog rata i zala koja su se dogodila, onda tragovi jakog srpskog utjecaja, zatim tragovi antiklerikalni i antikatolički. Mnoge ljude ne zanima bit Međugorja, koje ima svoje probleme i slabosti - kao hodočasnički fenomen. Oni žele Međugorje protumačiti više ideološko-sociološki, s grubo ateističkog polazišta", pojašnjava fra Landeka.

Mart BAX, koji se bavi političkom antropologijom, došao je u Međugorje sredinom osamdesetih s drugim motivima. Primijetio je da se u franjevačkim samostanima, npr. u Brabantu na sjeveru Belgije, koji su u sukobu s crkvenom hijerarhijom, redovito pojavljuje Gospa. Budući da su hercegovački fratri bili u sukobu s redovnom hijerarhijom i budući da se dogodilo ukazanje, Bax je došao to istražiti. Stoga je osamdesetih godina napisao nekoliko članaka o Međugorju; o tome kako komunističke vlasti kontroliraju vidiocete o sukobu franjevaca s mjesnim biskupom.

Srbi žive u Međugorju?

Mladen ANČIĆ iz Sarajeva, profesor na filozofskim fakultetima u Zadru i Mostaru, kao jedan od najboljih poznavatelja povijesti Bosne i Hercegovine, akademski skandal Marta Baxa pojašnjava drukčije. "Na intelektualnom tržištu postoji roba koja ima prođu i ona koja nema prođu. Pojava Gospe na tom tržištu je besmislena, tekstove o tome će čitati nas deset. Ali, ako naslovite knjigu "Rat u Bosni", to ima tržište. Bax je u početku napravio nekoliko svinjarija: Međugorje, koje se nalazi u srcu Hercegovine, postalo je ruralna Bosna; to je kao kada kažete da je Glasgow urbani Wales. Drugo, iz nekog čudnog razloga njemu se dogodilo da je ili izmislio priču o "malom ratu" ili, što je vjerojatnije, da mu je netko slagao", kaže Ančić.

"Taj mali rat", pojašnjava Ančić, "prema Baxovom se mišljenju, dogodio kad su se sukobili Hrvati i Srbi u Međugorju. On tvrdi da je u Međugorju izginulo preko

150 ljudi 1992. Kad sam naišao na te stvari, naručio sam i pročitao knjigu, onda sam išao u Hercegovinu pitati ljude zna li itko išta o tome. Naravno, nitko ništa. Nakon toga pošao sam tragom knjiga koje on citira. U sklopu te priče počeo je izmišljati novu povijest toga kraja. Kad idete njegovim bilješkama, uputama i referencama u bibliografiji, vidite da je sve to izmišljeno. On se poziva na stvarne radove u kojima nema toga o čemu piše. Drugo, vidi se da neke od knjiga koje citira nikad nije uzeo u ruke. Na engleskome je prije 1990. postojala Povijest Hrvata u srednjem vijeku, koju je napisao Stanko Guldsku, no on ne zna ni njegovo ime, iako ga citira", zaključuje Ančić.

Fikcijom do mekog uveza

"Sve je neistraženo, izmišljeno, on se služi nejasnim kategorijalnim aparatom. U njegovim se tekstovima, npr., četnici i ustaše pojavljuju nakon 1945. Njemu u komunizmu funkcioniraju četnici i ustaše, izmislio je srpsku seobu u Brotnju, a to su stvari da čovjeku mozak stane. Zato je on zanimljiv kao jedan od primjera onoga za što se u znanstvenim krugovima ustalo izričaj - balkanizam", dodaje Ančić. On vjeruje da Bax nije radio ni za čiji interes jer, "prema zaključku u knjizi, vidi se da to nije naručeno".

On je nezalica, loš antropolog, koji je htio kapitalizirati činjenicu da je bio u BiH u kojoj je izbio rat. Problem je kada to izda ugledna akademska nakladnička kuća i njegove budalaštine već su ušle u literaturu, u ozbiljnim knjigama, poput Michaela Manna, koji je napisao izvrsnu knjigu o etničkom čišćenju. Na nesreću, kao autoritet uzimate profesora antropologije iz Amsterdama, i ne provjeravate njegove navode. To se citira, jer iza toga stoji autoritet amsterdamskog sveučilišta, ugled nakladnika, a drugi pripadnici akademske zajednice nemaju vremena ni mogućnosti provjeravati te navode. Čovjek ne može vjerovati da si jedan ozbiljan znanstvenik to može dopustiti. Bax je, vjerojatno, htio zaraditi novac. Prema tehnologiji akademske zajednice, takva knjiga izlazi u 1000 primjeraka u tvrdom uzevu i, ako uđe u literaturu sveučilišnih kolegija, izlazi u mekom uzevu u nakladi od nekoliko tisuća komada - tumači Ančić.

Nula ubijenih, a ne stotine

Priča Marta Baxa potpuno je izmišljena, nema ničega što se referira na stvarno stanje. Ljudi u Međugorju na tvrdnje o stotinama ubijenih ostaju iznenađeni. Jer, tijekom rata u Međugorju nitko nije ubijen! Bax je iskonstruirao priču koja nema dodira s realnošću, a kad nekoga tobože citira - toga u tim djelima nema. On, recimo, citira Marka Vegu; uzmete Vegino djelo, tamo ni traga o tome. On citira tekstove do kojih

nitko ne može doći, ili čak ni ne postoje. Izmišlja stvari iz 13. stoljeća o prostoru o kojem se u tome dobu ništa ne zna. Izmišlja da se jedan rod doselio u Međugorje 1250., da ima svoj posjed, a nijednog pisanog traga nema iz toga doba - kaže Ančić.

Ivo ŽANIĆ, profesor na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu, koji se bavi tradicijskom kulturom, svojedobno je u tekstu "Hercegovački rat i mir" osporio Baxa u časopisu Erasmus. Žanić nije išao u dublju rasčlambu Baxovih besmislica, ali ga je kritizirao. "Pisao sam vrlo kritički o toj knjizi. To je djelo "nategnuto", nisam ulazio u detalje, ali bilo mi je jasno da je to "puno rupa", rekao je Ivo Žanić te dodao kako "ljudi u Međugorju najbolje znaju" da se to o čemu Bax piše uopće nije dogodilo. Budući da Baxu nisu jasne razlike između Hrvata i Srba, neki su beogradski "akademski" krugovi počeli zlorabiti njegovu nekompetentnost. Nebojša POPOV, nekadašnji utemeljitelj Ujedinjene jugoslavenske inicijative (UJDI), u beogradskoj je Republici hvalio Baxa. Zbog potreba pisanja teksta Popov je 2002. otišao u Međugorje, gdje ga je dočekao i počastio Pero Buntić, trgovac suvenirima i vinom na malo.

Ivica LUČIĆ, profesor povijesti XX. stoljeća na Filozofskom fakultetu u Mostaru i suradnik Hrvatskog instituta za povijest, drži da je Baxova knjiga primjer poluorijentalizma, viđenja Hercegovine kao prostora u kojem žive "divlji violentni drugi", a moguće da je "knjiga naručena te je trebala postići političke ciljeve i potvrditi stereotipe". Prema Lučiću, izlet Nebojše Popova u Međugorje imao je sličan cilj: "Slika koju je Popov mogao steći iz razgovora s domaćim ljudima nije mu odgovarala pa se pozvao na Baxa. Citirajući ga, napisao je da je od svibnja 1991. do srpnja 1992. izbio mali rat u kojem je sudjelovalo tri tisuće seljana i u kojem je bilo 140 ubijenih, 60 nestalih i 600 izbjeglih iz Međugorja."

Popov navodi "detalje" da su tijekom rata klanova odsijecane ruke, noge, udovi i da je to tu dio tradicije ratovanja. "Problem BiH i država bivše Jugoslavije je da ima malo znanstvenih radova iz novije povijesti, temeljenih na činjenicama i dokumentima. Umjesto znanosti, prevladava ideologija i propaganda. Kad se to promijeni, past će mnogi mitovi", zaključio je Lučić.

Priredio: N. J. IVANOVIĆ

U Međugorju je od 1. do 6. kolovoza 2008. održan devetnaesti Mladifest, međunarodni molitveni susret mladih pod geslom *Primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit će mi svjedoci*. Festival je glazbom pratio međunarodni zbor i orkestar pod ravnanjem profesora Martina Pere Borasa. U zboru i orkestru je sudjelovalo desetak mladih iz 21 zemlje. Na Festivalu je bilo blizu 50.000 mladih iz oko 60 zemalja cijeloga svijeta.

Mladi iz Tuzle već jedanaest godina u privatnom aranžmanu idu na Festival. Ove je godine u Međugorje otišlo 12 mladih, od kojih je čak sedmero bilo dijelom zbora i orkestra.

Kao i svih prethodnih godina i ove je za međugorski festival vladao veliki interes medija, kako domaćih, tako i inozemnih. Radio Marija iz Austrije je cjelokupni program, simultano preveden na njemački jezik, preuzimao za prostor Austrije. Festival je bio direktno prenošen i preko interneta na njemačkom jeziku (www.kath.net i www.kathtube.org). Na taj je način na Mladifestu sudjelovalo još i dodatnih više od 45.000 mladih. Meksička katolička televizija Maria Vision također je snimala ovogodišnji Festival mladih, a Radio postaja MIR Međugorje program je prenosila preko svojih frekvencija.

Tijekom cijelog festivala, od rane zore do dugo u noć, stotine svećenika bilo je mladima na raspolaganju za svetu ispovijed.

Neki statistički podatci s Festivala mladih 2008

na Festivalu su sudjelovali mladi iz 60 zemalja svijeta, sa svih kontinenata krunica i molitva vjernih tijekom Festivala molila se na ukupno 27 jezika 22 prevoditelja su simultano prevodila program s hrvatskog na 15 svjetskih jezika za vrijeme Festivala na sv. Misama dnevno je prosječno koncelebriralo 375 svećenika prosječno je podijeljeno više od 20.000 sv. pričesti dnevno na sv. Misama

Zlatko Špoljarević

Futura Multimedia
doo za marketing i informacione tehnologije Tuzla

Ne dozvolite da Vam najljepše životne uspomene ostanu nezabilježene!!

Profesionalno snimanje video kamerom
Dobijate obrađeni materijal na DVD-u sa poglavljima 300 KM

Profesionalno fotografisanje
svadbe, krštenja, krizma...
Dobijate album sa 20 fotomontaža i 30 ostalih fotografija, sve fotografije na DVD-u ... 300 KM

www.fmm.ba 062/181 282

Članovi zbora i orkestra

Poezijom do prijateljstva

PROMOVIRANE KNJIGE AUTORICA:

LJILJANE TADIĆ, AMELE ISOVIĆ I KATARINE KOLARIĆ — JERKOVIĆ

Na brčanskom korzu su u drugoj polovici srpnja promovirane tri knjige poezije u izdavaštvu UG „ES-SEGG“ iz Osijeka. Bosnu i Hercegovinu predstavile su **Ljiljana Tadić i Amela Islamović** svojim novim djelima, zbirkama pjesama „*Palimpsest dvadesetih*“ i „*Hvala ti za osmijeh*“. **Katarina Kolarić** — Jerković

svojom zbirkom „*Finoća baršuna*“ predstavila je R Hrvatsku. Kako ju Brčaci zovu, međunarodna književna večer na otvorenom održala se u okviru književno — kulturne manifestacije „**Književni četvrtak br. 7**“, a u organizaciji Književnog kluba pod pokroviteljstvom Vlade Brčko distrikta pred oko tri stotine ljubitelja lijepe poezije.

„U odnosu na moj prvijenac, „*Sve moje boje*“, ovo djelo kroz raznolike motive o ljubavi i životu ima kvalitetniji strukturalni književni izraz, formu i sadržaj“, rekla je za Tuzlanski list Ljiljana Tadić, čije je djelo predstavila Jerkovića.

Nakon obraćanja Suveda Alagića, predsjednika KK-a pri predstavljanju zbirke „*Hvala ti za osmijeh*“ nastupili su i drugi pjesnici, članovi brčanskog Književnog kluba: **Mirjana Đapo, Slađana Jovičić, Nataša Subašić, Neda Čajević, Izabela Pop-Kostić i Željana Nikolić.**

S obzirom na dobru suradnju i prijateljske odnose dvije zemlje, prisutnima se obratio i hrvatsko-njemački izdavač **Ilija Matić**, najavivši nove promocije knjiga u BiH i Hrvatskoj članova Književnog kluba i UG „ESSEGG“.

I. T.

GAREVAČKI SVEĆENIK VLADO JAGUSTIN IZDAO KNJIGU “BURIČA ŠTALA”

Uoči “Dana sjećanja” na žrtve Burića štale u Garevcu, 24. svibnja 2008. godine izašla je knjiga “Burića štala” autora vlč. Vlade Jagustina. Knjiga na temelju dokumentirane građe govori o stradanju i broju žrtava Drugog svjetskog rata, a posebno o žrtvama iz Burića štale.

Kako nam je kazao autor, temeljni dokument koji je korišten u obradi ove tematike jest dopis koji je modrički župnik Franjo Jurić 1946. godine službeno poslao na Nadbiskupski ordinarijat vrhbosanski u Sarajevu gdje spominje da je u štali bilo oko 500 zatvorenika, te poimenično navodi imena 251 stradalnika Burića štale. O Burića štali već su u svojim knjigama govorili pojedini autori iz Posavine, no kako nam je kazao vlč. Vlado, iznesene su i neke neistine i krivi neutemeljeni podaci što ga je i ponukalo da se upusti u ovaj mukotrpan posao i na temelju dokumenta podastre podatke o ovom zločinu. “Spominjali su pojedini autori iz Posavine u svojim knjigama žrtve Burića štale, ali izašlo je dosta netočnih podataka. To je mene prije jedno četiri godine zairitalo i odlučio sam istražiti po dokumentima, Matice župskih ureda, arhivu. . . Krenuo sam od modričke arhive gdje sam našao jedan dopis Ordinarijatu u Sarajevu iz 1947. godine u kojem tadašnji župnik traži da se Ilija Stojanović proglasi mrtvim kako bi se njegova žena mogla preudati. U tom dopisu je spomenuto da je poslan popis nestalih iz Burića štale 1946. godine kojim je traženo da se oni proglase mrtvima. Taj dokument sam tražio u Nadbiskupijskom ordinarijatu u Sarajevu i dobio sam popis s 251 imenom. To je temeljni dokument, a onda sam išao po Maticama svih župa okolo i kao rezultat istraživanja proizišla je ova knjiga koja donosi podatke o stradanju u ovim krajevima”. Knjiga osim popisa Garevljana likvidiranih iz Burića štale donosi i popis nestalih iz ostalih sela modričke župe, puštenih iz Burića štale, popis poginulih izvan Burića štale, poginulih iz ostalih sela modričke župe, imena osuđenih nakon rata kao i imena ubijenih svećenika u blizini Garevca. Knjiga sadrži i kopiju dokumenata o popisu zarobljenih, te prisjećanje svećenika Ante Burića koji je kao dječak preživio sve to i čija je obitelj kao i sve ostale u ovom kraju, a skoro da nije bilo ni jedne obitelji iz koje bar jedan član nije ubijen, proživljavala i nosila tugu Garevca. Kako je navedeno u knjizi, petnaestak dana poslije službenog proglašenja svršetka Drugog svjetskog rata i kapitulacije njemačke vojske, na području između rijeka Save i Bosne održavale su se i borile jedinice hrvatske vojske sastavljene od boraca s tog područja i prekobosanskih sela iz općina Modriča i Gradačac. Kada je bilo jasno da nema smisla više boriti se, uslijedilo je opće rasulo. Jedan dio se povukao preko Hrvatske dok se drugi dio, većinom iz općina Modriča i Gradačac predao partizanima 24. svibnja 1945. godine. Svi koji su se predali bili su zat-

voreni u štalu Pere Burića iz Garevca. Jedan manji dio bio je pušten dok je većina likvidirana na Pašincu, na Bajeru Bosne u tzv. Topoliku i na Savi u Bosanskom Šamcu. O stradanju Burića štale bilo je zabranjeno i govoriti, a kamoli pisati kroz čitavih 63 godine od kako su oni pobijeni. Nije se čak smjelo pričati ni u kućama, šaputalo se. Nakon tog zločina ostalo je oko 300 udovica s malom djecom. Danas u Garevcu živi još nekoliko svjedoka tog zločina za koji nikad nitko nije odgovarao, a Garevljani su i poslije toga dugi niz godina bili pod komunističkom čizmom. Naime, sve-

ćenik Anto Burić osvrćući se ukrato u svom prisjećanju i na poratni Garevac navodi kako su Garevljani i dalje živjeli kao po kaznama. Poštanski ured bio je u srpskom selu Miloševac gdje Garevljani i dan danas odlaze po dokumenta jer je tamo prenesen matični ured i matične knjige iz Garevca. Iako je nebo iznad Garevca bilo iskrižano dalekovodima, Garevac je struju dobio tek 1964. godine, a telefon polovicom devedesetih. Kada je Šamac povezan asfaltnom cestom koja prolazi kroz Garevac sa Sarajevom, asfaltirana je dionica od Bosanskog Šamca do ulaza u Garevac. Garevac je preskočen i nastavljen je asfaltiranje od Modriče do Doboja. Kada je i ta dionica završena, tek tada vraćeni su strojevi i asfaltiran dio kroz Garevac. Kako navodi vlč. Anto, htjelo se Garevljanima reći da još nisu dovoljno okajali svoje “grijehe” prošlosti. Koliko je bilo zabranjeno govoriti o stradanjima u Garevcu govori i činjenica da ni nakon toliko vremena nitko se nije usudio žrtvama podignuti spomen obilježje. Tek prije nekoliko godina župnik u Garevcu je inicirao otkupljivanje štale koja je još uvijek u dobrom stanju. To je sada spomen kapela u kojoj je autor ove knjige, vlč. Vlado Jagustin postavio izložbu arhivskih dokumenata i fotografija tako da se na taj način može ukazati na godišnjicu stradanja. Godišnjica stradanja obilježava se tek u zadnjih nekoliko godina misom ispred Burića štale.

Vlč. Vlado Jagustin rođen je 16. kolovoza 1957. godine u Garevcu. Osnovnu školu je završio u Donjim Kladarima, a srednju u Zadru. Teologiju je studirao u Sarajevu gdje je 1985. godine zaređen za svećenika. Sada je župnik u Žvinicama. Osim knjige “Burića štala” izdao je i brošuru o posljednjem glagoljašu u BiH don Jakovu Čoti i glagoljici u BiH, a u pripremi je i nova knjiga, no obzirom da je riječ o zahtjevnom poslu koji iziskuje pored istraživanja i prijevod dokumenata s latinskog jezika, vlč. Vlado je mišljenja da je još preuranjeno za objavu.

Ankica S. Č.

Kulturna ponuda u Tuzli tijekom ljeta?!

Svake godine sve je više turista koji dolaze u Tuzlu. Sve uglavnom privlače slana jezera, sojeničko naselje, ali i druge turističke ponude kojim ova županija obiluje. U vrijeme ljetnih vrućina Tuzla uvijek oživi. Podatak da je u prošlu nedjelju Slana jezera u Tuzli posjetilo 12.000 ljudi govori da ovaj grad obiluje onima koji su željni odmora i sunca. Tako će veliki broj Tuzlaka reći da kulturnih događanja ima, ali da se na turizam posebno ne osvrću, dok će Tuzlanke konkretno reći što ih boli.

„Ipak mislim da kulture nema dovoljno u našem gradu, najgore mi je što nemamo kina. Ipak smo mi dosta veliki grad, a nemamo kina. Mislim da bi se naše vlasti u Tuzli trebale malo zabrinuti gdje im omladina izlazi“, kaže Tuzlanka Emina Kuduzović. Za još jednu Tuzlanku Maru Lovrić u vruće ljetne dane je najgore što ni sama svoje prijatelje navečer nema gdje izvesti. „Nažalost, nemamo baš bogatu kulturnu ponudu. Lijepo je što imamo jezera, ali navečer se na ta jezera ne može ući, tako da smo prisiljeni šetati po gradu, u kojem se na svakom koraku čuje veoma glasna narodnjačka glazba čiji mi baš i nismo ljubitelji. Do prije samo nekoliko godina bilo je ljeta kada kulturna ponuda u Tuzli nije bila na nekoj zavidnoj razini. Ipak Ljeto u Tuzli ove godine obuhvaća 20 likovnih, glazbenih, kazališnih, plesnih, ali i sportskih događanja.“

Ernesa Mešić šefica službe za društvene djelatnosti Općine Tuzla ističe da su Tuzlaci ipak kulturno osviješteni, te da svatko ima afiniteta prema različitim kulturnim ponudama. „Ja veoma često osluškujem koliko su ljudi zadovoljni ili nezadovoljni. Kada napravim usporedbu ipak je više onih koji su zadovoljni i uvidjela sam da nam je povećana ciljna skupina. Mi se posebno hvalimo književnim susretima **Cum grano salis** i na njih smo posebno ponosni, jer to je projekt koji je bio u okviru Ljeta u Tuzli, a sada je već izrastao u jedan samostalni mega projekt“, kaže za naš list Ernesa Mešić. Od 25. kolovoza do 30. listopada u Tuzli će se održati tradicionalni 13. bijenale portreta u oblasti crteža i grafike u Međunarodnoj galeriji portreta. Ova Galerija je svakodnevno otvorena, ali njezin direktor **Čazim Sarajlić** kaže da je ona veoma malo posjećena i upozorava na kulturnu osviještenost građana. „Kultura je onakva kakvu zaslužujemo, ja vrlo često kažem da je kod nas prisutna manifestacijska kultura i nažalost ona je na veoma niskim razinama. U Tuzli imamo brojčano jako veliki Univerzitet, ali gotovo da Galeriju nitko ne posjećuje. Kod nas vam se sve svodi na Seku Aleksić i Mileta Kitića“, ističe Čazim Sarajlić. Iako kulture manjka, kulturno povijesna baština se još uvijek dovoljno ne posjećuje, Tuzla će uskoro uz slana jezera i sojeničko naselje imati i slane slapove, pa će tako turistička ponuda od 20. kolovoza biti bogatija za još jednu slanu atrakciju neviđenu na svijetu.

Maja Nikolić

IZMEĐU EU I BALKANA: Na koju stranu će otići Bosna i Hercegovina

VRIJEME KULTURE NEKULTURE

Nakon što je u prosincu prošle godine parafirala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa Europskom unijom, Bosna i Hercegovina je isti konačno potpisala sredinom lipnja mjeseca.

Tako je naša zemlja bar nakratko prestala biti crna rupa na Balkanu i u regijunu. S obzirom da su sve države u susjedstvu u dobroj mjeri ispred nas kada je riječ o pristupnim pregovorima sa Unijom. Što se posebno odnosi na susjednu Hrvatsku.

Ostaje da vidimo koliko će građani Bosne i Hercegovine u godinama koje su pred nama uspjeti da poprime europske konture ponašanja i življenja. Ili ćemo i dalje ostati vjerni svojoj balkanskoj tradiciji, iz njenih primitivnih kutova.

Postupak oko ulaska jedne zemlje u Europsku uniju je dugogodišnji proces, koji sa sobom nosi niz prepreka koje valja ukloniti na putu za Europu.

Sam postupak pregovaranja oko ulaska u Uniju, osim onog formalno — političkog, za koji je zadužena naša izvršna, zakonodavna i sudska vlast, ima i dio koji se odnosi na same građani čija zemlja želi postati članica EU.

Neka nepisana europsko — briselska pravila nalazu da građani čija zemlja ulazi u Uniju moraju što više osuvremeniti svoje načine razmišljanja. Koji ne smiju biti zasnovani na mnogobrojnim tradicionalnim predrasudama, kao produktu neinformiranosti i loše tradicije.

Razmišljanja jednog prosječnog bosanskohercegovačkog građanina moraju striktno biti prožeta potpunom slobodom pojedinca, poštivanjem drugog i drugačijeg, ekonomskom liberalizacijom tržišta, kulturom kreativnog dijaloga, podizanjem građanske svijesti o značaju obrazovnog i kulturnog života svakoga pojedinca.

Teško da ćemo se mi u Bosni i Hercegovini tako lako naučiti na ove europske principe življenja i razmišljanja. Bit će potrebno dosta truda, muke i znoja. Jer što za prosječnog BH građanina znači kultura, kao široki spektar pojmova, kada na ulici pljuče, psuje, ili baca žvakaču gumu na trotoar?!

Da li kultura iz BH ugla znači ne ustati starijoj osobi u gradskom autobusu, ili joj ne pomoći da sigurno pređe preko pješačkog prijelaza?!

Ovdje je nekultura, kako ona individualna, tako i kolektivna, uvijek imala prednost u odnosu na kulturu.

Nekako se čak može i reći da je «griješ» biti kulturan u današnjim bosanskohercegovačkim okvirima. Ovdje se kulturni obrasci doživljavaju kao odsutnost individue u odnosu na kolektivno stanje nekulture svijesti.

Pričati o kulturnim obrascima ponašanja i življenja u Bosni i Hercegovini i više je nego nezahvalno. Ukoliko kažete da ste prije nekoliko dana posjetili reprezentativnu izložbu akademskih slika, ili bili na koncertu ozbiljne muzike, premijeri Krležinih Glembajeva, odmah će vas početi doživljavati kao čudake i neprijatelje.

Jer u trenutnom bosanskohercegovačkom vremenu kulture nekulture, puno je značajnije otići na koncert narodne glazbe, ili nekome nešto krajnje ružno napraviti.

Samo loša vijest ovdje se, na brdovitom Balkanu tretira kao vijest. I samo takva vijest nosi poruku masama. A masa ne voli kada se netko na bilo koji način izdigne i odvoji mimo nje. Stoga će biti teže, nego u ostalim zemljama koje su prošle europske faze prije ulaska u Europsku uniju, ovdje u Bosni i Hercegovini građane probuditi i osvijestiti. Te ih odvesti na pravi europski put, gdje se jedino ima težinu kultura u pravom smislu riječi. Kako ona individualna, tako i kolektivna kultura.

Buđenjem kolektivnog prepoznavanja samog značaja pojma kulture država sebi dugoročno može osigurati mirniju i sigurniju budućnost. Dokazano je da su kulturno jake nacije daleko ekonomski ispred ostalih zemalja. Zato ne treba da čudi što mnogi briselski diplomati, u vrijeme kada Bosna i Hercegovina polako otvara dugogodišnji proces oko ulaska u Uniju, glorificiraju značaj kulture i ekonomije za razvoj jedne zemlje. Jer sa trenutnim bosanskohercegovačkim vremenom kulture nekulture, šanse za što bržim ulaskom u EU i nisu toliko dobre.

Bez ulaska u EU nema ni jake ni sigurne Bosne i Hercegovine.

Džanan Ribić

AKCIJA PAVIĆ KOMERC TUZLA

do PAVIĆ KOMERC
Ljepunice bb
75 000 Tuzla
Tel: 035/384 487

“KLJUČ U RUKE - UŠTEDA IZ SNOVA”

Budite brzi i sklopite Ugovor o kupovini vozila iz proizvodnog programa CITROËN.

Ne propustite ovu fantastičnu ponudu!

**KREDIT BEZ ŽIRANATA DO 7 GODINA
KAMATNA STOPA VEĆ OD 6,7%
MOGUĆNOST KUPOVINE PO SISTEMU STARO ZA NOVO**

U TUZLI OTVOREN TURISTIČKO-INFORMATIVNI CENTAR

U organizaciji Turističke zajednice Tuzlanske županije na Solnom trgu je 18. kolovoza otvoren Turističko-informativni centar Tuzla.

Kako je prigodom otvorenja istaknuo direktor Turističke zajednice TŽ **Almazaga Čatović**, o opravdanosti i značaju otvaranja Turističko-informativnog centra u Tuzli najbolje govore podaci da je zahvaljujući između ostalog i aktivnostima Turističke zajednice TŽ samo u prvih sedam mjeseci ove godine na ovim prostorima boravilo oko 40% više domaćih nego inozemnih gostiju u odnosu na isti period u prethodnoj godini. Tijekom 2007. i 2008. godine Turistička zajednica je sudjelovala na preko 100 domaćih i inozemnih sajmova gdje su prezentirali turističke potencijale Tuzle, Tuzlanske županije, BiH i regije. „Grad Tuzla sa svojim kulturno-povijesnim znamenitostima, s Panonskim

jezerima, a uskoro i slapovima, zaštićeni pejzaž Konjuha, Djevojačka pećina, Srebrenička tvrđava – boravište bosanskih banova, Grad Zmaja od Bosne sa Haznom, Vidarom i Ilidžom, kao i drugi gradovi naše županije koje krasi ona naša domaća otvorenost, odavno zaslužuju otvaranje suvremenog Turističko-informativnog centra koji će putem interneta, mapa, prospekata, afiša i drugih oblika prezentacije nama i svijetu pokazati vrline naših ljudi i ljepote prostora na kojima živimo“, istaknuo je Čatović. On je iskazao uvjerenje da će ovaj Centar u suradnji s institucijama za zaštitu prirodnih i kulturno povijesnih resursa kao i institucija koje kreiraju ukupni gospodarski razvoj, uspjeti adekvatno doprinijeti ukupnom razvoju BiH.

Tuzlanski načelnik **Jasmin Imamović** je istaknuo potrebu za gradnjom manjih hotela kako bi na taj način zadovoljili potrebe sve većeg broja turista koji dolaze u Tuzlu. „Jako veliki broj turista sa strane dolazi i mi već imamo problem smještaja. Pozdravno je što se popravljaju Hotel Tuzla ali taj hotel će imati pet zvjezdica i bit će onih koji neće moći platiti spavanje. Zato mi iniciramo gradnju malih obiteljskih hotela. Građane Tuzle koji žele dijelove kuća, kuće ili stanove iznajmiti pozivamo da se prijave u ovaj Turistički info centar. Komisija će izvršiti kategorizaciju kako bi objekti bili uvršteni u ponudu“, kazao je načelnik Imamović ističući veliki značaj ovog centra.

Otvorenju Centra bio je nazočan i predsjednik Turističke zajednice Federacije BiH **Enes Arifhodžić** koji je kazao da je otvaranje jednog ovakvog centra prije svega korisno za razvoj turizma. „Naš je cilj da svi predjeli u BiH na određeni način mogu da predstavljaju svoje turističke potencijale kako u našoj zemlji tako i na međunarodnim sajmovima i manifestacijama. U tom smjeru idemo i ovaj Centar i njemu slični predstavljaju najbolji mogući način za brz i adekvatan protok informacija i saznanja“, kazao je Arifhodžić.

Na osnovu podataka prikupljenih od strane stručnih službi Turističke zajednice TŽ u prvih sedam mjeseci ove godine u TŽ je boravilo 20.182 gosta, a realizirano je 60.983 noćenja s indeksom rasta od 153 u odnosu na lani.

Ankica S. Č.

SLANA JEZERA DOŽIVJELA TURISTIČKI VRHUNAC

Ove godine turistička sezona u Tuzli doživljava vrhunac i prema broju posjetitelja obara sve rekorde. Samo u proteklih desetak dana Panonska jezera u Tuzli posjetilo je oko 70.000 gostiju, kako iz Tuzle, Tuzlanske županije, tako i iz svih gradova Bosne i Hercegovine. Jedne nedjelje na Panonici je prodano 12.000 karata. Svi posjetitelji imaju priliku uživati u čistoj slanoj vodi i okolišu, jeftinoj i dobroj usluzi uz apsolutnu sigurnost gostiju na plažama i u vodi. Spasilačko-redarska služba stalno prati kupaće i osigurana je maksimalna medicinska pomoć uz stalno prisustvo ekipe Hitne pomoći, volontera Crvenog Križa.

„Kada se u Tuzli govori o turizmu, onda je to uvijek priča o Panonici, jer je ona naša glavna turistička atrakcija“, kaže direktor Panonike **Maid Porobić**. Tuzla je dvije godine zaredom dobila zlatnu turističku ružu, a sve zbog toga što ovaj grad maksimalno ulaže u turizam. „Panonika se spominje u bilo kojem gradu u BiH, nama dolaze gosti kako iz federacije tako i iz Republike Srpske. Prošle godine smo imali goste iz Njemačke, Norveške i Švedske. To su bili naši ljudi koji nisu željeli ljetovati negdje na Jadranskom moru već su se odlučili za Panonsko jezero“, kaže za naš list Maid Porobić i ističe da se Panonika deklarirala kao pravo turističko odredište.

Međutim, ono što je najzanimljivije kod ove vode jest njezina slanost koja je gotovo u istom omjeru kao i u Jadranskom moru. Osim toga voda je dosta ljekovita, pa se već u ranim jutarnjim satima na jezerima mogu vidjeti kupaći koji prije odlaska na posao odlaze na kupanje. „Kupanje u panonskom jezeru je u svakom slučaju preporučljivo za one ljude koji imaju problema s kostoboljom i disajnim organima. To govori da se mi bavimo i jednim vidom zdravstvenog turizma“, ističe Porobić. U posljednjih pet godina koliko Panonika djeluje još nijedan vid zaraze se nije dogodio. Naime, održavanje čistoće vode vrši se preko najmodernijih sustava čišćenja, a tri puta tjedno voda se analizira u zavodu za javno zdravstvo.

Politika Općine Tuzla i Uprave Panonike jest da građani uvijek imaju jednu dobru i jeftinu uslugu. Dnevna karta je 2.50 KM, a za umirovljenike i djecu do sedam godina 1.50 KM. Cijene se nisu mijenjale posljednje dvije godine. Postoje i sezonske karte na koje popust ide i do 40%. Cijena sezonske karte je 60 KM, a za umirovljenike 40 KM. Ipak, Panonika još uvijek nije samoodrživa, ali u skorije vrijeme će sigurno biti. „Panonika je javno dobro našeg grada, ona služi na dobrobit svih građana. Nakon zatvorenog ciklusa infrastrukturnih gradova, ući će se u uređivanje unutrašnjosti panonskih jezera da bi se dosegli standardi svjetskog vodnog parka što se odnosi na standarde ugostiteljstva i zabavnog parka.

Iz Panonike još kažu da ovakva izuzetna posjeta kompleksu Panonskog jezera potvrđuje privrženost građana Projektu Panonskog jezera i opravdava politiku Općine Tuzla i Uprave Panonika o zadržavanju niskih cijena usluga na kompleksu, čime je boravak na jezeru omogućen svim građanima.“

Maja Nikolić

NEDIM NIŠIĆ SUDJELOVAO NA OLIMPIJADI U PEKINGU

Nedim Nišić, mladi reprezentativac BiH u plivanju i član plivačkog kluba Zmaj Alpam iz Tuzle otputovao je na Olimpijske igre u Peking. Za njega je priređen svečani ispraćaj u kojem su sudjelovali predstavnici županijske i općinske vlasti iz Tuzle. Vlada Tuzlanske županije podržala je Nedima s 10.000 KM čime je Nedim veoma zadovoljan.

Nedim se intenzivno pripremao za odlazak, a mjesec dana proveo je i u Hrvatskoj na pripremama. „Plivao sam u međuvremenu i na državnom prvenstvu BiH u Trebinju. Posebno me raduje to što sam na posljednja dva natjecanja, ali i u protekla dva tjedna plivao veoma dobro, pa čak i bolje nego što sam i sam očekivao. To mi daje neki poticaj da bi u Pekingu moglo biti jako dobro“, kaže za naš list mladi olimpijac Nedim Nišić. Dodaje da se uvijek mora suzdržati od očekivanja. „U plivanju se radi cijelu godinu, pred kraj priprema uvijek se radi dosta intenzivnije. Posljednji mjesec mi govori da će sve biti jako dobro, ali ja ću se ipak suzdržati. Isao sam na Olimpijske igre s najboljim očekivanjima i zadovoljan sam postignutim“, rekao je Nišić.

Pored Vlade Tuzlanske županije Nedima je s 10.000 KM podržala i Općina Tuzla. Na naš upit je li dovoljna ta potpora, Nedim kaže da je taj novac koji je dobio fantastičan, ali da nedostaje kontinuirana potpora. „Ako se hoćete ozbiljno baviti ovim sportom, on je veoma skup, jer zahtjeva dosta priprema, a te pripreme su obično na nekim mjestima gdje su aranžmani veoma skupi. Ovu podršku koju sam dobio je odlična, ali ova financijska sredstva su dovoljna za posljednjih par mjeseci. Za jednog ozbiljnog sportaša i šampiona onda četiri godine za redom se ovako treba raditi i da Vlada svaki mjesec financira i podržava sportaše“, ističe Nišić i dodaje da se nada da će Vlada imati i dalje sluha za sportaše i u njih ulagati.

Ministrica obrazovanja, nauke, kulture i sporta u Vladi Tuzlanske županije Mirzeta Hadžić Suljić rekla je za naš list da ova Vlada pažljivo prati razvoj sporta u Tuzlanskoj županiji, a posebice uspješne sportaše. „Bez masovnog sporta nema ni kvalitetnih sportaša i obratno. Moramo podržavati taj masovni sport, pa makar to bilo i kroz sportske klubove da bismo dobili ovakve vrhunske sportaše“, kaže Ministrica obrazovanja. Dodaje da čim se u Ministarstvu saznalo da Nedim postiže dobre rezultate, Vlada je odlučila podržati sportaše kao olimpijske nade. „Mi smo tada samo mislili i nadali se da imamo olimpijce. Sada kada stvarno i imamo Olimpijca podržali smo određenim novčanim sredstvima, tako je Nedim dobio 10.000 KM, a njegov trener 5.000 KM“, pojasnila nam je ministrica Hadžić – Suljić.

Maja Nikolić

POČINJE GRADNJA NOVOG STADIONA U TUZLI

Stadion svjetskog kalibra prema standardima UEFA-e trebao se uskoro početi graditi i u Tuzli. Naime, od pet pristiglih projekta od kojih je svaki zaslužio posebnu pozornost, ipak je pobijedio jedan, i to Direkcije za izgradnju Tuzla. Predviđena ekonomska vrijednost projekta je oko 22 milijuna KM. Sve sugestije koje su upisane u Knjigu utisaka uzete su u razmatranje. Nakon odabira Idejnog rješenja Stručna komisija je razmotrila cijenu, rok, uklapanje u ambijent, estetiku, ukupnu vrijednost, te odabrala najpovoljnije rješenje.

Idejno rješenje novog stadiona

Aner Čanović, član Komisije za evaluaciju prispjelih ponuda, na pitanje što im je posebno bilo bitno kod ocjenjivanja prispjelih radova rekao je da postoji nekoliko bitnih karakteristika koje su vrlo važne pri ocjenjivanju jednog ovakvog kapitalnog objekta, a to su funkcionalnost, racionalnost, iskorištenost prostora. „Bitno nam je i da zadovolji bar minimalne potrebe sportskih klubova, minimalno 20.000 sjedišta s pratećim sadržajima, likovno rješenje, uklapanje u ambijent i drugo. Bitna je i cijena koštanja, mada mi arhitekti, nećemo puno ulaziti u orijentacionu cijenu koštanja objekta“, kaže Čanović.

„Modul“ i Direkcija za izgradnju osvojili su drugo mjesto, treće mjesto zauzeo je arhitektonski atelje „Ambijent“ iz Tuzle. „Općina Tuzla je iz proračuna izdvojila dva milijuna KM, a stadion će se graditi fazno, koliko novčana sredstva budu dozvoljavala“, kazao je **Bahto Mekić**, predsjednik stručnog tima za realizaciju projekta izgradnje i rekonstrukcije gradskog stadiona „Tušanj“. Međutim, kako se i pretpostavljalo, najveći problem predstavlja novac. „Uputili smo dopis i Vladama FBiH i TŽ. Oni su obećali dati novac. Međutim, mi smo spremni svejedno graditi stadion i od naših novaca pa koliko god to bude trajalo“, rekao je Bahto Mekić. Postojeći stadion Tušanj izgrađen je 1957. godine, tada je to bio dobar, funkcionalan stadion koji je zadovoljavao potrebe. U stadion nije ulagano puno, te je vremenom devastiran, a potrebe građana Tuzle su nadišle njegove kapacitete. Javila se potreba za izgradnjom novog stadiona na istom mjestu, iz više razloga, a jedan je i privlačenje investitora da ulažu i u zapadni, zapostavljeni dio grada. „Skoro dvije godine smo se borili dokazati da je stadion Tušanj u vlasništvu Općine Tuzla odnosno svih građana Tuzle“, kazao je gradonačelnik Tuzle **Jasmin Imamović** i dodao da budući stadion ne pripada nikom drugom osim Tuzlacima. „Drago mi je i veoma sam ponosan što sudjelujem u jednom povijesnom projektu. Moji suradnici, a prije svega **Adi Kujadinović** zaslužni su za ovo. Moramo sve kapacitete iskoristi, uvesti i drugu smjenu, neradne pretvoriti u radne dane da ispoštujemo rokove, te da Tuzla na kraju dobije ono što zaslužuje, a to je stadion“, rekao je **Enver Bijedić** direktor Direkcije za ceste.

Arhitekta **Adi Kujadinović** autor projekta, smatra da je pred njima veliki zadatak, u tijeku su razgovori o formiranju tima koji će raditi na projektu. Trenutno se očekuje raspisivanje tendera za najpovoljnijeg izvođača radova. Općina Tuzla osigurala je 2 milijuna KM, očekuju da će Vlada TŽ ispuniti obećanje, te svake godine za izgradnju stadiona izdvajati iz proračuna TŽ po milijun KM da se osigura kontinuitet gradnje. Za sada se radi prvo sjeverna tribina.

Maja Nikolić

Promocija u Driječi

MIJO JURIĆ OSAMNAESTO PROLJEĆE

U sklopu tradicionalne kulturno običajne manifestacije *Drjenačko sijelo*, dana 8. kolovoza 2008. godine, u Driječi je predstavljena knjiga *Osamnaesto proljeće* autora Mije Jurića, rođenoga 1953. godine upravo u Driječi. Organizator ove promocije bila je Javna ustanova *Gradska knjižnica* iz Čelića, općinskog središta kojemu pripada i ovo mjesto. Uz brojne mještane, te večeri u mjesnoj čitaonici našli su se i brojni uglednici poput uvaženoga gospodina Seada Muminovića, dugogodišnjega i aktualnoga načelnika općine Čelić, gvardijana tuzlanskoga fra Zdravka Anđića, drjenačkoga župnika fra Marka Antića, mladih drjenačkih redovnika fra Leona Kikića i fra Franje Ninića.

Promotori su bili g. Amel Mehanović, ravnatelj JU *Gradska knjižnica*, Amila Šadić, profesorica, fra Josip Zvonimir Bošnjaković i autor Mijo Jurić.

U uvodnoj riječi g. Mehanović napominje da je knjiga *Osamnaesto proljeće* važan dokument iz nedavne povijesti i ovih prostora, te da je ona osim što je hrvatska, itekako i bošnjačka i bosanska knjiga. „Ovo je istinita, dokumentarna priča, historijski pečat osobnih doživljaja, podsjetnik kako je bilo živjeti u jugodiktaturi, gdje su i sitnice bile dovoljne za zlostavljanje i nesreću kako optuženoga pojedinca, tako i za njihove porodice“, naglasila je u svojem govoru prof. Amila Šadić. U pauzama napete radnje, „od prve do posljednje stranice“ nju nakratko razvesele „petominutni odmor“, gdje se autor prepusta kratkotrajnim potragama za ljepotom, npr. čudesne glazbe borova kod crkvice sv. Ivana i Teodora u Bolu na Braču, a već u sljedećemu pasusu ponovno se nalazi u pustolovini i borbi za nacionalni i vjerski identitet.

Dugogodišnji župnik i gvardijan u Tuzli fra Josip Zvonimir Bošnjaković se u svojem poznatome smirenom i nadahnutom stilu obratio nazočnima. O autoru knjige Miji Juriću, ustvrdio je već u prvoj rečenici: „On je još kao dječak znao da je po ocu i majci došao na ovaj svijet i u ove prostore, kao pripadnik jednom od najstarijih naroda Europe i da biološki pripada starodrevnom hrvatskom narodu, koji je primio kršćansku, katoličku vjeru prije više od trinaest stoljeća“. Fra Josip je nastavio: „Gospodo, zar je častan i pošten posao uhititi osamnaestogodišnjeg dječaka što je napisao na asfaltu 'Živjela Hrvatska!' i onda ga dan i noć mučiti da potpiše kako u Katoličkom župnom uredu u Tuzli postoji 'ustaška organizacija' i da ga je na pisanje nagovorio tadašnji župnik i gvardijan iz Tuzle?! I, ako ne potpiše, odmah će ga poslati u tamnicu i osuditi na 12 godina robije, uz težak prisilni rad u kaznionici i gubitak svih

građanskih prava. A što su tek pretrpjeli zbog lažljivih doušnika njegovi roditelji, koji su godinama bili pod prisilom tadašnjih tuzlanskih velmoža? Ljudi su živjeli pod neprestanim strahom, kada će milicija doći po Jurićeva oca Rafu, da ga vode na ispitivanje u tuzlansku Udbu!“

Autor, Mijo Jurić, sin Driječe, bivši politički zatvorenik i dugogodišnji politički emigrant (24 godine!), nakon pozdrava nazočnima, obratio se svojem uzničkomu supatniku fra Josipu, te mu posebno zahvalio na „preko četrdeset godina prijateljstva i suradnje“ i dolasku u autorovo rodno mjesto Driječu. Nije propustio ovom prigodom naglasiti kako je fra Josip „gradio, a komunisti su rušili, i njega i njegove građevine, pa čak i s bagerima, kao što se to dogodilo 1972. godine u tuzlanskom crkvenom dvorištu“.

Naveo je i jedan podatak iz vremena zajedničkoga robljanja u tuzlanskom Štoku, kako je Udba u svojim dokumentima zapisala da je „Josip Bošnjaković putem zatvoreničkoga bolničara nekoliko puta pokušao pozdrav

bjeglištvu između 1946. i 1989. godine „brutalno ubijeno 69 hrvatskih emigranata, 8 ih je oteto uz smrtnu posljedice, izvedene su 3 otmice, dok 24 atentata nisu uspjela“. Autor se zauzima za rasvjetljavanje ove nesretne epizode iz nedavne povijesti Bosne i Hercegovine, i napominje kako je „laž i dezinformacija bila jedno od glavnih sredstava progona političkih neistomišljenika u Titovoj Jugoslaviji“, i kako su i o samome njemu u rodnome kraju širene „najodvratnije laži i podvale“, od kojih je svakako najbljutavija ona kako se „sprema iz emigracije ilegalno doći u zemlju i dignuti u zrak Osnovnu školu u Šibosnici!“

Također se požalio kako mu aktualne bosansko-hercegovačke vlasti nisu dopustile uvid u cjelokupan dosje koji je o njemu desetljećima skupljala i konstruirala tajna služba bivše državne tvorevine.

Nakon predstavljača, riječ je uzeo gospodin Sead Muminović, načelnik Općine Čelić. „Knjigu Mije Jurića pročitao sam dva puta! Prvi put kada se pojavila u našoj Knjižnici, a drugi put nakon što sam osobno upoznao autora. Ova knjiga nas podsjeća što znači biti neslobodan, a ja osobno sam u njoj otkrio ljepotu duha ljudi iz našega podneblja. Ima u knjizi mnoštvo na prvi pogled 'bezazlenih' sitnica, ali kada o njima malo razmislimo, otkrijemo dubinu smisla koji je autor jednostavnim riječima poručio čitatelju“.

Interesantnu večer u Driječi, je završila ugodnim domjenkom i zanimljivim, vedrim razgovorima. Svi

S promocije

viti Miju Jurića. „Dakle, čak i jedan najnormalniji prijateljski pozdrav između političkih uznika, bio je razlog da to, Udba zamijeti, uzme pod povećalo i čak dokumentira“.

Jurić je podsjetio da bijeg u inozemstvo pred „bezbožnom Udbom“, nije značio i konačni spas od progona jugoslavenskih državnih terorista, jer je u iz-

zainteresirani mogu ovu knjigu pronaći u tuzlanskim knjižarama, u župnim uredima u Driječi, Breškama i Tuzli ili izravno kod autora putem elektroničke pošte (mijo.juric@gmx.net)

Priredio: I.K.

KAKAV JE TO ČOVJEK KOJI JE PREGAZIO STARICU I POBJEGAO?

Svakodnevno smo svjedoci mnogih krivičnih djela koja za posljedicu imaju stradanje nedužnih ljudi, uništavanje i otuđivanje imovine. Nisu rijetki slučajevi kada počinitelji bivaju neotkriveni, dapače, danas je sve veći

Nastradala Tomka Tomić

broj krivičnih djela, ali i broj neotkrivenih počinitelja. Kada su u pitanju krivična djela koja se odnose na imovinu, čovjek to ne tako lako preboli, vremenom se šteta nadoknadi i život teče dalje. Međutim, kako stvari stoje kada nedjela i prekršaji imaju za posljedicu ljudske žrtve i ako još k tomu počinitelj ne bude otkriven? Teško je prijeći preko toga. Jedan ovakav događaj nedavno se dogodio u Tuzli. Naime, na magistralnom putu M-4 u mjestu Bukinje, 6. srpnja u prometnoj nezgodi poginula je Tomka Tomić (66) iz Bistarca. Prometna nezgoda se dogodila oko 21.00 sat kada je nepoznati vozač udario u Tomku koja je od zadobivenih ozljeda preminula na licu mjesta. Vozač se pri tom udaljio u nepoznatom pravcu i do dana današnjeg njegov identitet nije poznat.

U obitelji Tomić tuga, bol, ali i nevjerica. Tog predvečerja kako su nam ispričali Dragica i Mijo Božić, sestra i zet nastradale, Tomka se vraćala iz grada gdje je bila kod svoje poznanice. S obzirom da je morala presjesti iz autobusa u drugi, na toj dionici koja nije adekvatno osvijetljena i prometno označena, prelazila je cestu i dogodilo se ono najgore. S obzirom na tragove po cesti, bilo je jasno da je kontakt sa pješakom ostavio i na vozilu velikih tragova a bilo je i očevidaca koji su posvjedočili da je riječ o automobilu marke Pasat 2, tamnije boje. Zapamtili su i dio oznaka s registracijske pločice. Policija je iz obližnjih poslovnih objekata izuzela i kamere koje su također mogle biti od pomoći u rasvjetljavanju ovog događaja. Zbog

svega toga, članovima obitelji nastradale Tomke nije jasno kako do sada ovaj slučaj nije rasvjetljen. „Automobil je imao velika oštećenja na sebi i kao takav s razbijenim vjetrobranskim staklom, pokazivačima

smjera i oštećenjima na haubi nije mogao otići dalje od narednog sela. Očekivao sam da će policija otkriti počinitelja još istu noć. Međutim, kao što vidite, počinitelj je i dan danas nepoznat. Samo po sebi se nameće pitanje da policija možda ne štiti nekoga ili pak možda Tomka kao žrtvu nije bitna“ – kaže naš sugovornik Mijo. On kao i njegova supruga Dragica ogorčeni su kako kažu javašlukom policije. Smatraju da policija u tom trenutku nije iskoristila moć medija te putem istih plasirala poziv očevicima i onim koji nešto znaju o vozilu i vlasniku da

se jave. „Sve to ukazuje na jednu nezainteresiranost i navodi čovjeka da se osjeća nesigurno. Svugdje morate imati nekog svog da biste uspjeli nešto uraditi. Tako je i ovdje“ – kaže bojažljivo Mijo, pri tom misleći na nacionalne podjele koje vladaju u cijeloj BiH. Ovu temu nije pristao dublje obrazlagati zbog kako kaže sigurnosti, ali se dotaknuo jednog sličnog događaja koji je za posljedicu imao dvije poginule Bistarčanke i jednu koja je zadobila trajni invaliditet. „Prije nekoliko godina ovdje, u našem naselju, vozeći u pijanom stanju neregistrirani automobil, vozač je na trotoaru udario tri žene koje su se kretale. Dvije su poginule, a treća je zadobila ozljede zbog kojih će biti doživotno invalid. Počinitelj je uhićen i zamislite, odležao je tek dvije godine i pušten je na slobodu. Pitam se gdje je tu pravda, a vi se zapitajte jesu li moje sumnje opravdane?“ – kaže Mijo ne skrivajući bojazan da bi i onaj koji je skrivio smrt njegove svastike mogao slično ili možda čak i „bolje proći“. Sestra poginule, ovijena tugom i boli teško da nam je ista mogla reći. Tek je

sipomenula kako joj je sestra bila blaga osoba koja nikad nikome ništa našao nije učinila. Živjela je sama i nastojala organizirati svoj život najbolje kako je znala. Za život je zarađivala od ručnog rada koji je i te kobne večeri odnijela na adresu jednog od svojih kupaca. „Bila je nedjelja. Do poznanice je trebala ići poslije mise, međutim, kako je taj dan bilo vruće, odlazak je odgodila za predvečer i evo što se dogodilo. Ja znam da moju sestru ništa ne može vratiti, ali svima nama će biti lakše kada budemo znali da onaj koji je mogao tako nešto učiniti i pobjeći s lica mjesta, bude priveden pred lice pravde“ – kaže Dragica, te se pita kakav je to čovjek koji je mogao pregaziti staricu i pobjeći s lica mjesta?

U MUP-u Tuzlanske županije se ne slažu s tvrdnjama obitelji nastradale da policija ne čini dovoljno na razotkrivanju i privođenju počinitelja. U službi za informiranje su nam kazali da je sukladno propisima

Sestra i zet nastradale

i pravilima bilo potrebno prikupiti i obraditi dosta materijala pa tek onda izići u javnost. Dosadašnji rezultati istrage koju vodi krim-policija suzili su krug osumnjičenih, te policija pokušava doći do, kako su nam rekli, korisnika koji se vezuje uz nekoliko vozila koja su ušla u uži krug same obrade. Konkretni rezultati istrage, očekuju se u narednih par dana. Informacija djeluje optimistično ali i zabrinjavajuće. Nekoliko je vozila koja su ušla u uži krug istrage, policija pokušava doći do jednog korisnika. Samo po sebi nameće se pitanje čime li se taj korisnik bavi i zna li obitelj nastradale više nego što smije reći?

Za sada nam ne preostaje ništa drugo nego da se nadamo da će slučaj uskoro biti okončan kako su i najavili iz policije i svakako da sugeriramo svima onima koji imaju bilo kakve informacije koje bi bile od koristi, bilo da su vezane za ovaj ili neki drugi sličan slučaj, obavijeste policiju. Počinitelji se često ponavljaju u krivičnim djelima, zato ih je bolje što prije u tome spriječiti.

Ankica S. Č.

Ordinacija za fizioterapiju

"VITA"

Albina Herljevića 14(iza pošte na Slatini)
75000 Tuzla

- bolovi u leđima
- bolovi u vratu i leđima
- sportske povrede
- deformiteti
- oduzetosti
- kućne posjete
- vježbe u grupi
- grijanje mineralnim blatom

- uzimanje mjera za ortopedske uloške i cipele
- kinezoterapija
- ručna masaža
- elektroterapija
- manualna terapija
- magnetoterapija
- kinesiotaping
- terapija laserom

RASNE, NACIONALNE I FINANCIJSKE PODJELE

Hipodrom i škola jahanja pod upitnikom, glasio je jedan nedavni novinski naslov.

Svaki dan bi naslovi mogli biti o tome kako nas političari godinama jašu, pa čak i mamuzaju, ali njihove omiljene sportske discipline nitko ne dovodi u pitanje.

Svijetu prijeti energetska kriza, tvrde stručnjaci. Apsolutnu većinu Bosanaca i Hercegovaca, - Srba, Hrvata, Bošnjaka, svih ostalih, zaostalih i preostalih odavno je pritisnula besparica, ali moćne glave i glavešine ništa ne poduzimaju da nešto poprave.

Kažu: Sve se može kad se dobro odsanja. To je totalna laž. Mnogi, a među mnozinom je i moja malenkost, godinama i decenijama sanjaju da postanu milijunaši, ali nam se snovi ne ispunjavaju.

Doduše, ima i onih koji o tome nisu sanjali, nego su konkretno radili i milijune zaradili, ali s narodnih leđa.

Iako je nogometaš Barcelone Tijeri Anri zvanično razveden, od prije godinu dana, njegova bivša supruška Kler još ga proganja i najavljuje ogorčenu bitku na sudu za cifru od 13 milijuna eura.

Razvedene Bosanke i Hercegovke ni uz pomoć Haškog suda od svojih bivših muževa ne bi mogle iscijediti ni jedan posto od spomenutog iznosa.

Američki znanstvenici tvrde kako bi lubenica mogla zapravo djelovati kao „vijagra“, jer ima svojstvo širenja krvnih žila u organizmu, a time utječe i na libido.

Jedan čitatelj Glasnika mi je poslao saznanja za ovu tvrdnju rekao kako je pojeo lubenicu tešku pet-šest kilograma, ali osim čestog trčanja do toaleta, nije bilo nikakvih efekata. Vjerujem našem čitatelju i sklon sam tvrdnji da i učenjaci lažu, pardon, mogu pogriješiti.

Što su decibeli glazbe u barovima veći, klijentela pije više alkohola, pokazali su rezultati istraživanja

kojim je rukovodio francuski znanstvenik Nikola Gegen, sa Sveučilišta južne Bretanje.

Sada mi je jasnije zašto su virke i u našim kaficama, disko i folko-tekama preglasne.

„Izjavom da BiH treba konvertibilnu marku zamijeniti eurom, premijer RS Milorad Dodik želi opravdati sve dosadašnje pogrešne ekonomske poteze svoje Vlade. Ne možemo preko noći mijenjati valutu, jer za to nemamo uvjeta - inflacija je ogromna, privreda u kolapsu, a produktivnost nikakva“, ocijenila je ekonomska analitičarka Svetlana Cenić.

Svaka čast uvaženoj gospođi Cenić. Većinu izrečenog znamo i bez nje, a ona bi nam kao analitičarka trebala ponuditi recepte kako preživjeti bez plaća i mirovina ili s minimalnim zaradama i mirovinama.

Po svemu sudeći, jedino rješenje je ostati miran, miran, miran, jer nikakve pobune ne donose rezultate, a kakva nam je demokracija mogla bi nas po leđima stići kakva policijska palica.

Mladen Ivanić, predsjednik PDP-a tvrdi da će priča o promjeni Ustava BiH trajati godinama. Još kaže da bi dogovor o ovoj materiji bio značajan ustupak europskom putu BiH, ali je uvjeren kako će taj posao trajati nekoliko godina, s obzirom da političari nisu spremni na kompromis.

Ništa strašno i ništa novo. Godinama nam traje besparica pa preživljavamo.

„Prvi put s ocem na izbore“, „Gospođica Julija“, „Ritam života“ i „Faust“, samo su neke predstave i filmovi u kojima je dvadeset-dvogodišnja sarajevska glumica Lana Stanišić ostvarila glavne ili sporedne uloge. U jednom razgovoru za novine nedavno je izjavila: „Nemam osjećaj za mjeru.“

Nemaju taj osjećaj ni naši političari, pogotovo kad određuju visine svojih zarada, pa se ništa ne mijenja.

Privredu BiH očekuje jak udar konkurencije, glasi zaključna poruka jedne ankete.

Za tako nešto i nije potrebna neka snaga. BiH privredu lako može pobijediti i prosječan zapadno-europski trećeligaš.

Ustavni sud BiH dio je „frankenštajnskog“ sudskog sustava, napravljenog u poslijeratnom vremenu na temeljima starog jugoslavenskog, tvrde mnogi pravni stručnjaci.

Pa što zato? Nije to jedina nakaradna stvar u ovom jadu od države, a na sveopću narodnu žalost i nesreću bit će ih još.

Pljačke banaka odavno nisu rijetka pojava u BiH i postalo je samo pitanje sata kada će maskirani i naoružani napadači, usred bijela dana, pored svih mjera osiguranja, iz neke od banaka ukrasti novac.

Država BiH i njeni izabranici, političari i državni, odavno pljačkaju svoje građane, a isti ti, naivni, građani nepogrešivo, na svakim izborima, izaberu svoje, nacionalne pljačkaše.

Amerikanci su oštro podijeljeni po rasnom pitanju uoči ovogodišnjih predsjedničkih izbora, na kojima prvi put sudjeluje jedan Afro-amerikanac, pokazala je anketa koju su zajedno proveli „Njujork tajms“ i „Si-Bi-eS Njus“.

U BiH su pred svake izbore, oštre nacionalne podjele, a to nam je poznato bez ikakvih istraživanja. I, tako će nam to još dugo, dugo biti.

Kada sretnete Lagumdžiju, na ulici, obvezatno pređite na drugu stranu, jer neizdrživo zaudara na destruktiju. Ako ga pak sretnete u tramvaju, izađite na prvoj tramvajskoj stanici, jer kada je pokušao zakočiti Bosnu i Hercegovinu na europskom putu, može mu pasti na pamet da upola vožnje zakoči i tramvaj. Tako ste s njim uvijek na gubitku, glasi anonimna poruka s jednog kompijuterskog portala.

Moguće je da sve napisano znači istinu, ali što ćemo ako dotični ne pješači sarajevskim ulicama i ne vozi se tramvajem, jer je najčešće u putničkim automobilima.

Mladen Ivanković-Lijanović, predsjednik Narodne stranke Radom za boljitak je izjavio da se njegova stranka za prvosvibanjski blagdan odmarala, osim u nekim kantonima kao što je Zenički, pardon, Zeničko-dobojski, gdje je podržala sindikalnu borbu.

Možda ne bi bili suvišni sindikalno-radnički prosvjedi ispred njegove tvornice suhomesnatih proizvoda, a ni on ne bi osiromašio da je kojeg janjca ili prasca darovao gladnima da ih ispeku na nekoj livadi i da se najedu kako valja.

Svi problematični službenici, uposleni u gradskoj upravi Seula, bit će ubuduće poslani na farme ili u tvornice, na rad i meditaciju, kako bi se doveli u red i korigirali svoje ponašanje, priopćile su vlasti glavnog grada Južne Koreje.

Većina naših, Be-Ha administrativaca odavno je zaslužila ovakve kazne, ali ih je nemoguće provesti u djelo. S jedne strane općinske, županijske, entitetske i državne službe bi bile blokirane, a ni u tvornicama, ni na farmama nema dovoljno posla ni za tamo zaposlene.

U BiH je tek manji broj domaćih proizvođača registrirao žig ili zaštitni znak svog proizvoda kao industrijsko vlasništvo, tvrde u Institutu za intelektualno vlasništvo. Zbog sporosti, neznanja ili nezainteresiranosti naših proizvođača, Mađari su zaštitili proizvodnju bosanskog suđžuka.

Suvišna, nepotrebna i neproduktivna kuknjava. Teško je u BiH proizvesti količine suđžuka koje možemo pojesti, a gladna usta će ih jesti bio ili ne bio zaštićen. I još nešto... Prije zaštite treba doseći kvalitete i standarde Euro unije, a nameće se i nerješiv problem što su nam ukusi različiti od mnogih europskih, a o njima ne vrijedi raspravljati.

Španjolska prvak, a gdje smo mi, glasi jedno od kompijuterskih portal pitanja? Pa na kraju tunela, to je bar odavno jasno, mogao bi glasiti jedan od odgovora.

Neka budala je na istom portalu napisala da za be-ha sportske reprezentacije ne trebaju igrati Srbi i Hrvati. Očito, neki bi Bosnu i Hercegovinu, bez Srba i Hrvata.

E neće moći! Malo morgen, malo sutra i preko sutra.

Kažu, govore, tvrde, pišu i pričaju da administracije imamo i za izvoz.

Ima, ima, ali nije poznato kakve. Žive vage, očičene, sušene, prešane ili konzervativne, pardon konzervirane. Kako god da bude upakirana nitko je neće kupiti na ino tržištu, a kvarna je i za domaću potrošnju.

Velika volja može pobijediti svaki hendikep, tvrde mnogi upućeni stručnjaci i neupućeni laici.

Apsolutna većina Srba, Hrvata, Bošnjaka i ostalih naroda u BiH je finansijski hendikepirana. Brojni i skončaju, a ovu boljku ne pobijede, bez obzira na nepotrošive količine volje i upornosti.

Krivo (o)gledao: Nikola J. IVANOVIĆ

MAMA I KĆERKA – SRCE UZ SRCE

Subota jutro.... Driiiiing! Driiiiing! Mama! „Jesi li se naspavala?“ „Nisam.“ „Pa kako nisi, jutro je najvažnije, ne valja ako ti dan prođe u spavanju.“ „Dobro mama.“ „Jesi li jela?“ „Nisam.“ „Moraš ujutro rano jesti, doručak je najvažniji obrok. O čemu si jučer pisala.“ „O politici i predizbornim trikovima naših političara.“ „Molim, pa to su dosta teške teme, bavi se malo ekologijom. Opet ti kažem, moraš rano jesti. Da nisi na dijetu?“ „Nisam mama, bila sam ponedjeljak i utorak, ali već sam u srijedu odustala, pa ću opet od sutra.“ „Ma kakva dijeta, što ti fali, zdrava i mlada. Gledala sam baš sinoć jednu reportažu o djevojci koja se razboljela od dijete. Eno je u bolnici, na infuzijama, a znaš kako je bila lijepa.“ I tako vam ja još od one davne faze dok sam bila djevojčica u srednjoj školi i kada sam prvi put otišla na dijetu, slušam priče o sapunicama u kojoj se sve vrti oko dijete. Zanimljivo kako kad je god ponedjeljak i ja čvrsto odlučim biti na jogurtima pojavi se neka reportaža o djevojkama koje su jako oboljele jer su bile na dijeti, a bile su tako lijepe i zgodne. O UN dijeti da vam i ne pričam. Tu fazu nije sa mnom prolazila samo mama, već i muž. Mama zove i pita jesam li odustala, a muž govori da nisam i da sam u samo dva dana smršavila 3 kg, da sam blijeda, da od mene nema ništa, da je upravo išao kupiti cveklu jer mi je krv skroz oslabila. Onda se uključi i svekrva i ona gledala čitavu emisiju od sat vremena o dijetama, naravno djevojke teško oboljele. Nakon sat vremena zove brat, mjerio mami pritisak. Skočio gornji. Odmah da sam ostavila dijetu. I tako ja naravno ostavim, ali evo ponovno ponedjeljka. Sve sam namirnice pokupovala, jede se samo voće, ujutro samo jabuke, a jedan dan se samo voda pije. Ovo će biti mukotrpno iskustvo nakon što sam sinoć pojela čevape u Sezamu i palačinke u Žutoj kući. Kad je muž prvi dan vidio da sam skuhala neko povrće samo onako i da ću to jesti, odmah kritike. Opet bila Latinica o dijeti. Djevojke što sve nisu pričale. Neke će imati trajne posljedice. Scenarij kao u najstrašnijim horor filmovima. Što ću.... ma neću ja odustati. Uporna ja da izdržim barem do ponedjeljka, kad samo što sam ja grašak i mrkvu stavila pred sebe dnevnik Nove TV. Ajme udarna vijest „Manekenka preminula od anoreksije.“ Ne da mi se nikako.

I dođe subota. Pola 10.... driiiiing..... Mama! „Jutro draga, jesi se naspavala. Imaš li papuče na nogama.“ „Nemam mama. Kod nas je +37, evo baš gledam kako ću se uvući u frižider, al morat ću na dijetu, malo mi kukovi zapinju.“ „Ti ne znaš da se s nogu najviše navuče. I potkošulju nemoj skidati.“ I tako još jedna ideja o subotnjoj jutarnjoj kavi uz Jutarnji i Gloriju In nije baš prošla u miru.

I opet.... subota.... Driiiiing. Mama! „Kako si mi?“ „Odlično, tražim neki račun pa nikako da ga pronađem.“ „Vidiš, Majo, za te stvari uvijek moraš imati jednu kutiju tako da znaš gdje ti stoje samo računi.“

Sljedeći put nisam trebala čekati subotu. Ponedjeljak je popodne... Umorna... s posla... Zove, a tko drugi nego mama. „Što radiš?“ „Evo odmaram se, pa bih trebala peglati posteljinu?“ „Jesi li je ušitkala, znaš kako se to šitka.“

Valjda to tako ide, mame obično sve znaju. Kćerke ipak malo zaostaju za mamama, jer iskustvo je važnije od bilo kakve škole. Kad mi ponekad izleti i prevrnem očima, ona mi samo kaže da ću i sama doživjeti. „Mlada si, ne razumiješ ti još.“ „Pa kako ja ništa ne razumijem, nisam ja vanzemaljac. Sve razumijem. Ne mogu biti kao biljka, moram nešto i sama naučiti. Nije valjda da ne znam kako se pegla posteljina ili kako se kada gosti dolaze postavlja escajg.“ Valjda je to tako.... Mame strepe nad djecom, a djeca to nikako da razumiju. Dok smo kod mame sve je odlično, ali kada kćer ode od svoje kuće, tek onda mame shvate da zlata nema i zaboravljaju da smo i kod kuće peglale ušitaknu posteljinu, ponekad kuhale i da nam tada nikakvi posebni savjeti nisu trebali. Iako smo se udale mame još uvijek žele onu dominaciju i žele onaj stari dobri subotnji običaj kada smo zajedno uz kavu kovalje planove, pričale o prvim simpatijama, zajedno birale matursku haljinu, prolazile zajedno sve ispite, studentske brige, pa sve do onda kada je trebalo izabrati haljinu za udaju. Valjda mame misle da imaju dosta vremena s nama, da nam neke stvari nisu rekle. Ali nije to bio razlog da ja ovog ljeta ne uvedem poseban način prehrane. Idemo na more, i ovako je sve skupo. Što manje jedemo to bolje. Pahuljice ujutro, popodne nešto malo ručamo, a navečer se svejedno ne jede. I tako. Napravim ja prvo jutro pahuljice, lijepo ja to umitim, serviram.... moj muž gleda. Ne ide nikako, ali solidarizirao se sa mnom pa će izdržati. Samo što smo došli na plažu, baš kao što je to u Makarskoj običaj neki naši Bosanci razgrnuli na sred plaže punjene paprike. Ja kritiziram, a njemu miriše... Gladan. Netko punjene paprike, a netko salatu. Došla i noć.... opet pahuljice, a onaj miris srdela na žaru iz restorana mami cijelom rivom. I opet sasvim slučajno tu noć je gledao reportažu kako je riba zdrava, a dijete ubijaju. Sretna sam jer smo barem ponedjeljak izdržali, jer ipak nas je ovaj put bilo dvoje u timu. Povratak kući i već pri prelasku granice driiiiing- driiiiing. Mama! „..... Molim te pazite preko Kupresa, strašno je hladno i tamo vjetar puše. Nemoj da bi izlazila iz auta bez majice dugih rukava i potkošulje.“ Stižemo kod mame, topla večera. Razmišljam.... Koliko mene ta žena voli. Dala mi je život. Nosila svaki moj križ skupa sa mnom i sada svojim malim dosadnim savjetima želi jedino najbolje za mene. Sretna sam.... jer je ona moja jedina i najbolja mama.

Maja Nikolić

GRAĐEVINARSTVO
PROIZVODNJA
TRGOVINA

LUCIANA

Adresa: Magistralni put bb, Lukavac, BiH
Tel/fax: ++387 35 553 454, 553 453

E-mail: luciana@bih.net.ba
www.luciana.ba

Povijest hrvatskog jezika

POKUŠAJI RASHRVAČIVANJA

Razdoblje nakon II. svjetskoga rata, od 1945. do 1990., mogli bismo nazvati razdobljem tame za hrvatski jezik. Sustavno rashrvačivanje jezika trajalo je gotovo pedeset godina. Iako je odlukama AVNOJ-a i ZAVNOH-a (1943. i 1944.) hrvatskome jeziku osiguran status službenoga jezika u Hrvatskoj, i to pod nazivom hrvatski jezik, na jugoslavenskoj je razini pobijedila opcija jedinstvene jezične politike, slična onoj iz predratne Jugoslavije koja hrvatskome jeziku nije donijela ništa dobro.

NOVOSADSKI DOGOVOR: Političkim je pritiskom, kojim se željelo ograničiti i ukinuti bilo kakvu vrstu autonomije jezika, nekolicina istaknutih hrvatskih jezikoslovaca bila prisiljena, 1954., potpisati tzv. "Novosadski dogovor o jeziku". Jezična je politika, od tada, trebala biti jedinstvena za sve Srbe, Hrvate i Crnogorce i građane Bosne (Bošnjaci kao narod još nisu bili priznati). Naziv jezika, na prostoru četiriju republika, trebao je biti dvočlan, srpskohrvatski, odnosno hrvatskosrpski. Ekavica i ijekavica te latinica i cirilica dobile su ravnopravan status. Valjalo je izraditi zajednički pravopis te ujednačiti strukovno nazivlje. O lažnom i prisilnom izjednačavanju jezika pisao je Julije Benešić u svome članku iz 1953. pod nazivom "Pustite nas na miru! I Srbe i Hrvate".

Godine 1960. izašla su iz tiska dva izdanja pravopisa "Pravopis hrvatskosrpskog jezika" - jedan na latinici, a drugi na cirilici. No i prije toga je, već tijekom pedesetih, časopis Krugovi pisao protiv zabrane narodnih izraza siječanj, veljača... na Radio Zagrebu, a nakon 1960. bio je pojačan pritisak na škole, medije i državnu upravu te je došlo do zabranjivanja i sustavnoga potiskivanja tzv. kroatizama. U hrvatski je književni jezik preko srpskoga ušao veliki broj rusizama, a neke su riječi zamjenjivane srpskim oblicima (točka-tačka, točan-tačan...)

POBUNA INTELIGENCIJE: Zbog sve očitijeg unitarizma i rashrvačivanja jezika, buni se hrvatska inteligencija te 1967. objavljuje "Deklaraciju o položaju i nazivu hrvatskoga književnog jezika", a Matica hrvatska kao supotpisnica tzv. Novosadskoga dogovora odriče se 1971. Novosadskoga dogovora i jezičnih rješenja iz Novoga Sada, uključujući i Pravopis iz 1960. Ovaj je čin, kojim su hrvatski intelektualci zaštitili svoj jezik, doveo do žestokoga progona pojedinaca i institucija.

Iznimnim naporom velikoga broja kulturnih i javnih radnika, ljudi iz medija te školskoga sustava u uporabu je vrlo brzo bio vraćen znatan dio netom potisnutoga hrvatskoga jezičnog blaga. Zahvaljujući tomu, hrvatski je jezik očuvao vlastiti leksik i sklonost za izradu kovanica, nasuprot sveprisutnim posuđenicama. Hrvatski standardni jezik pokazuje znatnu suzdržanost prema gotovo svim balkanskim sintaktičkim i frazeološkim značajkama. Već 1971. Stjepan Babić, Božidar Finka i Milan Moguš izradili su, na umjerenim fonološkim načelima, "Hrvatski pravopis". Pravopis koji u naslovu nije imao srpski jezik odmah je bio zabranjen, ali je jedan primjerak stigao do Londona te je stoga od milja nazvan "londoncem".

POVRATAK TRADICIJI: Nakon Deklaracije ništa više nije bilo isto i ono što je godinama bilo zabranjivano polako je izlazilo na površinu. Govornici od tada svoj jezik označuju nazivom "hrvatski" iako je službeni naziv iz Ustava 1974.: "hrvatski književni jezik koji narod naziva hrvatski ili srpski jezik". U godinama koje su uslijedile hrvatski se jezik vraćao svojoj književnoj i jezičnoj tradiciji. Zaleći normirati jezik već 1973. godine skupina autora objavila je Priručnu gramatiku hrvatskoga jezika, a 1986. godine objavljena je u tri knjige "Gramatika" u izdanju tadašnje Akademije (JAZU-a). Za ovo je razdoblje važan razvitak leksikografije i enciklopedistike. Javljaju se specijalizirani i dvojezični rječnici.

Ovo, za hrvatski jezik, vrlo teško razdoblje završilo političkim promjenama na prostoru Jugoslavije. Osamostaljenjem Hrvatske jezik se slobodno razvija i proučava.

LOVA, KEŠ, GOTOVINA

Jezični savjetnik

Čini nam se da bismo lakše i jednostavnije živjeli da Feničani nikada nisu izmislili novac. Tko zna, možda bi svijet i danas funkcionirao na principu razmjene dobara. Da je tomu tako, sigurno ne bismo imali problema s nazivima kojima imenujemo novac i novčano poslovanje. Kako se u svijetu sve vrti oko novca, a svijet nam je danas na dlanu, nije čudno što nam u jezik ulaze strane riječi i njihove izvedenice.

Vrlo često u medijima možete čuti riječ keš ili njezinu izvedenicu keširati.

Prije nekoliko me dana konobar poznatoga osječkoga restorana upitao:

- *Plaćate li kešom?*

- *Ne.*

- *Kojom karticom?* - nastavio je.

- *Gotovinom* - odgovorila sam mu uz smijeh.

Mislim da je pomislio kako sa mnom nešto nije u redu jer ne razumijem općeprihvaćenu i u cijelome svijetu prepoznatljivu riječ keš.

Engleska riječ cash znači novac i to gotov novac, a prvotno, u prošlosti, je označavala kutiju za čuvanje novca. Pod utjecajem medija i sveprisutne globalizacije, konobar iz naše priče, zamijenio je dobru, hrvatsku, stilski neobilježenu riječ novac - stilski obilježenim anglicizmom keš. Ovaj primjer, na žalost, nije usamljen, nego bismo mogli reći kako je riječ o praksi zamjene i zanemarivanja hrvatskih riječi.

U Anićevu "Velikom rječniku hrvatskoga jezika" uz riječ keš autor navodi da je iz engleskoga jezika te ju prevodi riječju gotovina, gotov novac. U rječniku "Anglicizmi u hrvatskom ili srpskom jeziku" Rudolfa Filipovića, izdanom u Zagrebu 1990., autor uz imenicu navodi "gotovina, gotov novac, vrijednost koja se isplaćuje pri samoj kupovini ili obavljanju nekog posla".

Izvedenice, nastale od ove imenice, zamjenjive su hrvatskim riječima, tako, na primjer, imamo glagol keširati - platiti u gotovini, isplatiti u gotovini, a uz ovakav vid plaćanja napomenut i bezgotovinsko plaćanje. Posebno je stilski obojena i omiljena riječ kešovina (Platit ću vam u kešovini!) koja je u potpunosti zamjenjiva riječju gotovina, ali čini se da kod sve većeg broja govornika gotovina nema tu težinu koja se vezuje uz riječ kešovina.

Nekada je daleko češća bila imenica lova koja pripada žargonizmima i stilski je obojena. Riječ lova možemo pronaći u Anićevu rječniku, a uz nju stoji sintagma lova do krova - odlična zarada, obilje novca, velik profit...

Iz svega navedenoga lako je zaključiti da žargonizme lova, keš i njihove izvedenice lovor, kešovina, keširati možemo i trebamo zamijeniti riječima koje pripadaju standardnome jeziku, a njihovu uporabu možemo dopustiti samo u stilski obojenim tekstovima i stilovima koje, uvjetno, možemo nazvati nižima.

Miranda Glavaš-Kul
Hrvatska riječ

ZDRAVLJE

PREVENCIJA STRESA

Kako bismo spriječili ili ublažili stres, ponekad možemo promijeniti samu stresnu situaciju, a ponekad svoj odnos ili pogled na situaciju.

Stres je odgovor organizma na situaciju koju osoba doživljava kao ugrožavajuću po svoj tjelesni ili psihički integritet. Organizam se u stresu priprema na brzu reakciju i zaštitu - npr. pojačava se rad srca i pluća, povisuju se krvni tlak, razina šećera u krvi, mišićna napetost itd. Psihičke reakcije su strah, tjeskoba, promjene pozornosti, rasuđivanja itd. Na primjer, svima nam se dogodilo da drhtimo od straha.

Kako je u stresu ravnoteža organizma poremećena, tijelo ulaže dodatne napore da bi ponovo uspostavilo ravnotežu. Ako je organizam, odnosno osoba, često izložena stresu ili je stanje stresa dugotrajno, stalno ulaganje napora da se vrati u ravnotežu iscrpljuje organizam i čini ga podložnijim nastanku raznih zdravstvenih poremećaja i bolesti.

Izvori stresa ili stresori jesu vanjska zbivanja ili unutarnji poticaji koje procjenjujemo kao ugrožavajuće. Stresori mogu biti:

- fizički - izloženost jakoj buci, vrućini, hladnoći, boli,
- psihološki - sukobi s članovima obitelji, prijateljima, kolegama na poslu,
- socijalni - ekonomske krize, ratovi i dr.

Reakcije na stres ovise o njegovom trajanju i jačini.

Stres može biti akutni - jaki, iznenadni, koji nastaje kao reakcija pojedinca na izravnu opasnost, npr. prometnu nesreću. Kronični stres nastaje kao posljedica trajne izloženosti stresnoj situaciji, npr. nezaposlenosti.

Postoje mali svakodnevni stresovi - npr. nedostatak vremena za svakodnevne poslove, prometna gužva, male svađe na poslu i u obitelji i sl.; veliki životni stresovi - koji se ne događaju često, ali se gotovo svima kad - tad dogode - npr. smrt bliske osobe, bolest i sl.; traumatski životni stresovi - koji se događaju vrlo rijetko i nekim se ljudima nikad ne dogode, ali ostavljaju dugotrajne posljedice po tjelesno i psihičko zdravlje - npr. ratna stradanja.

Posljedice djelovanja stresa mogu biti:

- tjelesne - simptomi: glavobolja, ubrzan puls, nagle promjene krvnog tlaka, srčane aritmije, nesanica, gubitak teka, pretjerano znojenje i dr. ili bolesti u nastanku kojih stres ima jak utjecaj, npr.: čir na želucu, bronhijalna astma, oboljenja štitnjače, reumatski artritis i dr.;
- psihičke: razdražljivost, tjeskoba, potištenost, bespomoćnost, osjećaj krivnje, depresija, posttraumatski stresni poremećaj;
- socijalne: socijalna izolacija i devijantno socijalno ponašanje: agresija, alkoholizam, narkomanija, delinkvencija.

Iako često ne možemo utjecati na uzroke stresa, možemo utjecati na to kako ćemo se suočiti sa stresom. Suočavanje se odnosi na ponašanje i psihičke reakcije kojima pojedinac nastoji svladati ili ublažiti pritiske izazvane prijetjećom situacijom. Zdrav način života, odnosno mjere za poboljšanje zdravlja, dovode i do povećanja otpornosti na stres, pa poduzimanje ovih mjera ubrajamo u vještine suočavanja sa stresom:

- redovita i odgovarajuća prehrana,
 - izbaciti ili smanjiti uzimanje kofeina, nikotina i šećera,
 - baviti se tjelesnim vježbanjem radi održanja tjelesne kondicije,
 - osigurati redovit raspored odmora i dovoljno vremena za spavanje,
 - promijeniti raspored obveza na poslu ili kod kuće,
 - prekinuti s nekim aktivnostima koje nisu nužne, a koje su postale opterećenje.
- Kako bismo spriječili ili ublažili stres, ponekad možemo promijeniti samu stresnu situaciju, a ponekad svoj odnos ili pogled na situaciju:
- zadržati osjećaj za humor u situacijama koje mogu izazvati stres,
 - održavati ravnotežu između rada i zabave,
 - usporiti,
 - pronaći vrijeme za opuštanje,
 - podijeliti probleme s prijateljima i obitelji, izvorima socijalne podrške,
 - poznavati sebe i svoje granice tolerancije na stres,
 - zatražiti savjete od stručne osobe.

LIJEKOVI U STARIJOJ DOBI

Starije osobe lijekove ne smiju uzimati "na svoju ruku", bez konzultacije s liječnikom, a pogotovo ne smiju mijenjati njihovu dozu.

Starije osobe najveći su potrošači lijekova i troše dvostruko više lijekova na recept nego opća populacija. Zbog osobitosti te dobne skupine, koje su posljedica starenja, dolazi i do promjene funkcije pojedinih organa i organizma u cjelini. Promjene se mogu iskazati na cijelom putu lijeka, od uzimanja do njegova izlučivanja. Stoga je važno da starije osobe uzimaju lijekove u točno propisanu dozu i na propisan način. Lijekove ne smiju uzimati "na svoju ruku", bez konzultacije s liječnikom, a pogotovo ne mijenjati njihovu dozu. Količina nekoga lijeka kod starije osobe može biti manja od količine koju će kod iste bolesti dobiti netko mlađi. Naime, dva najvažnija organa koji sudjeluju u razgradnji i izlučivanju lijeka - jetra i bubreg, rade oslabljeno i dozu treba prilagoditi njihovoj funkciji. Stariji su ljudi i osjetljiviji na učinak nekih lijekova, naročito onih za spavanje i smirenje, te na lijekove protiv boli.

Zbog navedenoga, i nuspojave na lijek češće su.

Upute za uzimanje lijekova trebaju biti jasne, što liječnik treba provjeriti, a po potrebi i napisati, detaljnije nego se to čini u ljekarni. Nepravilno uzimanje lijekova često je kada ih osoba dnevno uzima tri i više, što je u ovoj životnoj dobi čest slučaj. Zato je dobro svaki dan pripremiti lijekove u posebnim dozama koje imaju označeno doba dana kada lijek treba uzeti.

SJEĆANJE

DRAGAN JERKOVIĆ
2006. – 2008.

Teško, preteško, a život ide dalje, Sve je bez tebe prazno i sve nedostaje. Devetoga kolovoza 2006. godine nestade jedna mladost, ostade tuga i velika žalost.

Volimo te Dragane.

Počivao u miru Božjem!

TVOJI NAJMLILI: otac Mirko, majka Marija, sestra Martina, bake Dragica i Ljubica, djed Stjepan i stričevi s obitelji.

SJEĆANJE

Dana, 26. kolovoza 2008. godine navršilo se dvije godine od smrti našeg dragog supruga, oca i djeda

FERDINANDA DIVKOVIĆA

Tvoju dobrotu i ljubav nikad nećemo zaboraviti. Uvijek ćeš biti u našim mislima.

TVOJI: supruga Manda, kćerka Anica, sinovi Josip i Slađan, zet Miroslav, snahe Verica i Jelena, unučad Filip, Franciska, Laura, Samuel, Ferdinand i Vanesa.

SJEĆANJE

na dragog nam supruga i oca

PETRA LUKANOVIĆA
12. 10. 2007. – 12. 10. 2008.

uskoro se navršava godina od bolnog rastanka s tobom. Ostala su samo lijepa sjećanja na tebe i teška bol što si otišao. Znaj da te još uvijek nosimo u srcu i da ćeš uvijek biti dio nas.

Tvoja dobrota i plemenitost ostat će nam u vječnom sjećanju.

Tvoja supruga Ruža s našom djecom i tvojom majkom.

SJEĆANJE

Tužnim i žalosnim srcem javljamo svim prijateljima i poznanicima, da je naš dragi otac, djed i suprug

MARTIN (ANA) PETRIČEVIĆ
06. 11. 1942. - 20. 07. 2008.

iznenada preminuo dana, 20. srpnja 2008. godine u 66 godini života. Ispraćaj dragog nam pokojnika obavljen je 22. srpnja 2008. u 17 sati na Rimokatoličkom groblju Borić.

POČIVAO U MIRU BOŽJEM!

Želimo zahvaliti svim prijateljima i susjedima na pomoći u najtežim trenucima. **OŽALOŠĆENI:** supruga Marija, sin Ranko, kćerka Ranka, zet Miralem, snaha Amela, unučići Vedran i Omar, svastika Nada, Šurjak Šimo i Mijo te obitelji: Petričević, Marić, Begić, Barjaktarević, Breiner i ostala mnogobrojna rodbina, prijatelji i susjedi.

SJEĆANJE

Dana, 30. srpnja 2008. godine navršilo se pet bolnih godina kako je na tragičan način u svojoj trideset petoj godini izgubila svoj mladi život naša voljena

IRENA (ANDRIJA) KAPETANOVIĆ
30. 07. 2003. – 30. 07. 2008.

Još uvijek s nevjericom i tugom oplakujemo tvoj rani odlazak. Bolno je saznanje da ostatak života provedimo bez tebe. U našim srcima ćeš zauvijek ostati voljena i nikada zaboravljena.

Počivala u miru Božjem.

Tugujući roditelji i obitelji: Kurcinak, Kapetanović, Štraus, Tomičić i Vukman.

SJEĆANJE

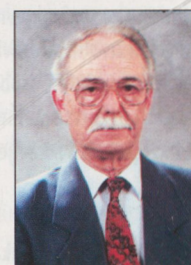

DRAGICA (rođ. STJEPIĆ) BARUKČIĆ
iz Orašja
13. 02. 2004. – 13. 08. 2008.

Četiri i pol godine, a ne prestaje bol druga, kćerke i Maria sina tvog.

Što te nema druže, što te nema majko, da i nama sunce sine, da i nama osmijeh na obraze grane i posljednja kap suze iz oka kane. **ONI KOJI TE VOLE**

SJEĆANJE

Dana 12. rujna 2008. godine navršavaju se dvije najtužnije godine od kako nije sa nama naš voljeni suprug, tata, dida i punac

SLAVKO PEĆI

Hvala Ti za sve lijepo što si nam pružio.

Hvala Ti za svaki topli zagrljaj.

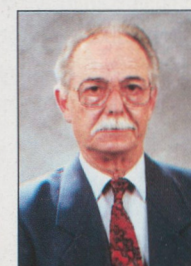
Tvoj lik ne mogu više izbrisati, Tvoj osmijeh ne može ni u vjetru nestati, niti vrijeme može odnijeti.

Na grobu tišina, u duši tuga, u srcu plače praznina, ne vidimo

Ti osmijeh, ne čujemo glas, ali znam da si uvijek tu sa nama u našim srcima i mislima.

S ljubavlju Tvoji: supruga Jozefina, kćerka Silvija, unuke Ivana i Anja, zet Aco. Počivaj u miru Božjem!

SJEĆANJE

Dana 12. rujna 2008. godine navršavaju se dvije najtužnije godine kako moj dragi suprug

SLAVKO PEĆI

nije pored mene. Postojiš i traješ do kraja mog života kroz najljepše uspomene koje bolno podsjećaju na sve što Tvojim odlaskom izgubih.

S ljubavlju Tvoja supruga Jozefina.

Počivaj u miru Božjem!

SJEĆANJE

JAKOB Braco KRIŽAN
22. 8. 2007. - 22. 8. 2008.

Za sve ono što si učinio za naš grad, naša hrvatska društva i našu zajednicu vječno smo ti zahvalni.

Počivao u miru Božjem!

skandinavka

AUTOR: ROBERT STRAUS	UKRASNA BILJKA	ZAMIŠLJENA ZEMLJA BLAGOSTANJA	NARICANJE ZA POKOJ- NIKOM	GRUBO SELJAČKO SUKNO	POKAZNA ZAMJENICA	RIJEKA U ITALIJU	SORTA RUŽA	IMAGI- NARNA JEDINICA	DOBRO DRŽEĆE, SKORAŠNJE	FOSILNO GORIVO (MNOŽ.)	"AIR SOLENOID VALVE"	ISPOŠNIK VIŠEGOD. ZELJASTA BILJKA	VRSTA MAJMUNA	STEPENIK, BASAMAK	OZNAKA ZA KRALJA U ŠAHU	GRAD U BUGARSKOJ	ŽENIN OTAC, PUNAC	KOJI SU PRE- TEČA NE- ČEGA (LAT.)
SAKUPLJAC POŠTANSKIH MARAKA																		
JAPANSKI NAČIN ARA- NŽIRANJA CVIJECA								PARNJAK, VRŠNJAK RIJEKA U SKOTSKOJ							TEKSTILNA BILJKA BRODSKA KABINA			
UKRASNA BILJKA					AŽDAJE GRAD NA KAMČATKI								LEG. KRALJ NA SICILIJU KIPAR JANOVIĆ					
DUBROVA- ČKO ŽENSKO IME				VRSTA KUPA- ČEG KOSTIMA PRIJEDLOG							DAREŽLJIVI UDVARAČI JEDAN ZAMAH LUJANJA							
ZAVRŠNA RIJEČ U GOVORIMA						TEHNIČKI ROD VOJSKE GRČKO SLOVO											ZNAK ZA "CELZU"	KOCKARNICA
USKLIK DOZIVANJA			PREFIKS ZA AERAR HAMEČI PRIVUČI					BEZBOJNI PLIN (MNOŽ.) ITALIJA									"KINESKI INSTITUT" "RIBO. NUKL. KISELINA"	
GRAD NA SJEVERU TAJLANDA				EL. NABJE- NI ELEKTROMI USUTKA- VANJE						MJESTO U SLOVENIJI KOD DO- MZALA				ROV ZA KRUMPIR UKRASNI CVIJET				
AUTO OZ- NAKA ZA NJEMAČKU		"AIR PORT LIGHTS" DRUŽINA											SORTA RUŽA					
RIJEKA U NJEMA- ČKOJ						UBOJSTVA NA POLITIČ. OSNOVI							OKRUGLO SLOVO		MJESTO NA ZAPADU INDIJE KAMILA			
KRUPNO- OKA													KRAT. ZA "REDOVNA DOSTAVA"		SUPROTHNI VEZNIK UKRASNI CVIJET			
STAROGR- ČKA PJEŠNI- ČKA VRSTA				KRAT. ZA TONA OPERA OD PUČINJA									SORTA RUŽA					
RIJEKA U SI DJELE ŠVEDSKE													SORTA RUŽA				NAJTANJE SLOVO STRANO M. IME	
UKRASNI CVIJET													RZANJE KONJA					DOPUNSKI, NAREĐNI
MORSKI ZALJEV		JADRANSKI OTOK UKRASNI CVIJET						OZNAKA ZA AUTO ŠKOLU	SORTA RUŽA	NAZIV JE- DNOG STA- RINSKOG KOLA	EMILJA OD MILJA	OVČJE KRZNO	ELEMENT MANGAN	GLAZBENA KRATICA ZA "ALT"	FILM KOSTE GAVRASA	TAMJAN, MRAČAN BILJKA		
TREĆI TON GLAZBENE LJESTVICE				KOSMETIČKO SREDSTVO AUSTRALI- JSKI NOJ									KLIZAČICA RODININA POVRŠAN, NEOZBILJAN					
LOVRE KATIĆ						UKRASNA BILJKA MALI DJEČAK							VRSTA RIBE, RILICA VREMESNA					
PRISTAŠ, JEDNE FILOZ. ŠKOLE, ELEJAC																		
PRITOKA GANGA U INDIJU				PASTA ZA CIPELE GREDA (GERM.)								VODOPAD STANOVANJA				AVIO, KRAT. NORVEŠKE RIJEKA U RUŠJI		
VRSTA BIČA				RASTAVNI VEZNIK ZEMLJIŠNE MJERE				RIBARSKA VILJUŠKA "ISTOČNI"					VERDUEVA OPERA ELEMENT SREBRO					
BUDALA, GLUPAN (ARAB.)		ORATI ZEMLJU RALOM GRČKO SLOVO						OTAC OD MILJA SASTAVNI VEZNIK							ŠIFRA "UNITED STATES"			
PLANINA U DALMACIJI						UKRASNI CVIJET ZNAK ZA AMPER											ELEMENT DUŠIK KRAT. ZA METAR	
DJEVOJČICA PO IMENU AČIMA								KOJI JE MALE DEBLJINE							KOJI SU USAMLJENI			

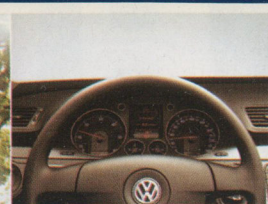
Hrvatski Glasnik
GLASNIK HRVATSKOG REPUBLIKANOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

Glasilu
Hrvatskog narodnog društva
"Napredak" Župe Soli
List za kulturu i
društvena pitanja

Osnivač i izdavač: HKD Napredak, Tuzla • Za izdavača: Dr. sc. Miroslav Petrović, predsjednik HKD Napredak • Glavni i odgovorni urednik: Juraj Novosel • Urednik: Ivica Kovačević • Lektor: Renata Jukanović • Uredništvo: Zdravko Anđić, Nikola Čiča, Vlado Kerošević, Ivica Kovačević, Juraj Novosel, Anika Stjepić - Čosić • Urednik fotografije: Martin Antunović • Unos teksta: Kata Čajić • Adresa: Tuzla, Kazan mahala 2/II • Tel/fax: 035/257-038 • E-mail: napredak@inet.ba • Tehnička priprema, repro i štampa: "PrintCom" d.o.o. Grafički inženjering Tuzla • Račun: 132-100-03108521-25 kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla - HKD Napredak, Tuzla - za Glasnik • List je upisan u evidenciju javnih glasila u Republičkom komitetu za informacije pod rednim brojem 05/93 - 15. 03. 1993. • List izlazi mjesečno • Tekstovi i fotografije se ne vraćaju.

Apsolutno neodoljiv.

Passat. Bogato opremljen po nevjerovatno povoljnoj cijeni!

Svi raspoloživi modeli sadrže sljedeću opremu: zračni jastuk za vozača i suvozača, bočni zračni jastuci, zračni jastuci za glavu, ESP (ABS, EDS, ASR), elektronska blokada protiv otuđenja, svjetla za maglu, servo upravljač - servotronic, elektronska parkirna kočnica sa Auto-Hold funkcijom, el. podizači stakala, centralno daljinsko zaključavanje, vanjski retrovizori el. podesivi i grijani, automatski klima uređaj "Climatronic", multifunkcionalni pokazatelj, radio s CD playerom "RCD 300 Mp3", zelena termoizolacijska stakla, naslon stražnje klupe djeljiv i preklopiv, srednji naslon za ruku naprijed, aluminijski točkovi "Milwaukee" 7Jx16...

A uz prvorazredan komfor, bogatu sigurnosnu i funkcionalnu opremu poklanjamo vam i profesionalni laptop uređaj.

Isporuka odmah!

Vaš Volkswagen partner

NIPEX d.o.o.

Ljepunice bb, Tuzla
Tel: 035 384 384, www.nipex.ba

TRADICIJA I KVALITET U GRADITELJSTVU

GRAĐEVINARSTVO I GRAĐEVINSKA INDUSTRIJA D.D.

48260 KRIŽEVCI, ULICA KRALJA TOMISLAVA 45 TEL : (048) 279-300 FAX : (048) 279-333

www.radnik.hr e-mail: radnik@kc.htnet.hr

AUTO SERVIS SENKOVIĆ - ODŽAK
Prodaja i servis ŠKODA vozila
ul. Titova 108
tel. 031/761-552, 762-718; fax. 031/762-552
e-mail: autoservis-senkovic@tel.net.ba

Za sva vremena

**ŽIVOTNO OSIGURANJE
MOĆNO A OBROČNO**

CROATIA OSIGURANJE d.d.

tel: +387 39 839 100,
www.croatiaosiguranje.com, croatia-os.ljubuski@int.tel.hr

CVJEĆARA FLORAMI

Vam nudi veliki izbor rasade, saksija, žardinijera, zemlje za cvijeće od 50 l, 20 l, 10 l, 6 l, 5 l, te zemlje u pakiranju od 1kg iz vlastite proizvodnje pod nazivom FLORATRES, rezanog cvijeća, lončanica, svijeća, lampinjona, lukovica svih vrsta, ruža sadnica i ukrasnog šiblja. Sve to možete nabaviti uz najpovoljnije cijene u gradu i dobiti stručne savjete. Vaše je samo da dodete na MALU PIJACU i da se uvjerite u našu ponudu. **FRANJO BOSANKIĆ**

Ul. Bukinjska br 60 • Tel. ++387-35-283-330 ; 061-13-10-13 • E-mail: stuhli@bih.net.ba

Osnovan 1992.godine
Marketing: 250-261, 250-262, 250263 <http://www.kameleon.delta.com.ba>
Centrala: 250-055 (tel/fax) radio_kameleon@delta.com.ba

75000 Tuzla, Mije Keroševića 20
Tel: +387 35 282 000, 281 751
Fax: +387 35 311 210
e-mail: printcom@bih.net.ba

MOTEL ORION ORMANICA SREBRENİK
TEL. 035 650-035 061 143-337 VI. Mato Jurić

**JAVNO PODUZEĆE
RADIO TELEVIZIJA
TUZLANSKOG
KANTONA**

Digital foto laboratorij

FOTO ŽUNIĆ

Tuzla tel/fax 0038735254594
Tuzla 035257205
Tuzla 035251448
Gračanica 061772282
Tešanj 061251897
Doboj 063231554

Mobil 0038761135960
061142399

www.fotozunic.co.ba

e-mail: zunic@net.ba

RTV SLON TUZLA, BiH
TELEVIZIJA
SLON
extra
54. kanal UHF

Slon
RADIO

+387 35 205 205
www.rtvslon.ba

89 MHz

PLIVA

Članica Barr grupe

PLIVA Hrvatska d.o.o. Predstavništvo u Bosni i Hercegovini

Trg heroja 10, 71000 Sarajevo

Tel.: + 387 33 72 35 35, Fax.: + 387 33 65 39 86

HOLDINA

TRGOVINA NAFTNIM DERIVATIMA

**ŠIROKA MREŽA MALOPRODAJNIH
OBJEKATA**

- Kvalitetno gorivo svih vrsta
- Bogat izbor robe široke potrošnje

**VELEPRODAJA
SKLADIŠTE PODLUGOVI**

- Dnevna isporuka naftnih derivata bez ograničenja u količinama
- Dostava loživog ulja na Vašu adresu

ZNAM ZAŠTO.

**Koktel
štednja**

*Probaj,
pravo dobro*

NLB Tuzlanska banka

ISSN 1840-1260

